

Ο ΕΣΩΤΕΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ MATRIX

Μερικά κλειδιά για
να καταλάβουμε τον
Τζορντάνο Μπρούνο

Το σύγχρονο Ελληνικό Τραγούδι

Από τον Ε Κ Λ Ο Τ Η

Είναι ιστορικά αποδεδειγμένο ότι όλοι ανεξαιρέτως οι λαοί, όταν φτάνουν σ' ένα ορισμένο σημείο της χρονολογίας τους -συνήθως σε στρογγυλές ημερομηνίες με "όμορφα" μηδενικά διαισθάνονται ή φοβούνται κάποια μοιραία καταστροφή. Και ο δυτικός πολιτισμός δεν αποτελεί εξαιρεση. Πέρα από τα γνωστά προβλήματα του λεγόμενου "νίγις του 2000" που αφορά τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, οι οποίοι διαχειρίζονται τις σύγχρονες κοινωνίες, σεισμούς, τυφώνες, πλημμύρες και άλλες θεομηνίες, που, σε παγκόσμια εμβέλεια, έχουν πλήξει την ανθρωπότητα τους τελευταίους μήνες, έχουν πυροδοτήσει ξανά αυτόν τον ψυχολογικό μηχανισμό του "σύνδρομου της χιλιετίας".

Μπροστά στο 2000

Είναι φανερό ότι ο άνθρωπος φοβάται το μέλλον. Άκομα και οι πιο αισιόδοξοι, φοβούνται και μερικές φορές ονειρεύονται ή φαντάζονται πολλά και διάφορα προβλήματα, με επίκεντρο είτε τις φυσικές είτε τις τεχνολογικά προερχόμενες καταστροφές.

Βέβαια, το έτος 2000 αποτελεί σταθμό για τη δυτική χρονολογία. Άλλοι λαοί, όπως ο ισλαμικός κόσμος, οι Κινέζοι ή οι Εβραίοι, ανάμεσα σε πολλούς άλλους μικρότερους λαούς, βρίσκονται σε άλλη, εντελώς διαφορετική χρονολογία. Γι' αυτούς, η μελοδραματική ψύχωση του 2000 δεν υφίσταται ψυχολογικά. Τουλάχιστον όχι με την ίδια ένταση που επηρέαζε το χριστιανικό κόσμο, γιατί πρακτικά, οικονομικά και τεχνολογικά, βρίσκονται και αυτοί στενά συνδεδεμένοι με τον κυρίαρχο δυτικοχριστιανικό πολιτισμό.

Θα πρέπει λοιπόν ν' αναρωτηθούμε: υπάρχει αντικειμενικά κάποια μεγάλη απειλή καταστροφής του κόσμου μας, σ' αυτήν την εποχή, ανεξάρτητα αν είμαστε ή δεν είμαστε στο έτος 2000; Συμβαίνει τώρα κάτι το ξεχωριστό από άλλες παλιές ιστορικές στιγμές; Μια ψύχραιμη και αντικειμενική ανασκόπηση στην ιστορία μάς λέει ότι δεν είναι έτσι. Η Γη, όπως οι πολιτισμοί και οι ίδιοι οι άνθρωποι, υπακούουν σε κάποιους φυσικούς νόμους και κύκλους, σε βιορυθμούς με εποχές ηρεμίας και εποχές αναταραχών και μεγάλων αλλαγών. Κι αυτά είναι ανεξάρτητα από τις ανθρώπινες χρονολογίες και προσδοκίες. Σεισμοί, πλημμύρες, φυσικές καταστροφές και θεομηνίες γενικά, όπως και πόλεμοι, οικονομικές και κοινωνικές κρίσεις αξιών, καταρρεύσεις πολιτισμών, έχουν συμβεί πολλές φορές στην Ιστορία... και σε διάφορες ημερομηνίες, όχι τόσο "όμορφες" σαν το έτος 1000 ή το 2000. Απλώς, σε τέτοιες "όμορφες" ημερομηνίες οι άνθρωποι πιο εύκολα μπορούν να προβάλλουν τους

κρυφούς τους φόβους, δεισιδαιμονίες και προκαταλήψεις. Λόγω ίσως μιας κρυψής τους επιθυμίας για τάχη, ώστε να ταιριάζουν τις δικές τους χρονολογίες με τους μαστηριώδεις νόμους και κύκλους της Φύσης... ακόμα και με τις βουλές του Θεού. Άλλα ούτε η Φύση ούτε ο Θεός ξέρουν από ανθρώπινες χρονολογικές συμβάσεις. Έχουν τους δικούς τους χρόνους.

Οι μάντεις και προφήτες όλων των εποχών προσπάθησαν να προβλέψουν το μέλλον και συνήθως το έβλεπαν - και το βλέπουν - μαύρο και δυσοίωνα. Το ίδιο ισχύει και σήμερα. Και πολλές φορές είναι η ίδια αυτή η επαφή με το φόβο που προκαλεί, με αλυσίδωτή σκεδόν ακρίβεια, διάφορα καταστροφικά κοινωνικά και ψυχολογικά φαινόμενα.

Έτσι, αναρωτιόμαστε, μέχρι ποιο σημείο η ιστορία της ανθρωπότητας είναι φυσική ή αποτελεί σύνολο συμβατικών και τεχνητών στοιχείων, φτιαγμένων με βάση τα δικά μας μέτρα και σταθμά; Η απάντηση είναι δύσκολη και αποτελεί μείζον φιλοσοφικό ζήτημα, του οποίου η ανάλυση δεν είναι εφικτή σ' αυτό το μικρό χώρο.

Αυτό που πρέπει να καταλάβουμε είναι ότι το άμεσο μέλλον μας - δηλ. η αρχή του νέου έτους, και συγχρόνως του νέου αιώνα και της νέας χιλιετίας δε θα διαφέρει πολύ από άλλες στιγμές της ιστορίας. Δύσκολες στιγμές, ναι, όπως μας φαίνονται τώρα, αλλά όχι σε σημείο να είναι κάτι το εξαιρετικό ή πρωτοφανές. Από την άλλη μεριά, οι ίδιες οι περιπλοκότητες του διοπλανητικού δικτύου πληροφοριών, η έννοια της παγκοσμιοποίησης και τα τεράστια οικολογικά και οικονομικά προβλήματα, που η δική μας διαχείρηση των φυσικών πόρων και των ανθρώπινων δυναμικών έχει προκαλέσει, φαντάζουν όντως σαν "Δαμόκλειος σπάθα" πάνω στα κεφάλια μας για το άμεσο μέλλον της ανθρωπότητας και του πλανήτη γενικά.

Για ν' αντιμετωπίσουμε θετικά το μέλλον, το πιο σημαντικό είναι να έχουμε την ηθική δύναμη και την αποφασιστικότητα να μπορούμε να δράσουμε. Χρειάζεται, μπροστά στις φωνές αυτής της άμορφης κορωδίας, που μιλά για φόβους και καταστροφές, κάποιοι να υψώσουμε μια φωνή ανθρώπινης ζεστοσιάς, απέναντι στους εγωιστές που τρέμουν για τον εαυτό τους και τα συμφέροντά τους, να μπορούμε να έχουμε μια γενναιόδωρη στάση. Αν, όπως έλεγε ο φιλόσοφος Τζιόρτζιο Α. Λιβράγκα, μέσα σ' αυτό το μεγάλο σκοτάδι του κόσμου ο καθένας από μας άναβε ένα μόνο σπίρτο ελπίδας, όλοι θα μοιραζόμαστε αυτό το φως. Σ'έναν κόσμο όπου υπάρχει για όλους λίγο ψωμί και λίγη δόξα, δεν μπορούν να χωρέσουν οι κίνδυνοι για το μέλλον.

Η Διεύθυνση
Γ. Α. Πλάνας

Αν, όπως έλεγε ο φιλόσοφος Τζιόρτζιο Α. Λιβράγκα, μέσα σ' αυτό το μεγάλο σκοτάδι του κόσμου ο καθένας από μας άναβε ένα μόνο σπίρτο ελπίδας, όλοι θα μοιραζόμαστε αυτό το φως.

ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Εκδίδεται από τις:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ
ΒΑΡΒΟΓΛΗΣ,
ΑΘΗΝΑ 11361
Τηλ. 8231301, Fax. 8810830

Διεθνείς Πληροφορίες:
INTERNET <http://www.acropolis.org>

ΕΤΟΣ 20ο, ΤΕΥΧΟΣ 95
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2000

Εκδότης - Ιδιοκτήτης
Γ.Α. Πλάνας

Διευθυντής Σύνταξης
Γ.Α. Πλάνας

Υπεύθυνος Έλης
Κ. Δαικίδου

Ατελιέ
Κ. Δαικίδου,
Ι. Αληζώτη

Δημ. Σχέσεις - Διακίνηση
Π. Βεκρής

Μεταφράσεις
Γ. Πλάνας, Ι. Μούστρη

Συνεργάτες
Γ. Χαραλαμπόπουλος,
Ε. Επιμενίδης

Α. Μπουρατίνος, Μ. Χιμένεζ, Ι. Μούστρη,
Β. Κουρούκλης,
Γ. Τσιρώνης, Κ. Φρατζκινάκης,
Π. Μούστρης

Στοιχειοθεσία - Διόρθωση
Ι. Αληζώτη

Εκτύπωση
Μ. Κατίνας, Α. Μπούκας

3 ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΚΛΟΤΗ

5 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

6 INTERNET ΕΝΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΙΣΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

8 ΤΟ ΜΠΑΛΕ Ή ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΧΑΠΙ;

Το μπλε ή το κόκκινο χάπι; Βρίσκεται σε ένα δίλημμα φιλοσοφικό, το οποίο όλοι αργά ή γρήγορα, καλούνται να αντιμετωπίσουν. Τι θέλω στη ζωή μου; Ποιο είναι τα όνειρά μου; Τι προτιμώ;

10 Η ΚΑΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Η τελετή της ταφής είναι μία ειδική μυητική τελετή, που σκοπό της έχει την ανανέωση της ζωής, και τη βοήθεια της ψυχής να περάσει στη μεταθανάτια διαδικασία

18 ΤΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ ΤΟΥ 1000

Το σύνδρομο του έτους 1000 μ.Χ. αναφέρεται στην πληθώρα των προλήψεων και των δοξασιών που αναπτύχθηκαν πριν το 10^ο αιώνα μ.Χ. στο χριστιανικό ευρωπαϊκό χώρο και προέβλεπαν το τέλος του κόσμου..

24 ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Στους αρχαίους λαούς ο αρχιτέκτονας, δηλαδή αυτός που σχεδίαζε τα σπίτια και τους ναούς, ήταν συγχρόνως γιατρός, αστρονόμος και ιερέας.

29 ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Είναι καιρός τώρα, όπου παρατηρούμε μέσα στο ελληνικό τραγούδι -κυρίως το έντεχνο- μία στροφή, μία τάση προς τον εσωτερισμό, μία έντονη εξάπλωση εσωτερικών ιδεών μέσα στο ελληνικό τραγούδι, σε ρυθμούς λαϊκούς, επικούς, λυρικούς, έντεχνους ..

36 ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΛΗΘΩΝ Ο ΓΕΜΙΣΤΟΣ

Ο Πλήθων, βυζαντινός φιλόσοφος και κοινωνικός μεταρρυθμιστής, ένας από τους κυριώτερους εκπροσώπους του βυζαντινού ουμανισμού,

41 ΜΕΡΙΚΑ ΚΛΕΙΔΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΟΥΜΕ ΤΟΝ ΤΖΙΟΡΝΤΑΝΟ ΜΠΡΟΥΝΟ

44 IKEBANA: Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ

Συνεχίζουμε στο γ' μέρος του αφιερώματός μας, με τις βασικές αρχές της IKEBANA

47 ΑΡΧΑΙΚΟ ΒΗΜΑ

48 ΣΕΛΙΔΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

49 ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Internet & Java Servlets

του Γιώργου Τσιρώνη

roland@aurora.eexi.gr
<http://w4u.eexi.gr/roland>

Servlets

Είναι μικρά προγράμματα που εκτελούνται στο Server σε μία http (web) σύνδεση. Οπως τα Applets επεκτείνουν δυναμικά τη λειτουργικότητα του webBrowser, τα servlets επεκτείνουν δυναμικά την λειτουργικότητα του webServer.

Ενας χρήστης βάζει ένα URL (Διεύθυνση) στον browser. Ο browser κάνει μία http αίτηση στον αντίστοιχο webserver και ο server εντοπίζει το αντίστοιχο αρχείο που επιστρέφει σαν μία http απάντηση στον Browser.

Στις πρώτες μέρες του web, ένας server μπορούσε να κατασκευάσει δυναμικά μία σελίδα δημιουργώντας μία ξεχωριστή διαδικασία για κάθε αίτηση πελάτη (client request). Η διαδικασία αυτή άνοιγε σύνδεση σε βάσεις δεδομένων για να λάβει τις πληροφορίες και επικοινωνούσε με τον web server μέσω ενός συνδέσμου γνωστού σαν Common Gateway Interface (C.G.I).

Το C.G.I επέτρεπε στην κάθε ξεχωριστή διαδικασία να πάρει στοιχεία από την http αίτηση και να γράψει δεδομένα στην http απάντηση. Πολλές γλώσσες χρησιμοποιούνταν για την ανάπτυξη C.G.I προγραμμάτων, όπως C, C++, και Perl.

Το C.G.I παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα. Η δημιουργία ξεχωριστής διαδικασίας για κάθε αίτηση client είναι δαπανηρή από απόψη επεξεργαστή και μνήμης. Είναι επίσης μια δαπανηρή εργασία να ανοίγει και να κλείνει σύνδεση με τη βάση δεδομένων κάθε φορά που εχουμε μία client request. Επι πλέον τα C.G.I προγράμματα δεν τρέχουν σε ανεξάρτητες πλατφόρμες.

Τα servlets προσφέρουν διάφορα πλεονεκτήματα έναντι των C.G.I :

Η εκτέλεση είναι σημαντικά καλύτερη. Τα servlets φορτώνονται και εκτελούνται μέσα στον address space του web server. Δεν χρειάζεται να δημιουργούν ξεχωριστή διαδικασία για τον χειρισμό κάθε client request. Τα servlets παραμένουν στο address space του server και είναι διαθέσιμα για άλλες αιτήσεις http που λαμβάνονται από τους clients.

Τα servlets τρέχουν σε όλες τις πλατφόρμες γιατί είναι γραμμένα σε Java. Διάφοροι webservers από τη Sun, Netscape και Microsoft προσφέρουν το servlet API.

Προγράμματα που έχουν αναπτυχθεί για αυτό το API μεταφέρονται σε διαφορετικά περιβάλλοντα χωρίς να γίνει πάλι recompilation.

Ενισχύει την ασφάλεια της μηχανής που είναι ο server.

Οι βιβλιοθήκες κλάσεων της Java είναι στη διάθεση κάθε servlet. Μπορεί να επικοινωνεί με applets, βάσεις δεδομένων ή άλλο software μέσω των sockets και των μηχανισμών RMI.

20 χρόνα

Η μορφή των περιοδικών μας έχει αλλάξει
αρκετές φορές, αλλά ποτέ η ουσία του.

Γιατί, η Φιλοσοφία, η Αλήθεια, η Αγάπη,
η Προσφορά, είναι διαχρονικές,
αιώνιες αξίες.

Γιατί η Φιλοσοφία είναι
νάνια νέα και πάντα ίδια.

Γιατί η Φιλοσοφία, είναι Δράση,
είναι Ομορφιά, είναι Ζωή.

Ο Εσωτερισμός στο MATRIX

**Το μπλε
ή το
κόκκινο
χάπι;**

Το ερώτημα αυτό είναι ένα από τα βασικά διλήμματα που έχει ο νεαρός Άντερσον, στην ταινία "The Matrix". Μετά από πολλά χρόνια συνεχούς αναζήτησης, όχι για χρήματα ή δόξα, κάποια στιγμή ο "δρόμος" φαίνεται να ανοίγει για το νεαρό ήρωα. Πρέπει ωστόσο να ξεπεράσει αρκετές φοβίες, να εμπιστευθεί κάτι που δεν έχει γνωρίσει ακόμη, πριν φτάσει να αναρωτηθεί για το παραπάνω ερώτημα. Αλήθεια τι είναι εκείνο που κάνει τον ήρωα να προχωράει σαν μαγνητισμένος και να εμπιστεύεται άγνωστους ανθρώπους;

Το ερώτημα αυτό είναι ένα από τα βασικά διλήμματα που έχει ο νεαρός Άντερσον, στην ταινία "The Matrix". Μετά από πολλά χρόνια συνεχούς αναζήτησης, όχι για χρήματα ή δόξα, κάποια στιγμή ο "δρόμος" φαίνεται να ανοίγει για το νεαρό ήρωα. Πρέπει ωστόσο να ξεπεράσει αρκετές φοβίες, να εμπιστευθεί κάτι που δεν έχει γνωρίσει ακόμη, πριν φτάσει να αναρωτηθεί για το παραπάνω ερώτημα. Αλήθεια τι είναι εκείνο που κάνει τον ήρωα να προχωράει σαν μαγνητισμένος και να εμπιστεύεται άγνωστους ανθρώπους;

Ποια δύναμη τον σπρώχνει να νικήσει τις αναστολές του; Πριν απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα, ίσως καλύτερο θα ήταν να τονίσουμε την πολύχρονη ειλικρινή και ακούραστη αναζήτηση του ήρωα για να ανακαλύψει το Άγνωστο. Μια αναζήτηση, που φαινομενικά δεν είχε κανένα αποτέλεσμα αλλά ποτέ δεν σταμάτησε, ποτέ δεν εγκατέλειψε την ελπίδα.

Έτσι μετά από αρκετή προσπάθεια φτάνει μπροστά στο μεγάλο δίλημμα: Το μπλε ή το κόκκινο χάπι; Βρίσκεται σε ένα δίλημμα φιλοσοφικό, το οποίο όλοι αργά ή γρήγορα, καλούνται να αντιμετωπίσουν. Τι θέλω στη ζωή μου; Ποια είναι τα όνειρά μου; Τι προτιμώ; Μια συμβατική ζωή, έτσι όπως θέλουν οι περισσότεροι, ή όπως είναι κοινωνικά αποδεκτό, ή θα χαράξω μία νέα πορεία, αντιθέτη από τα συνηθισμένα και θα ακολουθήσω το δρόμο της Εσωτερικής Γνώσης. Το μπλε χάπι συμβολίζει την στατικότητα και την άγνοια. Την άγνοια της πραγματικής αλήθειας για τον εαυτό μας και τον κόσμο. Στην Ανατολή ονομάζεται Μάγια, "η μεγάλη πλάνη" στην οποία γεννιούνται και πεθαίνουν οι περισσότεροι άνθρωποι. Στη "Φωνή της Σιγής" ονομάζεται: "Αιθουσα της Άγνοιας". Είναι η πρώτη αίθουσα την οποία πρέπει να ξεπεράσει ο αναζητητής αν θέλει να φτάσει στη σοφία. Στην πραγματικότητα αυτό που πρέπει να κάνει είναι να αρχίσει να αναζητά την αλήθεια και την ουσία των πραγμάτων, πέρα από την επιφάνεια.

Ο πραγματικός Εσωτερισμός ψάχνει να ανακαλύψει τις κρυμμένες αιτίες της ύπαρξης. Ωστόσο αυτή η έρευνα και η προσπάθεια δεν είναι ευκαιριακή, ούτε φιλολογική. Για να υπάρχει αποτέλεσμα πρέπει οπωσδήποτε η έρευνα να είναι συνεχής και βιωματική. Αυτό είναι και το πιο δύσκολο. Η Εσωτερική έρευνα δεν είναι ένα σύνολο εγκυλοπαιδικών γνώσεων, αλλά

ένα αρμονικό σύνολο εμπειριών που ανυψώνουν τη συνείδηση από την άγνωστη στη γνώση. Αυτό όμως σημαίνει το "σπάσιμο" και το προσπέρασμα κάποιων κατεστημένων αντιλήψεων που βολεύουν στον αποπροσανατολισμό της συνείδησης.

Αυτό απαιτεί ιδιαίτερο θάρρος από το άτομο, το οποίο αναγκάζεται να έρθει σε σύγκρουση τόσο με τον ίδιο του τον εαυτό, όσο και με το κοινωνικό του περιβάλλον. Επειδή ακριβώς οι περισσότεροι άνθρωποι δεν έχουν καμία διάθεση να ανακαλύψουν πραγματικά την αλήθεια, δεν είναι πρόθυμοι να βοηθήσουν και το διπλανό τους να το κάνει, ίσως γιατί θα νιώσουν τύψεις. Έτσι φέρνουν κάθε λογής εμπόδια στον αληθινό φιλόσοφο. Άλλα ο πιο σημαντικός εχθρός είναι όπως προαναφέραμε ο ίδιος ο εαυτός του Εσωτεριστή, οι φοβίες του, οι ανασφάλειές του, η αδράνεια και πολλές από τις συνήθειες που έχουμε αναπτύξει για να επιβιώσουμε στην καθημερινότητα. Πολύ λίγοι άνθρωποι έχουν τη διάθεση να μεταλλαχθούν και να γίνουν καλύτεροι.

Ακριβώς γι' αυτό οι περισσότεροι άνθρωποι θα επέλεγαν το μπλε χάπι και όχι το κόκκινο. Αυτή είναι μια επιλογή που κάνει κάποιος, όχι μια φορά στη ζωή του, αλλά σε καθημερινή βάση. Κάθε μέρα έρχονται μπροστά μας ευκαιρίες για εξέλιξη, ευκαιρίες για νέες εμπειρίες, για γνώση, για αυτογνωσία και ανύψωση της συνείδησης. Πόσες φορές όμως επιλέγουμε τον δύσκολο αυτό και αναβατικό δρόμο; Ο Ελύτης το περιγράφει πολύ εύστοχα: "...Να εύχεσαι να είναι μακρύς ο δρόμος για την Ιθάκη...". Ο N. Καζαντζάκης από την άλλη μεριά λέει: "Ποιος είναι ο πιο δύσκολος δρόμος; Αυτόν θέλω".

Η κατάκτηση της Αλήθειας είναι μια μακροχρόνια διαδικασία

και όχι μια στιγμιαία απόφαση. Είναι κάτι που ανακαλύπτει κανείς μέρα με τη μέρα. Είναι ωστόσο μια απόφαση ζωής η οποία στην πραγματικότητα δεν έχει γυρισμό. Στην ταινία "The Matrix", ο Μορφέας προειδοποιεί τον νεαρό αναζητητή ότι αν επιλέξει το κόκκινο χάπι, δεν θα μπορέσει να γυρίσει πίσω. Και πράγματι πως γίνεται να ξεχάσει κανείς την αλήθεια; Καθώς αναζητούμε την αλήθεια, διευρύνουμε την συνείδησή μας, έτσι ώστε να αντιλαμβανόμαστε περισσότερες πτυχές της πραγματικότητας. Όταν συτή η διαδικασία προχωρήσει, είναι αδύνατον μια αφυπνισμένη συνείδηση να αντιλαμβάνεται λιγότερα από αυτά που μπορεί. Είναι σαν να ζητάμε από έναν ενήλικα να σκέφτεται και να έχει την αντίληψη ενός μωρού.

Η επιλογή του κόκκινου χαπιού, είναι κάτι που απαιτεί θάρρος και ανδρεία, γιατί σίγουρα δεν είναι εύκολο να αφήσει κανείς την "ασφάλειά" του και την ησυχία του και να ξεκινήσει ένα ταξίδι προς το άγνωστο. Ακριβώς επειδή είναι μια απόφαση ζωής, δεν πρέπει να την παίρνουμε κάτω από συναισθηματική φόρτιση, αλλά να εξετάσουμε τα πράγματα με απόλυτη ηρεμία.

Τι είναι όμως εκείνο που κάνει τον νεαρό Άντερσον να προχωρήσει; Ποια λογική είναι αυτή που επικρατεί; Δύο είναι τα κυριότερα στοιχεία που συντελούν στην απόφαση αυτή.

Α) Η διαίσθησή του. Είναι μια κατεξοχήν ανθρώπινη ιδιότητα, μια φωνή μέσα στον κάθε άνθρωπο που τον παρακινεί προς την αλήθεια. Είναι η "Κραυγή" του N. Καζαντζάκη. Για όλους τους ανθρώπους φτάνει κάποια στιγμή που θα ακούσουν αυτήν την εσωτερική κραυγή, την μεγάλη ώθηση για να ξεκινήσουν. Το μόνο που χρειάζεται είναι να έχουμε τα αυτά της ψυχής μας ανοιχτά. Η διαίσθηση είναι αυτή που μπορεί να μας δείξει το σωστό δρόμο, ακόμα και όταν έχουμε ελλιπή

στοιχεία για να τον βρούμε.

Β) Ο δεύτερος παράγοντας που βοηθάει στην δύσκολη απόφαση, είναι η σιγουρία ότι ο συμβατικός κόσμος είναι φεύγοντας και δεν οδηγεί στην ευτυχία και στην απελευθέρωση. Δεν ξέρουν τι υπάρχει μπροστά και ίσως φοβούνται το άγνωστο, όμως το παρόν και το παρελθόν δεν έχει να τους δώσει τίποτε πιά.

Προτιμούν να δοκιμάσουν κι ας αποτύχουν παρά να μείνουν εγκλωβισμένοι σε μια κατάσταση που δεν τους αρέσει. Είναι σαν εκείνους τους στρατιώτες που προτιμούν να πεθάνουν πάνω στη μάχη, παρά να ζήσουν ειρηνικά για περισσότερα χρόνια και να "φύγουν" ήσυχα.

Ο N. Καζαντζάκης κάνει μια πολύ όμορφη παρομοίωση των τριών ειδών ψυχών, που προσεύχονται. Η πρώτη ψυχή παρακαλεί τον Θεό: "Τέντωσέ με Κύριε, να μη σπάσω". Η δεύτερη ψυχή παρακαλεί: "Μη με παρατεντώσεις, Κύριε θα σπάσω". Η Τρίτη ψυχή λέει: "Παρατέντωσέ με, Κύριε κι ας σπάσω".

Ποια προσευχή λοιπόν διαλέγουμε για μας; Ή αλλιώς ποιο χρώμα χαπιού προτιμάμε; Ας αναζητήσουμε με ειλικρίνεια την απάντηση μέσα μας, χωρίς ντροπή και φόβο.

Σίγουρα δεν μπορούν όλες οι ψυχές να προσευχηθούν όπως η Τρίτη. Σίγουρα δεν μπορούν όλες οι ψυχές να διαλέξουν το κόκκινο χάπι.

Όμως ακόμα κι αν δεν μπορούν, ας αφήσουν χώρο σε αυτούς που τολμούν, ας τους θαυμάσουν κι ας διδαχθούν από αυτούς.

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

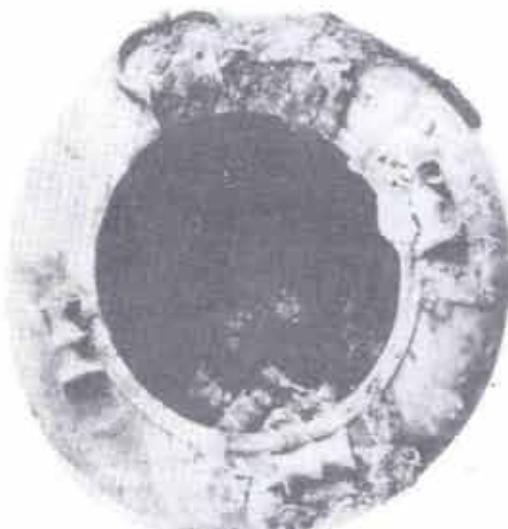
Η Καύση

Θ. Μαρτζούκου

των Νεκρών

Ο Πλούταρχος, στο έργο του "Σύλλας", μας μιλάει για την καύση του Σύλλα, ενός ὄνδρα με σάσχημη και ωμή συμπεριφορά. Κατά τον θάνατο αυτού του ανθρώπου έγιναν διάφορα παράξενα περιστατικά. Πολλοί πήγαν να εμποδίσουν την καύση. Επενέβη θύμως ο Πομπήιος, αν και ήταν εχθρός του.

Οι γυναίκες έφεραν πάρα πολλά αρώματα, εκτός από εκείνα που ήταν μέσα στα διακόσια δέκα δοχεία, που είχαν μεταφερθεί. Εφτιαχναν ένα μεγάλο ομοίωμα του Σύλλα και ένα ραβδούχο από λιβάνι και κανέλλα.

Ορειχάλκινος λέβης που χρησιμοποιήθηκε ως τεφροδόχος, με ίχνη του υφάσματος με το οποίο ήταν τυλιγμένος

Ενας δύνατος αέρας φύσης την ώρα που τον έκαιγαν, σηκώθηκε φλόγα μεγάλη και πρόφτασαν να κάμουν τη συγκομιδή. Οταν θύμως η φωτιά άρχισε να μαραίνεται και να σβήνει άρχισε μία δυνατή βροχή, που κράτησε μέχρι που νύκτωσε.

Ο τάφος του Σύλλα είναι στο Πεδίο του Αρεως. Το επίγραμμα γράφει πως κανένας φίλος στις ευεργεσίες και κανένας εχθρός στις βλάβες δεν τον ξεπέρασε και λένε πως τό γράψει ο ίδιος ο Σύλλας.

Οι Πέρσες και οι Αιγύπτιοι δεν έκαιγαν τους νεκρούς. Οι Πέρσες πίστευαν ότι η φωτιά είναι θεότητα και δεν επιτρέπεται να δίνεις στη θεότητα νεκρούς, ενώ οι Αιγύπτιοι έλεγαν πάλι ότι η φωτιά είναι έμψυχο θηρίο, το οποίο τρώει ό,τι βρίσκει, και όταν ικανοποιεί την πείνα του πεθαίνει μαζί με αυτό που κατανάλωσε. Γι αυτό δεν επιτρέπει η παράδοση να προσφέρουν στο πυρ νεκρό. (Ηρόδοτου Ιστορία Γ 16)

Οι Χαλδαίοι, από πληροφορίες του Διογένη του Λαέρτιου πίστευαν ότι είναι ασέβεια να καίγονται οι νεκροί.

Οι Ινδοί έκαιγαν τους νεκρούς, και μάλιστα έκαιγαν μαζί με το νεκρό και την αγαπημένη του σύζυγο.

(Στοβαίος, Περί ταφής).

Οι Βίκινγκς, οι άνθρωποι του Βορρά, πολεμιστές, θαλασσοπόροι, κουρσάροι, εκτός από την τσαφή εφάρμοζαν και την καύση. Πίστευαν ότι έτσι ο νεκρός πήγαινε οριστικά στην Βαλχάλλα, ενώ η διατήρηση του σώματος μπορούσε να επιφέρει στους ζωντανούς δυσάρεστες εκπλήξεις. Στις παραδόσεις τους μίλαγαν για τις μυστηριώδεις λέμβους που δεν ανήκαν σε κανένα και περιμέναν τους πολεμιστές όταν πέθαιναν για να τους πάνε στον τόπο που ο Ήλιος δύει μέσα στη θάλασσα.

"Ολη τους η ζωή ήταν η θάλασσα. Γιορτάζοντας το θάνατο έβαζαν το νεκρό τους μέσα στο πλοίο των σκεπαζαν με άχυρα και τόριχναν στη θάλασσα. Αναβαν τεράστιες φωτιές στην παραλία και παίρνοντας βέλη αναμμένα από αυτές, το 'ριχναν στη βάρκα που έπλεε Φωτιά στο νερό.. Αν το χρώμα του Ήλιου που έδειν ήταν ίδιο με το χρώμα της βάρκας στο νερό, τότε ο Βίκινγκ είχε περάσει μία καλή ζωή. Ολη νύκτα κοιτούσαν το πλοίο που καιγόταν και όταν ερχόταν το πρωί, οι στάχτες είχαν σκορπιστεί στις τέσσερεις

γωνίες της γης φρέσκο και όμορφο, χαμένο τελείως...σαν όνειρο".

Ο Κέλτης πολεμιστής

θεωρούσε την μοίρα του προκαθορισμένη και το θάνατο "κέντρο μιας μακροχρόνιας ζωής". Ο θάνατος του βασιλιά ή αρχηγού ήταν μία ευκαιρία να συγκεντρωθεί η φυλή για την τελετουργική αποτέφρωση, ν' αναπολήσει τα γενναία κατορθώματά του και να επιδοθεί ολόψυχα σε επικήδειους αγώνες.

Ο Καισαρας γράφει ότι "οι κηδείες τους είναι μεγαλόπρεπες και πολυεξόδες και πως ό,τι τους ήταν αγαπητό όταν ζούσαν, το έριχναν και αυτό στην πυρά, ακόμη και τα ζώα. Και μόλις πρίν από μία γενιά άνθρωποι που τους ήταν αγαπητοί καίγονταν μαζί τους στις επικήδειες τελετές".

Η Τελετή της Καύσης

Οι βασικές διαδικασίες της νεκρικής τελετής είναι η πρόθεσις, η δημόσια έκθεση του νεκρού, η εκφορά, η κηδεία (με την καύση ή τον ενταφιασμό ανάλογο), οι νεκρικές προσφορές, το νεκρόδειπνο, και οι επικήδειοι αγώνες.

a) Η Πρόθεσις:

απεικονίζεται σε σαρκοφάγους της Υστερης Μυκηναϊκής εποχής και αργότερα επανηλλειμένα σε μεγάλα ταφικά αγγεία της Γεωμετρικής εποχής.

Ο νεκρός αφού πλυθεί, αλειφτεί με μύρα, σκεπαστεί με σάβανο από τις γυναικες και δεθεί στο κεφάλι του μία ταινία ή τοποθετηθεί ένα στεφάνι, εκτίθεται πάνω σε ένα φορείο ή σε μία τιμητική κλίνη. Πλάι του τοποθετούνται οι αοιδοί, οι γονείς του νεκρού, οι φίλοι του,

οι μοιρολογίστρες, οι οποίες τραγουδούν διαδοχικά το πένθιμο τραγούδι, τον τελετουργικό θρήνο. Ο νεκρικός αυτός θρήνος, είναι καθήκον των γυναικών και είναι αποραίτητος.

Μαζί με τις διαπεραστικές κραυγές αυτές τραβούσαν τα μαλλιά τους, ριπούσαν το στήθος τους και έγδερναν τα μάγουλά τους. Οι συγγενείς και φίλοι εξωτερικεύουν το "μίσσμά τους": κόβουν τα μαλλιά τους, ρίχνουν στάχτη στο κεφάλι, φορούν ρούχα βρώμικα και σχισμένα.

Στο Θιβέτ, μόλις πιστοποιηθεί ο θάνατος ρίχνουν στο πρόσωπο του νεκρού ένα άσπρο πανί. Κατόπι

κανείς δεν αγγίζει το σώμα για να μη διαταραχθεί η διαδικασία του θανάτου, που τελειώνει μονάχα με τον τέλειο αποχωρισμό του σώματος του Μπόρντο, από το γήινο αντίστοιχό του.

Ο ιερέας (χπφο-μπό = εξαγωγέας του στοιχείου συνείδηση) βοηθάει στην εξαγωγή. Αμέσως μόλις φθάσει κάθεται σ' ένα κάθισμα ή ψάθια στο κεφάλι του νεκρού. Απαγορεύει κάθε θρήνο των συγγενών στο νεκρικό θάλαμο, και δίνει εντολή να κλειστούν οι πόρτες και τα παράθυρα, για να εξασφαλιστεί η απαραίτητη ατμόσφαιρα για την σωστή τέλεση της λειτουργίας του χπφο-μπό. Αυτή συνίσταται σε

μία μυστική ψολμωδία, που περιέχει οδηγίες για το πνεύμα του νεκρού, ώστε να βρει το δρόμο του για το Δυτικό Παράδεισο του Αμιτάμπα και έτσι ν' αποφύγει -αν το κάρμα του το επιτρέπει- την ανεπιθύμητη ενδιάμεση κατάσταση.

Αφού διατάξει το πνεύμα να εγκαταλείψει το σώμα και την προσκόλλησή του στους ζωντανούς συγγενείς και τα αγαθά, ο Λάμα εξετάζει την κορφή της κεφαλής του νεκρού, τη γραμμή της "οβελίας ραφής", όπου ενώνονται τα δύο βρεγματικά οστά, και η οποία ονομάζεται "η Δίοδος του Βράχμα", για να αποφασίσει αν το πνεύμα έφυγε από εκεί, όπως είναι το σωστό. Αν το κρανίο δεν είναι γυμνό, βγάζει μερικές τρίχες πάνω από αυτήν τη δίοδο. Αν λόγω στυχήματος δεν υπάρχει το σώμα, τότε ο Λάμα συγκεντρώνεται νοητικά πάνω στο νεκρό και οραματίζομενος το σώμα του νεκρού, φαντάζεται ότι είναι παρόν.

Καλώντας το πνεύμα, τελεί την τελετή, που διαρκεί μία ώρα περίπου. Στο μεταξύ ο αστρολόγος λάμα ή Τσι-πα ασχολείται με την σύνταξη του ωροσκοπίου του θανάτου, που βασίζεται πάνω στη στιγμή του θανάτου, για να αποφασίσει ποια πρόσωπα μπορούν να πλησιάζουν και ν' αγγίζουν το πτώμα, την ορθή μέθοδο ταφής, τον τόπο και τον χρόνο της κηδείας και το είδος των τελετών που πρέπει να γίνουν για το καλό του νεκρού.

Κατόπι το πτώμα δένεται ώστε να πάρει καθιστή στάση.

που ονομάζεται στάση του εμβρύου, συμβολική του ότι γεννήθηκε στη μετά-θάνατο ζωή. Υστερα τοποθετείται σε μία από τις γωνίες του νεκρικού θαλάμου, ή οποία δεν έχει αφιερωθεί στη θεότητα του σπιτιού.

Οι φίλοι και οι συγγενείς, ειδοποιημένοι για το θάνατο, συγκεντρώνονται στο σπίτι του νεκρού και εκεί μένουν μέχρι την ταφή. Αν υπάρχουν αμφιβολίες για τον πλήρη

μπροστά στο πτώμα και κατόπι, αφού το πνεύμα πάρει από το φαγητό τις λεπτές ουσίες, τα πετούν μακριά.

Όταν το σώμα απομακρυνθεί από το σπίτι για την ταφή, μιά εικόνα του νεκρού τοποθετείται στη γωνία στο δωμάτιο και συνεχίζεται η προσφορά της τροφής μπροστά στην εικόνα αυτή, για όλο το διάστημα των 49 ημερών, που είναι μία ενδιάμεση κατάσταση.

Όταν ο λειτουργός Λάμα ετοιμάζεται να συμπαρασταθεί στη μεταφορά του νεκρού από το σπίτι, προσφέρει ένα "μαντήλι τιμής", στο πτώμα και απευθύνοντάς του το λόγο, σαν να ήταν ζωντανός, τον συμβουλεύει να παίρνει άφοβα από τα φαγητά, τον ειδοποιεί ότι έχει πεθάνει και ότι το φάντασμά του δεν πρέπει να στοιχειώσει στο σπίτι ή να ενοχλεί τους ζωντανούς συγγενείς, λέγοντας : "Θυμίσου το όνομα του

πνευματικού σου Λάμα- Δασκάλου, του (αναφέρει το όνομα), και με τη βοήθειά του πάρε το σωστό μονοπάτι, το λευκό. Ελα από αυτόν το δρόμο".

β) Η Δημόσια έκθεση του νεκρού :

Η διάρκεια της έκθεσης του νεκρού είναι γενικά σύντομη, αλλά ποικίλλει. Στην κλασική εποχή θα έρθει πολλές φορές η νομοθεσία να την περιορίσει.

αποχωρισμό του στοιχείου συνείδηση (ή πνεύματος) του νεκρού, από το σώμα, δεν γίνεται συνήθως η ταφή αν δεν περάσουν οι τρισήμισι μέχρι τέσσερις ημέρες μετά τον θάνατο. Πενθούν συνήθως το νεκρό δύο έως τρεις ημέρες και στο διάστημα αυτό προσφέρονται στο πνεύμα του νεκρού μερίδες από όλα τα φαγητά, στερεά και υγρά, κάθε γεύματος. Τα φαγητά τοποθετούνται σε μία γαβάθα

Στον εκτεθειμένο νεκρό προσφέρουν μία θυσία. Το αίμα των ζώων τοποθετείται σε μαγικά κύπελα και σκορπίζεται γύρω από τον νεκρό. Το κρέας των ζώων τρώγεται σε ένα πλούσιο επιτάφιο γεύμα.

γ) Η Εκφορά :

Είναι η νεκρώσιμη πομπή. Ο νεκρός μεταφέρεται στον τόπο της ταφής ή της καύσης μ' ένα τετράτροχο όχημα. Ακολουθεῖ μία πολυτελής πομπή, η οποία περιλαμβάνει τις μοιραλογίστρες, που ακολουθούν με τα πόδια και τους άνδρες που είναι ανεβασμένοι σε άμαξες.

Στο Θιβέτ, όταν ο Λάμα αρχίζει να οδηγεί τη νεκρική πομπή, κρατά τη μια άκρη του μακρόστενου μαντηλιού της τιμής, που έχει προσφέρει στο νεκρό και, έχοντας δέσει με την άλλη άκρη το σώμα του νεκρού, αρχίζει να φέλνει μία λειτουργία, με τη συνοδεία ενός μικρού τυμπάνου και μιας τρομπέτας από ανθρώπινο μηριαίο οστό. Οταν υπάρχουν πολλοί ιερείς, ο πρώτος πηγαίνει μπροστά κτυπώντας ένα κουδούνι και οι άλλοι συνοδεύουν με τους ψαλμούς και τη μουσική : ένας φυσά κατά διαστήματα το ιερό κοκύλι, άλλος κτυπά κάλκινα κύμβαλα και ένας τρίτος παιζει το τύμπανο ή την τρομπέτα. Από καιρό σε καιρό ο πρώτος Λάμα στρέφεται πίσω για να καλέσει το πνεύμα να συνοδεύσει το σώμα και για να βεβαιωθεί ότι η πορεία γίνεται στη σωστή κατεύθυνση.

Μετά τους νεκροθάφτες έρχεται το κυρίως σώμα των πενθούντων, μερικοί από τους οποίους κρατούν αναψυκτικά για να τα ρίξουν στην νεκρική πυρά και άλλα για να τα μοιραστούν οι ιερείς και οι

πενθούντες και τέλος έρχονται οι συγγενείς, θρηνώντας.

Μόνο για τους λαϊκούς γίνεται μία τέτοια πομπή, γιατί τα πνεύματα των νεκρών Λάμας, γνωρίζουν τον ορθό δρόμο και δεν χρειάζονται οδηγό.

δ) & ε) Η Καύση και οι Προσφορές :

Ο σωρός των ξύλων ετοιμάζεται από τους συγγενείς ή τους φίλους. Τοποθετούν το νεκρό στην κορυφή. Προσφέρουν μία θυσία. Καλύπτουν το πτώμα με το λίπος των σφαγίων και στέκονται ολόγυρα στο νεκρό. Γύρω του επίσης είναι τοποθετημένοι αμφορείς γεμάτοι με μέλι και λάδι. Την καύση συνοδεύουν νεκρικές προσφορές που είναι είτε προσωπικά αντικείμενα του νεκρού, είτε προσφορές των συγγενών και φίλων.

Στην Κύπρο βρέθηκαν εντυπωσιακά υπολείμματα της θυσίας αλόγων μαζί με το άρμα στο δρόμο που οδηγούσε σε τάφους της Ομηρικής εποχής, ενώ φαίνεται ότι γίνονταν και ανθρωποθυσίες.

Όταν η φωτιά σβήσει σκορπίζουν κρασί πάνω στις στάχτες, μαζεύουν τα οστά και τα τοποθετούν σε μία υδρία, αφού προηγουμένως τα περάσουν με δύο στρώματα λίπους. Υστερα τυλίγουν την ίδια την υδρία σ' ένα ύφασμα και την τοποθετούν σ' έναν τάφο, που τον καλύπτουν με φαρδιές πέτρινες πλάκες. Από πάνω ρίχνουν κάθιμα, κατά τρόπο που να σχηματίζεται ένας τύμβος, στην κορυφή του οποίου τοποθετούν, ορισμένες φορές, μία στήλη, δηλ. μία ορθωμένη πέτρα.

Στο Θιβέτ λόγω έλειψης καύσιμων υλών για την πυρά,

συνηθίζεται να μεταφέρουν το πτώμα σε μία βραχώδη κορυφή, όπου το κόβουν σε κομμάτια και το δίνουν στα όρνεα.

Αν όμως το πτώμα ανήκει σε ευγενή, του οποίου η οικογένεια μπορεί να πληρώσει για νεκρική πυρά, τότε καίγεται.

Στην περίπτωση του Δαλάι Λάμα, του Τάσι Λάμα και άλλων πολύ μεγάλων ανδρών εφαρμόζεται το βαλσάμωμα.

Στο Σικκιμ, όπως και στο Θιβέτ, κάθε κηδεία γίνεται σύμφωνα με τις συστηρές οδηγίες που έχουν δοθεί από τον αστρολόγο, που συνέταξε το ωροσκόπιο του θανάτου. Αυτές καθορίζουν ποιος πρέπει να αγγίξει το πτώμα, ποιος θα το μεταφέρει, καθώς και τον τρόπο ταφής.

Ο αστρολόγος αποφασίζει επίσης ποιο είδος κακού

πνεύματος ποιος από τους αναρίθμητους δάιμονες του θανάτου προκάλεσε το θάνατο. Επίσης αναγγέλει τι ειδικά τυπικά πρέπει να γίνουν για να εξορκίσουν και να διώξουν το δάιμονα, καθώς κια τις τελετές που θα εξασφαλίσουν στο νεκρό μία καλή επαναγέννηση, καθώς επίσης και τη χώρα και το είδος της οικογένειας όπου αυτός θα ξαναγεννηθεί.

Στο Σικκίμ, στο έδαφος που έχει ισοπεδωθεί για την νεκρική πυρά, χαράζουν ένα μυστικό διάγραμμα, συμβολικό του ευτυχισμένου βασιλείου του Σουκχαβάτι ή του Δυτικού Ερυθρού Βασιλείου της Ευτυχίας, διογράφοντάς το με αλεύρι και διαιρώντας το σε διαμερίσματα.

Το πρώτο, πάνω στο οποίο στήνουν τη νεκρική πυρά, αφιερώνεται στο Ντυάνι Βούδα Αμιτάμπα. Στην αρχή των τελετών της καύσης, ο πρώτος Λάμα οραματίζεται τη νεκρική πυρά, σαν τη Μαντάλα του Αμιτάμπα και τη Φωτιά σαν τον

Αμιτάμπα ο οποίος προσωποποιεί το στοιχείο Πυρ. Κατόπι, καθώς το ίδιο το πτώμα τοποθετείται επάνω στην πυρά, το οραματίζεται σαν τη Μαντάλα του Αμιτάμπα και την καρδιά του σαν την κατοικία του Αμιτάμπα. Καθώς η φωτιά αρχίζει να μεγαλώνει σε έκταση, λάδια με γλυκό άρωμα και μπαχαρικά, σανταλόξυλο και ράβδοι θυμιάματος, ρίχνονται μέσα της σαν θυσία, όπως στην Ινδική τελετή της Χαόμα ή Θυσίας στη Φωτιά.

Τέλος, καθώς οι τελετές της Καύσης τελειώνουν, οι ιερείς και οι πενθούντες οραματίζονται το πνεύμα του νεκρού να εξαγνίζεται από τις Καρμικές συσκοτίσεις με το Πυρ, το οποίο είναι ο Αμιτάμπα, το Ακατάληπτο Φώς.

στ) Το Νεκρόδειπνο :

Επιτάφιο συμπόσιο, στο οποίο θεωρείται ότι παρευρίσκεται και η ψυχή του νεκρού, πράγμα που απαγορεύει να λεχθεί ο, τιδήποτε στη διάρκεια αυτού του γεύματος που να μην αποτελεί έπαινό του. Κατά τη Γεωμετρική εποχή το φαγητό ετοιμαζόταν και τρωγόταν δίπλα στον τάφο.

ζ) Επικήδειοι αγώνες :

Όπως αναφέρεται στην Ιλιάδα, μετά την ταφή ενός σημαντικού νεκρού ακολουθούσε αγώνας. Το μεγαλύτερο μέρος της 23ης ραψωδίας της Ιλιάδας είναι αφιερωμένο στην απίθανα ζωντανή και γραφική περιγραφή των αγώνων που διοργανώθηκαν από τον Αχιλλέα, κατά την κρείσιμη του Πάτροκλου.

Οι αγώνες που διεξάγονται στις κηδείες των ηρώων, εμφανίζονται στην ομηρική ποίηση σαν ένα

συνηθισμένο φαινόμενο της τότε ζωής. Αυτό συνεχίστηκε ως τις μέρες του Ησιόδου.

Λόγοι προτιμήσης της Καύσης σαν τρόπος ταφής των νεκρών

1. Οριστική ανάπausη των νεκρών :

Σύμφωνα με τους αρχαίους λαούς η αποτέφρωση δίνει στις ψυχές οριστική ανάπausη, ανοίγοντας τους τις πόρτες της κατοικίας του Αδη. Η σκιά του Πάτροκλου το εξηγεί στον Αχιλλέα:

"Δώσ' μου το χέρι μ' ἐπνίξε ο θρήνος, και απ' τον Αδη, ποτέ πια δεν ξαναγυρνώ, αφού μες την πυρά με βάλετε του τάφου".

2. Εμποδίζει το βαμπιρισμό :

Οι Θιβετανοί και άλλοι λαοί δεν δέχονται την ταφή στη γη, γιατί πιστεύουν ότι όταν το σώμα ενταφιάζεται, η ψυχή, βλέποντάς το, προσπαθεί να ξαναμπεί εκεί και έτσι, αν πετύχει η προσπάθεια της, δημιουργείται ένας βρυκόλακας. Ενώ η Καύση ή άλλες μέθοδοι ταχείας διάλυσης των στοιχείων του νεκρού σώματος, εμποδίζουν το βαμπιρισμό.

3. Γρηγορότερη επιστροφή στα Στοιχεία:

Τα Ιερά βιβλία των Ινδουιστών αναφέρουν ότι το ανθρώπινο σώμα αποτελείται από 4 στοιχεία. Γη, Νερό, Αέρα και Φωτιά. Οταν πεθάνει πρέπει να επιστρέψει σ' αυτά όσα γίνεται πιο γρήγορα. Η Καύση θεωρείται η καλύτερη μέθοδος για αυτό.

Η ταφή, όπως γίνεται στους Χριστιανούς, είναι η επιστροφή του σώματος στο στοιχείο Γη.

Η ταφή στο ποτάμι, που

συναντάμε στην Ινδία, είναι η επιστροφή στο στοιχείο Νερό.

Το σώμα που κατασπαράζεται από τα όρνεα, τους κατοίκους του αέρα, επιστρέφει στο στοιχείο Αέρας.

Η Καύση είναι η επιστροφή του σώματος στο στοιχείο Πυρ.

4. Η Καθαρτική δύναμη του Πυρός

Γνωρίζουμε ότι η φωτιά αποτελεί βάση της πολιτισμένης ζωής και προστατεύει από τα ζώα και τα κακά πνεύματα. Συμβολίζει τη

απλώς κάποια προσωπικά αντικείμενά του, οι ζωντανοί έχουν ξεχωριστή δύναμη για να επικοινωνήσουν ευκολότερα με το πνεύμα του νεκρού.

6. Απελευθερώνει και τις ψυχές των ζωντανών :

Κανένας δεν μπορεί να προσκολληθεί σε μία χούφτα στάχτης, που διασκορπίζεται στον άνεμο, όπως προσκολλάται κάποιες φορές σ' ένα σώμα θαμμένο στο χώμα, το οποίο επιστρέφει αργά στη Γη.

Η ψυχή έχει τελειώσει το

7. Προφυλλάσει την ενέργεια των ζωντανών

Από τη στιγμή που απονεκρώνεται το φυσικό σώμα, μέχοι τη στιγμή που αποσύρεται η ψυχή από το διπλό αιθερικό μεσολαβεί ένα χρονικό διάστημα. Στο διάστημα αυτό η ψυχή παραμένει κοντά στο φυσικό της φορέα και αποδεσμεύεται βαθμιαία, προσανατολιζόμενη προς τη νέα της κατάσταση. Το διπλό αιθερικό αποκόβεται εν τω μεταξύ από την πηγή της πράνα, της αιθερικής δηλ.

διαδίκασία της κάθαρσης και του εξαγνισμού για μία νέα αρχή. Η Φωτιά βοηθάει την ψυχή να περάσει γρήγορα τα μεταθανάτια στάδια και να μην καθυστερεί μέσα στην ατμόσφαιρα της γης.

5. Εχει μεγαλύτερη δύναμη για επίκληση του Νεκρού :

Στην Ιδεολογία της Καύσης ο πεθαμένος ζει σαν ένα αθέστο πνεύμα. Κρατώντας μέσα στην τεφροδόχο τη στάχτη του νεκρού και όχι

έργο που είχε κάνει με το φυσικό φορέα και τον έχει απορρίψει. Γιατί εμείς λοιπόν να θέλουμε να διατηρήσουμε αυτόν το φορέα;

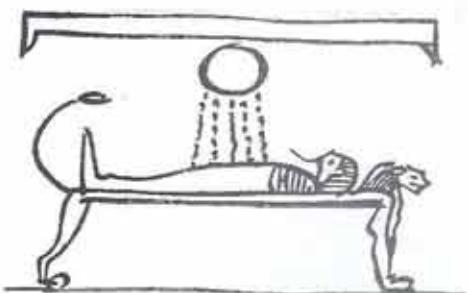
Ο τρόπος που αντιμετωπίζουμε τη θλίψη είναι μία από τις μεγαλύτερες δοκιμασίες και φανερώνει την πνευματική μας κατανόηση. Η στάση που κρατάμε απέναντι στο θάνατο, είτε το δικό μας, είτε κάποιου αγαπημένου, εξαρτάται σπό το τι γνωρίζουμε για την ζωή.

Ζωτικότητας την οποία προμηθεύεται από τον ήλιο κατά τη διάρκεια της ενσάρκωσης. Οταν αποκόβεται, επειδή δεν έχει προσαρμοστεί στη νέα κατάσταση έχει την τάση να απορροφά ζωτικότητα από οποιαδήποτε διαθέσιμη πηγή. Εκεί οφείλεται η εξάντληση ή ο φόβος που νοιάθουν εκείνοι που βρίσκονται σε άμεση επαφή με τα νεκρά σώματα, εκτός αν έχουν εσωτερική πανοπλία.

Υπάρχει μία διαφορά

ανάμεσα στην αιθερική και τη νοητική σχέση με το νεκρό. Η αιθερική σχέση είναι ανεπιθύμητη, γιατί πολύ γρήγορα εξελίσσεται σε κάτι το παθολογικό και νοσηρό, τόσο για το νεκρό, όσο και για τον ζωντανό. Δεν πρέπει να επιτρέπουμε την έδραιώση της αιθερικής σχέσης.

Ωστόσο το διπλό

αιθερικό, που περιμένει την αποσύνθεσή του, πάντα θα αντλεί ακούσια και από ένστικτο αιθερική ύλη. Η διαδικασία της αποσύνθεσης του αιθερικού βοηθάται με την καύση, η οποία έχει γνωρίσματά της την τέλεια αποσύνθεση, την ταχύτητα και την κάθαρση, απελευθερώνοντας έτσι τους λεπτούς φορείς σε λίγες μόνο ώρες, αντί μέρες ή χρόνια.

8. Τα Νεκροταφεία είναι εστίες Μόλυνσης

Κυρίως όταν βρίσκονται μέσα στην πόλη. Στις μεγάλες πόλεις, λόγω έλλειψης χώρου ο κίνδυνος πολλαπλασιάζεται. Δημοσίευμα των *Times* του Λονδίνου γνωστοποίησε ότι σε μούμια του 16ου αιώνα

ανακαλύφθηκε ζωντανός ιός ευλογιάς.

Η Καύση σαν τρόπος ταφής των Πολεμιστών

Από την έρευνα που έγινε για την εργασία αυτή θα μπορούσαμε να βγάλουμε ένα συμπέρασμα, χωρίς όμως ποτέ να είμαστε απόλυτοι. Ολοι οι λαοί, εκτός από τους χριστιανούς, δεν έχουν υιοθετήσει ένα συγκεκριμένο σύστημα ταφής των νεκρών. Βλέπουμε ότι ανάλογα με την περίπτωση ή την ιστορική εποχή επικρατεί κάποια συγκεκριμένη μέθοδος ταφής. Στο Θιβέτ χρησιμοποιούν τον τεμαχισμό του πτώματος και τη διάθεσή του στα όρνεα, από εκείνες τις οικογένειες που δεν έχουν χρήματα για καύσιμες ύλες. Αντίθετα οι πιο εύπορες οικογένειες προτιμούν να κάινε τους νεκρούς. Το βαλσάμωμα εφαρμόζεται κατά το θάνατο πολύ σπουδαίων ανθρώπων, ιερέων και αγίων.

Ο Ομηρος μας αναφέρει μόνο την καύση σαν μέθοδο ταφής των πολεμιστών. Το ίδιο βλέπουμε και στους Κέλτες. Εντοπίζουμε λοιπόν ότι η Καύση ίσως να είναι η καλύτερη μέθοδος ταφής για την Κάστο των Ξατρίγια (Βασιλείς-Πολεμιστές).

Πριν μερικά χρόνια έγιναν ανασκαφές στον αρχαιολογικό χώρο της Ερέτριας στην Εύβοια, από Ελβετούς αρχαιολόγους και ανακάλυψαν μία μικρή νεκρόπολη που περιέβαλε έναν πριγκιπικό ή βασιλικό τάφο. Το σύνολο ανάγεται στα τέλη του 8ου αι. και στις αρχές του 7ου., την στιγμή που παίρνει μορφή η αρχαϊκή πόλη. Οι τάφοι που ανακαλύφθηκαν σχηματίζουν μία διπλή ομάδα. Στα δυτικά έχει χρησιμοποιηθεί μόνο η

καύση, στα ανατολικά τα σώματα είναι ενταφιασμένα. Δεν πρόκειται για μία αλλογή συρμού, αφού οι δύο ομάδες είναι σύγχρονες. Δεν πρόκειται ακόμα για τον ανταγωνισμό συνάμεσα σε δύο έθιμα, όπως παρατηρούμε αλλού. Πρόκειται για μία αντίθεση ηθελμένη και σημαντική στο επίπεδο της αναπαράστασης.

Οι τάφοι του ενταφιασμού είναι τάφοι παιδιών, οι τάφοι της αποτέφρωσης είναι τάφοι ενηλίκων. Τα δύο φύλα αντιπροσωπεύονται στις δύο ομάδες και η αντίθεσή τους υπογραμμίζεται στους τάφους αποτέφρωσης από την παρουσία όπλων στη μία περίπτωση και κοσμημάτων στην άλλη.

Ο αρχαιολόγος αυτής της ανασκαφής, Claude Berard, έκανε την αξιοπρόσεκτη διαπίστωση ότι "ο ενταφιασμός εφαρμοζόταν στην Ερέτρια μέχρι το κατώφλι της εφηβείας, ενώ η καύση ήταν για τα κορίτσια σε ηλικία γάμου, τις παντρεμένες γυναίκες, τους νέους άνδρες και τους άνδρες που ήταν ικανοί να μεταχειριστούν το τόξο και να κρατούν τη γραμμή τους μέσα στη μάχη".

Το ίδιο έγινε και στο Μαραθώνα. Οι Αθηναίοι άνδρες αποτεφρώνονται, ενώ οι Πλαταιείς και οι δούλοι, που πολέμησαν μαζί με τους Αθηναίους, αλλά όχι στην ίδια γραμμή, θάβονται.

Η αντίθεση καύση-ενταφιασμός που χρησιμοποιείται στην Ερέτρια και αλλού προσδιορίζει την αντίθεση παιδικά χρόνια-ενηλικώσας και εντάσσεται στις ιερουργίες περάσματος από την εφηβεία στην ενηλικίωση.

Αν οι ιερουργίες περάσματος σημαίνουν για τα

αγόρια την είσοδο στην κατάσταση του πολεμιστή, για τα κορίτσια έχουν την οξιά μιας προετοιμασίας για τη συζυγική ένωση.

Ο γάμος για το κορίτσι είναι αυτό που για το αγόρι είναι ο πόλεμος.

Η Καύση στην Ελλάδα σήμερα

Σήμερα στην Ελλάδα η πολιτεία αρνείται την καύση με την πρόφαση ότι δεν το επιτρέπει η επίσημη θρησκεία του κράτους. Είναι όμως θέμα εκκλησίας; Δεν είναι συνταγματικό δικαίωμα, εφόσον είμαστε ανεξίθρησκο κράτος; Τουλάχιστον αυτό αναφέρει το Ελληνικό Σύνταγμα.

Η πολιτεία αναγνώρισε τον πολιτικό γάμο, δίνοντας δικαίωμα επιλογής, κατάργησε το υποχρεωτικό της βάπτισης και επιτρέπει τις εκτρώσεις, παρόλο που η εκκλησία τις θεωρεί έγκλημα.

Αναγνωρίζει τους δωρητές σώματος. Γιατί αρνείται την καύση των νεκρών; Τη στιγμή μάλιστα που και Ιερωμένοι όπως ο πατήρ Πυρουνάκης, αλλά και πολιτικοί ή γιατροί τάσσονται υπέρ, ενώ επώνυμοι Ελληνες, όπως η Μ. Κάλας, ο Δ. Μητρόπουλος, έχουν αποτεφρωθεί. Είναι μία ρατσιστική άρνηση που ισχύει για τον απλό πολίτη;

Αρχαιολογικές ανακαλύψεις φέρνουν στο φως ότι νεκροί καιγόνταν έως τον 3ο αιώνα μ.Χ. Η εκκλησία αρνείται την καύση των νεκρών με το επιχείρημα της ανάστασης κατά την ημέρα της κρίσης.

Ασκετο φυσικά με την διδασκαλία του Χριστού που μέσω του Αποστ. Παύλου στην Α' πρός Κορ. επιστολή παρ. 36-50 μας πληροφορεί ότι "υπάρχει σώμα υλικό και σώμα

πνευματικό. Ω σφρονες δεν θα αναστηθεί αυτό που θάβεται, αλλά αυτό που είναι πνευματικό".

ΠΗΓΕΣ

1. Κινηματογραφική ταινία : ΠΡΙΝ ΤΟ ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ , ROCKET GIBRALTAR
2. Ομήρου Ιλιάδα, Μετάφραση Ιάκωβου Πολυλά, ΟΕΔΒ
3. Ομήρου Οδύσσεια, Μετάφραση Ζήσιμου Σιδέρη ΟΕΔΒ
4. Πλουτάρχου Βίοι Παράλληλοι - Βιβλιοθήκη των Ελλήνων
 - α) Λύσανδρος και Σύλλας
 - β) Πελοπίδας Μάρκελλος
 - γ) Λυκούργος, Νουμάς
 - δ) Πύρρος
 - ε) Σόλων
5. Περί Πένθους, Λουκιανός, Βιβλιοθήκη Φέξη Αρχαίων Ελλήνων Συγγραφέων.
6. Οι Τραγωδίες του Αισχύλου, (Αγαμέμνων), Βιβλιοπωλείο Εστίας, Μετ. I.N. Γρυπάρη.
7. Περὶ Ταφῆς, Ι Στοβαίου Ανθολόγιο, Νο. 38. Βιβλιοθήκη των Ελλήνων.
8. Πογκόσμια Μυθολογία, Felix Guirland, εκδόσεις Γιοβάνης.
9. Η ζωή και ο κόσμος των Βίκινγκ, Μιχάλης Κοκολάκης, Περισκόπιο της Επιστήμης, τεύχος 104. Φεβρουάριος 1988.
10. Η καθημερινή ζωή στην εποχή του Ομήρου, Αιμίλιος Μιρώ, εκδ. Καρδαμίτσα.
11. Αρχαία Ελληνική θρησκεία, Αρχαϊκή και κλασική Ελλάδα, Walter Burkert,
12. Μέσα από τις πύλες του Θανάτου, Dion Fortune, εκδ. Ιάμβλιχος.
13. Η Αρχαία Ελληνική κοινωνία, Το Προϊστορικό Αιγαίο, George Thomson
14. Η Θιβετανική Βίβλος των Νεκρών, εκδ. Πύρινος κόσμος.
15. Η Ταφή των Νεκρών, Αναστάσιου Τίγκα, Αθήνα 1993
16. Περιοδικό ΣΤΕΡΩΠΙΣ, τεύχος 1, Ιανουάριος 1989.
17. Τα Κέλτικα Μυστήρια, Τζών Σάρκευ, εκδόσεις Πύρινος κόσμος.
18. Ο Μαύρος Κυνηγός, Πιέρ Βιντάλ Νακε, εκδ. Λιβάνη-Νέα Σύνορα.

Το Σύνδρομο του τέλος του κόσμου στο έτος 1000 μ.Χ.

Λεωνίδας
Κολοκυθάς

1000 μ.Χ.

Το σύνδρομο του έτους 1000 μ.Χ. αναφέρεται στην πληθώρα των προλήψεων και των δοξασιών που αναπτύχθηκαν πριν το 10^ο αιώνα μ.Χ. στο χριστιανικό ευρωπαϊκό χώρο και προέβλεπαν το τέλος του κόσμου.

Η κατάσταση που επικρατούσε στην Ευρώπη

Σχεδόν όλη η Ευρώπη την περίοδο αυτή υπήρξε χριστιανική, εκτός από κάποιες μεσημβρινές χώρες που είχαν κατακτήσει οι Άραβες και κάποιες βόρειες που κατοικούνταν από "ειδωλολάτρες". Οι πρώτοι θέλησαν να κυριαρχήσουν σε όλη την Ευρώπη αλλά αναχαιτίστηκαν από την ορμή του Καρόλου του Μαρτέλλου. Οι δεύτεροι έμειναν κρυμμένοι από τους ιεραπόστολους λόγω της

δυσπρόσιτης γεωγραφικής θέσης και των πάγων που κυριαρχούν στις χώρες αυτές. Μεταξύ των δύο παραπάνω άκρων βασίλευε ο χριστιανισμός.

Αλλοτε παρήγορος, προσηλύτισε τα πλήθη και άλλοτε άγρια, επιβλήθηκε δια του ξίφους. Όλος αυτός ο χριστιανικός κόσμος, νεοφωτιστος, δεισιδαίμων και αμαθής επιδιδόταν στην εξωτερική λατρεία και προσπαθούσε να συμβιβάσει τα φιλάνθρωπα παραγγέλματα της θρησκείας του με την άγρια φύση του. Του σηραίκου αυτού ποιμνίου προϊστάτο ο Πάπας, που από τη Ρώμη ασκούσε επιρροή σε όλο το δυτικό χριστιανικό πλήρωμα. Θολή υπήρξε η κατάσταση σε όλη την Ευρώπη, όπου Γότθοι, Οστρογόνθοι, Λογγοβάρδοι, Φράγκοι, Ούννοι και πολυάριθμες άλλες φυλές κατάλυαν τα λείψανα του δυτικού ρωμαϊκού κράτους ζυμώνοντας το νέο μεσαιωνικό σύνολο.

Στη Γαλλία, για μεγάλο χρονικό διάστημα βασίλευαν ασθενείς ηγεμόνες, έρμαια των υποτελών τους, ώσπου ανεβαίνει στο θρόνο ο Ούγος Καπέτος μετά το θάνατο του Λουδοβίκου του Ε' και ξεκινάει μία νέα γενιά γάλλων ηγεμόνων που θα διαρκέσει έως τη νεότερη εποχή. Στην Αγγλία, ενώ βασίλευαν οι απόγονοι του Αλφρέδου του Μεγάλου, το κράτος κλονιζόταν από αλλεπάλληλες πειρατικές επιδρομές βόρειων λαών: Δανών, Νορμανδών και Νορβηγών. Την ίδια στιγμή η Ισπανία βρισκόταν υπό αραβική κυριαρχία. Οι κατακτητές υπήρξαν φιλομαθείς και προήγαγαν την τέχνη και την αρχιτεκτονική, ωστόσο δύμας απώθησαν στα πέρατα της χερσονήσου τους τελευταίους εγχώριους ηγεμόνες μέχρι και το τέλος του 10^{ου} αιώνα οπότε και ήρθαν αντιμέτωποι. Στην Ιταλία απόμειναν τα λείψανα της βυζαντινής κυριαρχίας που κατέρρεε από τις επιδρομές των Σαρακηνών με τις παραθαλάσσιες πόλεις να διατηρούν την αυτονομία τους. Στο βορρά, η Γερμανία, αφού πήρε ένα μέρος του ιταλικού βασιλείου, επιθυμούσε την υποδούλωση της πνευματικής εξουσίας της Ρώμης. Σε όλη την κεντρική Ευρώπη υπήρξε ένα σμήνος από δεσπότες αυτοκέφαλους ή ημιανεξάρτητους που συγκρούονταν για τη δημιουργία ή την κατάλυση μικρών κρατιδίων.

Στην Γερμανία, ο Σάξων Όθων ο Μέγας,

γιος του Ερρίκου του Β', συνέλαβε ένα σχέδιο επανίδρυσης μίας μεγάλης δυτικής αυτοκρατορίας στα ερείπια του ρωμαϊκού κράτους σύμφωνα με το ανατολικό υπόδειγμα (Βιζαντιο). Αυτή υπήρξε και η πρώτη σύλληψη του ονείρου, που κράτησε αιώνες, με κύριο σχέδιο του να υποτάξει τη Ρώμη. Ξεχνώντας τη μεγάλη δύναμη του Πάπα στο χριστιανικό κόσμο.

Η ισχύς του Κλήρου την ίδια περίοδο

Στα σχέδια του Γερμανού αυτοκράτορα αντιτάχτηκε η φιλοδοξία των Παπών, που ήθελαν να υποτάξουν όλη την κοσμική εξουσία (δεν υπήρχε ακόμη πλήρης διάσπαση Ανατολικής & Δυτικής εκκλησίας). Κανένας θρόνος στην ιστορία δεν είχε να επιδείξει τόσα αποτρόπαια μαρτύρια, αίμα και ακολασία όσο ο Παπικός. Δεκαεννιά Πάπες ανέβηκαν στο θρόνο σε διάστημα εβδομήντα ετών, από τους οποίους πολλοί διώχθηκαν από τους αντίζηλους τους και άλλοι επανήλθαν. Κανένας τους δεν πέθανε από φυσικό θάνατο ή λοιμό, αλλά επτά από αυτούς μαχαιρώθηκαν και οι υπόλοιποι δηλητηριάστηκαν. Ο ιστορικός Γρηγορόβιος αναφέρει ότι το ομοίωμα του έφιππου ανδριάντα του Μάρκου Αυρήλιου στη Ρώμη την περίοδο αυτή των ανατροπών, αποτέλεσε όργανο βάρβαρης εκδίκησης, μια που πολλοί

Πόπες που έβαψαν τα χέρια τους με αίμα, βασανιστήρια ή με άλλα εγκλήματα. Ικρεμάστηκαν από τους αντίζηλους (όπως ο Βονιβάτιος ο Β').

Ο Ραθέριος, χρονογράφος του 10^ο αιώνα, περιγράφει τους Ιταλούς επισκόπους: "Η ηγεμονική πολυτέλεια της ζωής των επισκόπων υπῆρξε σε αντίθεση με τη διδασκαλία του χριστιανισμού. Έμεναν σε μεγαλόπρεπες αίθουσες, στολισμένες με κρυστό και πορφύρα, το γεύμα παραδιδόταν σε πλούσιο τραπέζι εντός χρυσών σκευών και πολύτιμων ποτηριών για το κρασί. Οι μητροπολίτικοι ναοί ήταν πένθιμοι, τα βυτία όμως που αποθήκευαν το κρασί ήταν με ζωηρά χρώματα βαμμένα. Στα συμπόσια ἀκουγαν μουσικές συναυλίες από όμορφες αυλίδες, κοιμούνταν στις αγκαλιές των παλλακίδων τους και στήριζαν τα κεφάλια τους σε χρυσοκέντητες πολύτιμες κλίνες. Έπαιζαν ζέρια, ασκούνταν στο τόξο, στην ζώνη τους έφεραν μικρό εγχειρίδιο".

Στην εκκλησία εκείνη την περίοδο υπήρχε μεγάλη

αμάθεια. Στη σύνοδο που συγκρατήθηκε στη Ρώμη το 992, όσοι συμμετείχαν ισχυρίστηκαν ότι μεταξύ των κληρικών της Ρώμης ήταν δυνατό να βρεθεί ένας μόνο που να γνωρίζει τα πρώτα στοιχεία των γραμμάτων. Την εποχή του Μεγάλου Καρόλου στην Ισπανία δεν υπήρχε μεταξύ κιλίων ιερέων κάποιος που να μπορεί να αποστείλει μία απλή επιστολή καιρετισμού. Επί Αλφρέδου του Μεγάλου της Αγγλίας στο μεγαλύτερο μέρος του βασιλείου δεν υπήρχε ιερέας να μεταφράσει την ομιλούμενη γλώσσα στη λατινική. Στη Φιλολογική Ιστορία της Γαλλίας αναφέρεται ότι ο κλήρος πίστευε ότι κάθε Δευτέρα ο αρχάγγελος Μιχαήλ πράγματοποιούσε τη θεία λειτουργία ενώπιον του Πλάστη.

'Ετσι η λατινική γλώσσα σταμάτησε να χρησιμοποιείται, οι θησαυροί της γνώσης κλείστηκαν και έγιναν απρόσιτοι στο λαό, ενώ Βίβλια δεν βρίσκονταν πλέον εύκολα. Από τον 7^ο αιώνα σταμάτησε η εισαγωγή του πάπυρου και το χαρτί άρχισε να χρησιμοποιείται περίπου το

10^ο αιώνα. Την περίοδο αυτή καταστράφηκαν πολλά έργα του αρχαίου πνεύματος με την μέθοδο της απόξυσης των παλαιών παπύρων και της αντιγραφής ύμνων και συναξαριών. Πριν την εφεύρεση (στη δύση) των σφραγίδων, τα λίγα έγγραφα αντί υπογραφής έφεραν το σημείο του σταυρού. Μόλις το 14^ο αιώνα άρχισαν να εμφανίζονται οι πρώτες υπογραφές. Αυτή η αμάθεια ίσχυε και για τους βασιλείς: ο Μέγας Κάρολος αγνοούσε τη γραφή, ο Φρειδερίκος Βαρβαρόσσα την ανάγνωση και σύγραμματοι ήταν επίσης ο βασιλιάς της Βοημίας Ιωάννης και της Γαλλίας Φίλιππος ο Τολμηρός.

Το ξεκίνημα της πρόληψης

Η δοξασία της Δευτέρας παρουσίας του Χριστού υπήρχε από το ξεκίνημα του χριστιανισμού, στηρίχτηκε σε λόγια του Ιησού (αναφερόμενα μέσα στα Ευαγγέλια) και κυρίως σε χωρίον του Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο². Αυτή υπήρξε και η βάση της Μεσσιανικής πίστης που οποδέχθηκαν πολλοί

χριστιανοί και αιρέσεις του χριστιανισμού. Η Αποκάλυψη του Ιωάννη είναι όμως το κείμενο που δόξασε το τέλος του κόσμου και έδωσε πλήθος τρομερών εικόνων στη φαντασία των πιστών για σειρά αιώνων μέχρι και σήμερα. Θεωρείται ότι γράφτηκε τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους (ίσως λίγο μετά το θάνατο του Νέρωνα) και περιγράφει πλήθος οραμάτων και οπτασιών που υπαινίσσεται θρησκευτικά και πολιτικά γεγονότα. Πάντως αρκετοί ήταν οι ενδοιασμοί για αυτό το βιβλίο, κυρίως γιατί δεν συμπεριλήφθηκε αμέσως στα χριστιανικά βιβλία από την Ανατολική εκκλησία. Ο Ευσέβιος, ο Άγιος Επιφάνιος και ο Άγιος Ιερώνυμος μαρτυρούν ότι στους καταλόγους των ιερών βιβλίων στη σύνοδο της Λαοδικείας υπό του Γρηγορίου του Ναζιανζηνού και του Κύριλλου του εξ Ιεροσολύμων, η Αποκάλυψη δεν αναφέρεται. Μόνο στην Γ' σύνοδο της Καρχηδόνας το 397 μ.Χ. όπου και θεωρείται πλέον μέρος της Καινής Διαθήκης.

Ο μυστηριώδης αριθμός 666 που αναφέρεται στην Αποκάλυψη έγινε αφορμή πολλών αλλόκοτων και τερατωδών εξηγήσεων. Ο Ρενάν και νεώτεροι κριτικοί θεώρησαν ότι ο αριθμός ανταποκρίνεται πληρέστερα προς το άθροισμα των εβραϊκών στοιχείων στη λέξη "Καίσαρ Νέρων". Αν και είχε πεθάνει ο Νέρων, στις επαρχίες του ρωμαϊκού κράτους κυκλοφορούσαν αβάσιμες φήμες που ήθελαν το Νέρωνα να έχει διαφύγει στην έρημο μαζί με τους οπαδούς του όπου και περίμενε την κατάληλη ευκαιρία για την ύστατη πάλη με την χριστιανική

πίστη. Οι φήμες αυτές υπήρχαν γιατί θεωρήθηκε ο Νέρων ως ο αντίχριστος που υπαινίσσεται η Αποκάλυψη, λόγω των διώξεων που εξαπέλυσε εναντίων των Χριστιανών.

Ωστόσο όμως τα ονειροπολήματα αυτά δεν πραγματοποιήθηκαν. Η προθεσμία των 1000 χρόνων έγινε αφορμή για νέες δοξασίες. Μία από αυτές υπήρξε των Χιλιαστών, που επικρατούσε μεταξύ των Ιουδαίων και μεταδόθηκε στους πρώτους χριστιανούς. Οι τότε προφήτες πίστευαν σε ένα μέλλον ευδαιμόνο όπου μετά την τιμωρία των εχθρών θα κυριαρχούσε η ανταμοιβή για

την πίστη του Ισραήλ.. Νέος ουρανός και γη περίμεναν να δημιουργηθεί, δεν θα υπήρχε το σπέρμα κακίας, διχόνοιας, θα επικρατούσε η χαρά και η ειρήνη που δεν θα την τάραζε καμία οδύνη. Θα ήταν ένα είδος παραδείσου, με πολύ πλούτο και τροφή για τους ανθρώπους οι οποίοι θα έφταναν μέχρι τα βαθιά γεράματα, π.χ χωρίο του προφήτη Ησαΐα¹. (Θυμίζει την μυθολογική περίοδο του Χρυσού Αιώνα του Κρόνου της Αρχαίας Ελλάδας).

Όσοι ασπάστηκαν το χριστιανισμό θεώρησαν ότι η καλύτερη περίοδος για την εκπλήρωση αυτής της

εξαγγελίας θα ήταν η Δευτέρα παρουσία του Χριστού, που θα βασίλευε επί της γης στο έτος 1000. Μετά την εμφάνιση του Αντίχριστου, θα εξολοθρεύονταν μαζί με αυτόν οι ασεβείς, οι κοιμισμένοι δίκαιοι θα αναστάνονταν και οι ζώντες θα διατηρούνταν στη ζωή.

Η δοξασία του χιλιασμού τους χρόνους εκείνους ήταν τόσο διαδεδομένη που πολλοί την ασπάστηκαν επίσημα. Μεταξύ αυτών καταλέγονταν ο Κήρυνθος στο τέλος του 1^{ου} αιώνα και ορχές του 2^{ου} και η αίρεση του (οι οπαδοί του παραδέχονταν το Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο, ενώ απέρριπταν το Κατά Ιωάννη και τις Επιστολές αυτού προς Παύλο). Άλλη αίρεση του Χιλιασμού (με αντίθετη γνώμη) ήταν αυτή του Μοντανού στο τέλος του 2^{ου} και στις αρχές του 3^{ου} αιώνα. Ο Μοντανός μέσα από οπτασίες που του αποκάλυψε το Άγιο Πνεύμα θέλησε να οδηγήσει τους οπαδούς του στη σωτηρία. Χώρισε την περίοδο της πίστης σε 3 ηλικίες: η παιδική ηλικία ήταν αυτή των Προφητών, η νεανική ήταν του Χριστού και των Αποστόλων και η τρίτη, η ανδρική ξεκινούσε με αυτόν και τελείωνε στη συντέλεια του κόσμου. Κήρυξε τον αυστηρό ασκητισμό και καταπολέμησε και τις αθώες ήδονές της ζωής και τους δεύτερους γάμους. Εναντίον της αίρεσης αυτής στράφηκε ο Οριγένης από την Αλεξανδρεία. Όλη αυτή η αμάθεια και οι χιλιαστικές αιρέσεις ήταν το γόνιμο έδαφος για να βλαστήσει και να αναπτυχθεί η πρόληψη.

Όταν ο χρόνος της φρικτής προφητείας πλησίαζε, τότε ο κρυμμένος φόβος των Χριστιανών άρχισε να

εκδηλώνεται, η φαντασία να ταράσσεται και να πλάθει όνειρα σκοτεινά καταστροφής. Περίμεναν με αγωνία τη γέννηση του Αντίχριστου και αν, όπως είδαμε πριν, ο μυστηριώδης αριθμός της Αποκάλυψης αφορούσε το Νέρωνα, μετά αποδόθηκε και σε άλλους ηγεμόνες ή διώκτες του χριστιανισμού π.χ. Δομιτιανό, Τραϊανό, Διοκλητιανό, Ιουλιανό, Γενσέριχο, Μωάμεθ.

Το κλείσιμο της Χιλιετίας

Ο 10^{ος} αιώνας ξεκίνησε με λιμούς και νόσους που θέριζαν την ανθρωπότητα και με τα άγρια ξίφη Σαρακηνών, Νορμανδών και Ούγγρων που συμπλήρωσαν το έργο της καταστροφής. Λίγα ήταν τα πνεύματα που αντιτάχθηκαν στη πρόληψη. Ένα από αυτά ήταν ο Άββων, γεννημένος στα περίχωρα της Αυρηλίας στο τέλη του 10^{ου} αιώνα. Ο Άββων καταπολέμησε τη δοξασία αυτή στηριζόμενος στο κύρος των Ευαγγελίων, στην Αποκάλυψη και στον προφήτη Δανιήλ. Ένα από τα επιχειρήματα του είναι το αξιοπερίεργο ότι "η πρόληψη στερεώθηκε από διαβολική συνέργια, για να δημιουργήσει αμφιβολία στις ψυχές των πιστών, αν η προφητεία δεν πραγματοποιηθεί". Σ' αυτό το γεγονός στηρίχθηκε και ο Rohrbacher⁴, καθολικός συγγραφέας, που είχε το θάρρος να αρνηθεί ότι υπήρξε δοξασία για τη συντέλεια του κόσμου το 1000 μ.Χ. παραδεκτή από την εκκλησία. Το αστείο είναι ότι σύμφωνα με μαρτυρία συγγραφέα⁵ ο Άββων άρχισε την πολεμική του κατά της πρόληψης το έτος 1001 μ.Χ. όταν η προθεσμία είχε ήδη παρέλθει.

Αποδείξεις για την ύπαρξη της πρόληψης είναι τα δωρητήρια πολλών αγαθών που παραχωρήθηκαν στην εκκλησία, αναφερόμενα στην Preuves de' Histoire Bretagne, σημειώσεις άσημων χρονογράφων (εφόσον δεν υπήρχαν μεγάλοι χρονογράφοι λόγο της αμάθειας της εποχής και του φόβου ότι αφού πλησίαζε το τέλους του κόσμου και ότι τίποτα δεν μπορεί να σωθεί) και η ίδια η εκκλησία που σε κάθε σύνοδο διακήρυξσε "Ηγηκεν η ώρα της ελεύσεως του Κυρίου εν τη φοβερά αυτού μεγαλοπρέπεια, του αιωνίου ποιμένος, ου ενώπιον παρουσιασθήσονται πάντες οι ποιμενάρχαι και τα ποίμνια αυτών". Επίσης ο ίδιος ο Άββων αναφέρει ότι όταν ήταν νέος άκουσε στο Παρίσι ιεροκήρυκα να αναγγέλλει από τον άμβωνα το τέλος του κόσμου.

Και η εκκλησία βοήθησε στο να στεριώσει η δοξασία αυτή γιατί εξυπηρετούσε το συμφέροντα της. Οι πιστοί έχοντας ακράδαντη την πεποίθηση για το τέλος του κόσμου δώριζαν πρόθυμα τα υπάρχοντά τους νιώθοντας ότι προεξοφλούν τα αμαρτήματα τους και προσπαθώντας να εξασφαλίσουν την επιείκεια του ερχόμενου κριτή. Η απέραντη κτηματική περιουσία της εκκλησίας τα επόμενα χρόνια σχηματίστηκε με τον τρόπο αυτό. Σώζονται ακόμη μέχρι σήμερα πολλά έγγραφα δωρητήρια που φέρουν σαν επικεφαλίδα⁶ τον τίτλο για το τέλος του κόσμου.

Μεγάλη ισχύ απέκτησε η εκκλησία στο τέλος του 10^{ου} αιώνα (πλούτο και επιρροή). Μία φήμη των τελευταίων χρόνων ήθελε την καταστροφή

να πραγματοποιηθεί όταν συνέπιπτε ο Ευαγγελισμός με τη Μεγάλη Παρασκευή, γεγονός που συνέβη το έτος 992 μ.Χ. αλλά η προφητεία δεν εκπληρώθηκε⁷.

Τις τελευταίες μέρες ένα μέρος των ευαγγελικών προφητειών πραγματοποιήθηκε: απαίσιες συμφορές, λιμοί, πόλεμοι και σφαγές. Οι αγροί καταστράφηκαν και ερημώθηκαν από τις επιδρομές και τους πολέμους και οι γεωργοί δεν σκέφτηκαν να καλλιεργήσουν τη γη θεωρώντας το έργο τούτο μάταιο λόγω του επερχόμενου τέλους. Η έλλειψη σίτου και η πείνα οδήγησαν σε λιμούς που επικράτησαν κυρίως στην Ανατολή, την Ελλάδα, την Ιταλία, την Αγγλία και τη Γαλλία. Ο σύγχρονος (αρχές 20ου αιώνα) χρονικογράφος Γλαβέρ αναφέρει ότι "το μόδιον του σίτου επιμάτιο 60 χρυσών sols". Οι πλούσιοι: έγιναν αδύνατοι και ωχροί και οι φτωχοί έτρωγαν βότανα και ρίζες από τα δάση, έφτασαν μιάλιστα στο σημείο να τρώνε ανθρώπινες σάρκες. Οι ισχυροί έστηναν ενέδρες στους αδύνατους, τους διαμέλιζαν και τους καταβρόχθιζαν. Άλλοι προσέλκυαν μικρά παιδιά με καρπούς σε απόμερα μέρη. "Η ανθρωποφαγία έγινε αληθινό πάθος και έφτασε μέχρι το σημείο στη πόλη Τούρνο να εκτεθεί δημόσια στην αγορά ανθρώπινη σάρκα προς πώληση. Ο υπεύθυνος συλλήφθηκε, δεν αρνήθηκε την πράξη του και κάηκε ζωντανός, αλλά ένας άλλος το βράδυ ξέθαψε τη συγκεκριμένη σάρκα και την έφαγε, αποκαλύφθηκε και αυτός και καταδικάστηκε σε πυρά. Στο δάσος του Μακώ κοντά στο ναό του Αγίου

Ιωάννη του Καστανέδου κάποιος έκτισε μία καλύβα και τη νύχτα έσφαζε τους οδοιπόρους που φιλοξενούσε. Όταν έγινε γνωστό το έγκλημα του βρέθηκαν μέσα στη καλύβα του σαρανταοκτώ κρανία ανδρών, γυναικών και παιδιών. Τόσο μεγάλο ήταν το μαρτύριο της πείνας που πολλοί αναμίγνυαν λίγο αλεύρι που με κόπο μπορούσαν να βρουν με άργιλο και το έτρωγαν"⁸.

Από τα 73 χρόνια που εξιστορεί ο χρονικογράφος Ουμβόλδος, τα 48 έφερον στο κόσμο λιμούς και επιδημίες. Το 987 μεγάλη ήρθε επιδημία λόγο σιτοδείας, το 989 επίσης μεγάλη σιτοδεία, από το 994 επεκράτησαν μεγάλες σιτοδείες και επιδημίες ενώ μετά το 1000 έως το 1059 λόγω των προηγούμενων συμφορών και της παράλυσης των δυνάμεων των ανθρώπων εξακολούθησαν λιμοί, επεισόδια ανθρωποφαγίας, επιδημίες και μεγάλη θνησιμότητα⁹.

Σ' αυτές τις συνθήκες όχι μόνο οι ιδιώτες αλλά και οι άρχοντες έστρεψαν το βλέμμα τους προς το επερχόμενο τέλος, η εκκλησία φοίνονταν σαν η μόνη σωτηρία. Έτσι ο βασιλιάς της Γαλλίας έψαλλε από το αναλόγιο ύμνους και τροπάρια, ο Όθων της Γερμανίας κλείστηκε στη μονή της Γλάσσης στη Ραβέννη καθ' όλη τη διάρκεια της Τεσαρακοστής και νήστευε ψάλλοντας μαζί με τους μοναχούς, φορώντας από ράσο αντί αυτοκρατορικής κλίνησα. Ο Ριχάρδος ο Β' της Νορμανδίας συσπείρωσε γύρω του μοναχούς, σκεφτόμενος ότι την ύστατη στιγμή με τόση ενάρετη συνοδεία κάτι θα κέρδιζε και αυτός ως αντανάκλαση. Ο Γουλιέλμος ο Α', δούκας της ίδιας χώρας

θέλησε να γίνει μοναχός αλλά δεν τον άφησε ο ηγούμενος της μονής. Κατόρθωσε όμως να προμηθευτεί μανδύα μοναχού έτσι ώστε, όταν του δοθεί το σύνθημα να εμφανιστεί ενώπιον του Κυρίου, όχι ως ισχυρός της γης αλλά ως ταπεινός του υπηρέτης.

Το μοναχικό σχήμα έλαβε και ο δούκας της Βουργουνδίας Ούγος Α',

επίσης ο Γουλιέλμος ο Ε', δούκας της Ακυτανίας πήρε το σάκο του και πήγε για προσκύνημα στον Άγιο Ιάκωβο της Κομποστέλλης. Πολλοί προσκυνητές πορεύονται την περίοδο αυτή στον Πανάγιο Τάφο της Ιερουσαλήμ.

Ο τρόμος έφτασε μέχρι το θρόνο του Ποντίφικα του Σίλβεστρου του Β' που δεν γιόρτασε το Ιωβηλαίο (όπως παλιότερα) το κλείσιμο της χιλιετρίδας από τη γέννηση του Χριστού.

Όταν ξημέρωσε η τελευταία μέρα του έτους και εφόσον το τέλος του κόσμου δεν πραγματοποιήθηκε μέχρι τότε, όλοι πίστευαν ότι η μέρα που περίμεναν είχε φτάσει.

Άνδρες, γυναίκες και παιδιά, νέοι και γέροι, φτωχοί και πλούσιοι θυσιάζοντας κάθε διάκριση την ώρα αυτή συνέρρεαν στους ναούς κάθε πόλης και κωριού.

Όταν ήρθε η μέρα και τίποτε δεν συνέβη όλοι πέρασαν την νύχτα ψάλλοντας ύμνους όρθιοι.

Με την ανατολή του ήλιου φώτισε μία νέα ημέρα, ένα νέο έτος, ένας νέος αιώνας και μία νέα εποχή.

Η εκκλησία έγινε πιο επιφυλακτική και δεν τόλμησε πλέον να ορίσει και να εκδώσει προγράμματα εκτελέσεων των βουλών του Κυρίου.

Πηγές

-Μπόμπης Αννίνος: "Το έτος 1000 μ.Χ."

μέρος πρώτο, Εκδόσεις Πατάκη.

-Μπόμπης Αννίνος: "Το έτος 1000 μ.Χ." μέρος δεύτερο, Εκδόσεις Πατάκη.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1 Tireboschi, "Storia della Letterature"

2 Ματθοίος Κεφ. ΚΔ' εδ.15-36

3 Ησαΐας, Κεφ. ΞΕ' εκ 17-25

4 Kohrbacher, Histoire Universelle de l'Englise Catholique Liv LXII p. 202-293

5 Sismondi, Historie des Francais Tom. IV Chap III p.87 υποσημείωση

6 "Mundi termino adpropinquante, ruinis que crebrescentibus" Sismondi, Historie des Francais Tom. IV Chap III p.87

7 Henrion, Histore de France. Tom II, Liv. IV Chap II P.197

8 Χρονικογράφος Ουμβόλδος.

9 Michelet, Histoire de France.Tom II, Liv. IV Chap. II, p. 197

Το Οικολογικό σπίτι

Γιώργος
Αναστασιάδης

Στους αρχαίους λαούς ο αρχιτέκτονας, δηλαδή αυτός που σχεδίαζε τα σπίτια και τους ναούς, ήταν συγχρόνως γιατρός, αστρονόμος και ιερέας.

Το αξίωμά του, που θεωρούταν από τα πό υψηλά, απαιτούσε μια συνολική κατοχή πολλών επιμέρους γνώσεων: σαν γιατρός γνώριζε τους νόμους της φυσικής και της ενέργειας που συμβάλλουν στη διατήρηση της ανθρώπινης υγείας, σαν αστρονόμος γνώριζε τους νόμους και τους ρυθμούς του Σύμπαντος και τέλος σαν ιερέας ήταν ο μεσολαβητής μεταξύ του Θείου και του ανθρώπινου στοιχείου.

Το σύνολο αυτών των γνώσεων καθιστούσε τον αρχιτέκτονα δχι μόνον κατασκευαστή, αλλά και θεραπευτή των τριών φορέων ενέργειας του ανθρώπου: του σωματικού, συναισθηματικού και πνευματικού φορέα. Ήταν δηλαδή ένας ολιστικός κατασκευαστής.

Η μελέτη και κατασκευή ενός οικολογικού σπιτιού πρέπει να γίνεται με βάση και στόχο τη ασφαλική, ψυχική και πνευματική υγεία του ανθρώπου, αλλά και με σεβασμό στη Φύση. Σήμερα, στην εποχή της τεράστιας τεχνολογικής ανάπτυξης, το σπίτι αποτελεί ένα "κλουβί", έρματο κάθε αρνητικής ακτινοβολίας για τον άνθρωπο, τον οποίο απομονώνει τελείως από τη φύση και τον οδηγεί σε μιαν ανισόρροπη και ανθυγιεινή ζωή, που επιφέρει υσθαρές βλάβες στον ίδιο και στη φύση.

Όλα αυτά συμβαίνουν επειδή οι σπιριτινοί αρχιτέκτονες δεν πάρνουν υπόψη τους (λόγω άγνοιας ή συμφερόντων) κάποια

δεδομένα στη σχέση ανθρώπου - φύσης, που όμως είναι πολύ σημαντικά σ' αυτό το μεγάλο οικοσύστημα που λέγεται Σύμπαν.

ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΕΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΕΣ

Ο άνθρωπος ουσιαστικά ζει μέσα σ' ένα πελώριο ηλεκτρομαγνητικό πεδίο, που είναι το αποτέλεσμα των συνεχών ανταλλαγών ενέγειος μεταξύ του πλανήτη μας και του Σύμπαντος. Κάθε ανθρώπινο ον, όπως επίσης και κάθε μορφή ζωής, είναι μια ηλεκτρομαγνητική μηχανή, ένας δέκτης, ένας συμπυκνωτής, ένας μετατροπέας και ένας ευαίσθητος πομπός της αρμονίας του Σύμπαντος.

Το 1935 ο καθηγητής του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης E. Hartmann ανακάλυψε ότι η επιφάνεια της Γης σαρώνεται από ηλεκτρομαγνητικές ακτινοβολίες, οι οποίες, εάν δεν υπάρχουν τοπικές ανωμαλίες, σχηματίζουν ένα τετράπλευρο δικτύωμα, που έχει πλευρά 2 μ. στον άξονα Βορρά - Νότου, στον άξονα Ανατολής - Δύσης 2,3 - 2,5 μ. και πάχος 21 εκ.

Στα σημεία όπου διασταυρώνονται οι γραμμές δημιουργούνται κόμβοι, οι οποίοι είναι επικίνδυνοι για την υγεία του ανθρώπου, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Αυτό βέβαια ήταν γνωστό σε πολλούς αρχαίους λαούς στην ιστορία της ανθρωπότητας.

Αυτά τα σημεία ένωσης των ηλεκτρομαγνητικών ακτινοβολιών ονομάζονται "γεωπαθογόνοι κόμβοι".

Παρατηρήσεις απόδειξαν ότι στους γεωπαθογόνους κόμβους υπάρχει αύξηση συγκέντρωσης

του τόσο επικίνδυνου για την υγεία ραδονίου, όπως και ακτινοβολιών γάμα (Γ). Την κίνηση του τηγ ραδονίου (κι άλλων πετητικών σερίων που προέρχονται από το υπέδαφος) τη δυσκολεύει η ύπαρξη τεκτονικών ρηγμάτων και μικρότερων εδαφικών ρηγμάτων, που δημιουργούν, όπως και τα υπόγεια ύδατα, γεωπαθογόνους κόμβους και γεωπαθογόνες ζώνες.

Εκτός από το γεωμαγνητόμετρο, με το οποίο μπορούν να μετρηθούν και να ανακαλυφθούν οι γεωπαθογόνοι κόμβοι και ζώνες, αυτό μπορεί να επιτευχθεί και με την παρατήρηση ζώων και φυτών.

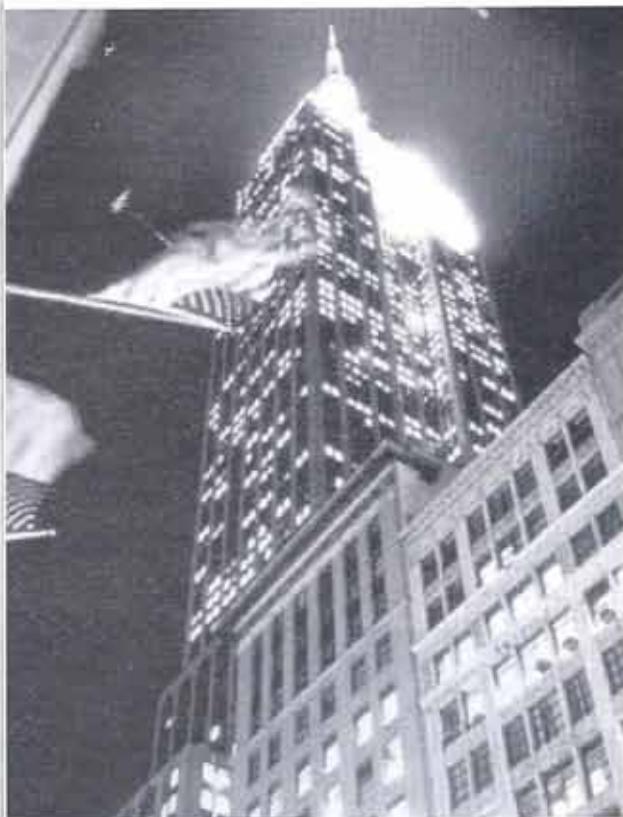
Οι ποντικοί, που τόσο τους απεχθάνονται οι άνθρωποι, αποφεύγουν εντελώς τις γεωπαθογόνες περιοχές, ενώ αντίθετα οι μέλισσες, τα μυρμήγκια και οι γάτες προτιμούν να κάθονται πάνω σε γεωπαθογόνους κόμβους. Γι' αυτό η παρουσία μιας γάτας σ' ένα σπίτι έχει θεραπευτική αξία, αφού αυτή "καταπίνει" τις αρνητικές ακτινοβολίες.

Η συκιά αναπτύσσεται καλύτερα στις γεωπαθογόνες περιοχές, γι' αυτό και ακούμε από πολλούς ηλικιωμένους ανθρώπους να συμβουλεύουν να αποφεύγουμε να καθόμαστε κάτω από συκιές.

Πρίν κτίσουμε λοιπόν ένα σπίτι ή πριν αγοράσουμε ένα οικόπεδο πρέπει να έχουμε υπόψη μας τις γεωπαθογόνες τοποθεσίες της περιοχής.

Μέσα στο σπίτι, επίσης, πρέπει να αποφεύγουμε να τοποθετούμε το κρεβάτι ή το γραφείο σε γεωπαθογόνους κόμβους.

Λόγω των ηλεκτρομαγνητικών ακτινοβολιών, σε συνδυασμό με

Πρίν κτίσουμε λοιπόν ένα σπίτι ή πριν αγοράσουμε ένα οικόπεδο πρέπει να έχουμε υπόψη μας τις γεωπαθογόνες τοποθεσίες της περιοχής.

το μεταλλικό οπλισμό του σκυροδέματος, δεκαετείς έρευνες που έγιναν στην πρώην Δ. Γερμανία, σε κατοίκους πολυκατοικιών, απόδειξαν ότι όσοι έμεναν πάνω από το επίπεδο του 15ου ορόφου αρρώσταιναν κατά 57% περισσότερο από τους ενοίκους των χαμηλότερων του 15ου ορόφου.

Αντίστοιχες στασικές στις ΗΠΑ απόδειξαν ότι όσοι έμεναν ή εργάζονταν πάνω από τον 20ό όροφο κάποιου ουρανοξύστη είχαν 5 φορές περισσότερες πιθανότητες από τους άλλους ενοίκους να αυτοκτονήσουν!

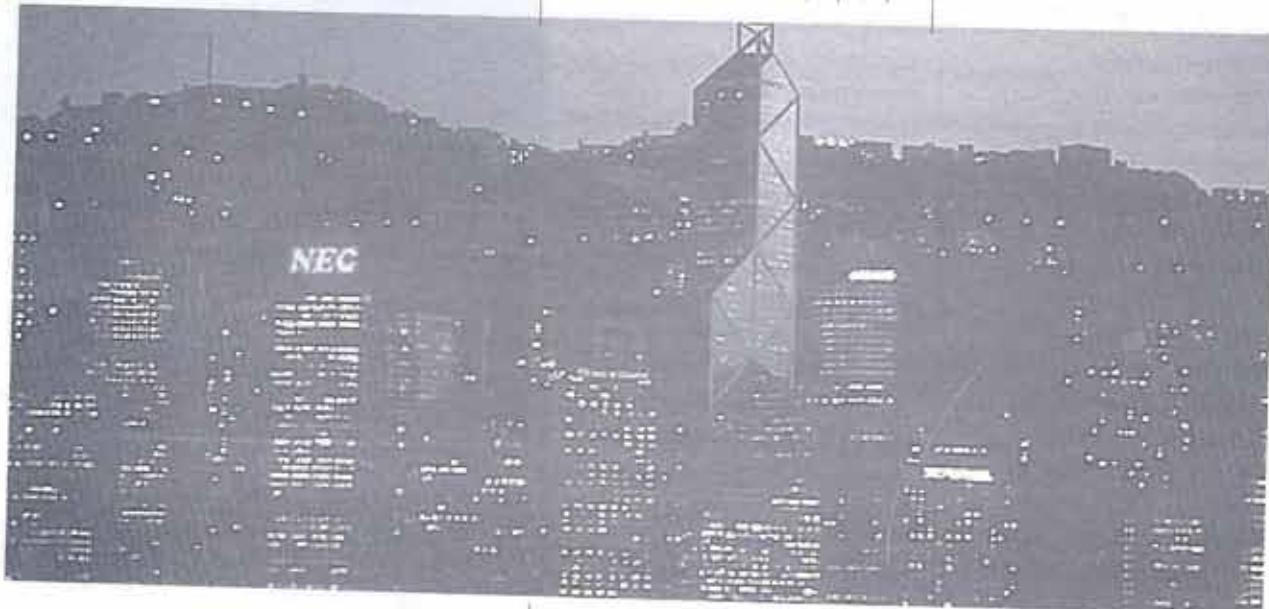
Υπάρχει εξόλου μεγαλύτερη πιθανότητα να αρρωστήσουμε, εάν πάνω σε ένα γεωπαθογόνο κόμβο τοποθετήσουμε το κρεβάτι μας, παρά το γραφείο μας, κι αυτό γιατί όταν κοιμόμαστε ο οργανισμός μας χάνει κατά 70% τα συστήματα όμυνας που διαθέτει για να αντιμετωπίσει τις εξωτερικές απειλές.

Για να αντισταθμίσει λοιπόν τη μεγάλη δόση ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, το σώμα αντιδρά με μια υπερδραστηριοποίηση των ιστών, που μπορεί να οδηγήσει μέχρι τον καρκίνο.

φορτιστεί ηλεκτρικά. Αποκαλείται ανιόν ή κατιόν ανάλογα με το εάν το φορτίο του είναι αρνητικό ή θετικό. Σύμφωνα με τη βασική αρχή του ιονισμού της ατμόσφαιρας, το θετικά ιόντα (+), από τα οποία λείπουν ηλεκτρόνια, αναζητώντας τη χαμένη ισορροπία τους, αντλούν ενέργεια από το περιβάλλον τους σε βάρος όσων βρίσκονται σ' ουτό και κυρίως σε βάρος των ζώντων οργανισμών. Δηλαδή ο ισχυρά φορτισμένος με θετικά ιόντα αέρας των μολυσμένων πόλεων ή των διαμερισμάτων όπου ζούμε, ή

ανέμου ανάμεσα στα δέντρα προκαλεί έναν ιονισμό.

Γι' αυτό και η παρουσία των φυτών γύρω από μιά κατασκευή δεν πρέπει να γίνεται μόνο για το σκιασμό της ή μόνο για λόγους αισθητικής, αλλά και για λόγους υγείας, γιατί στην πραγματικότητα αυτό " το οξυγόνο " που μας έμαθαν ότι μας δίνουν τα δέντρα δεν είναι τίποτα άλλο παρά το πολύτιμα για τη ζωή αρνητικά ιόντα, ιόντα που μπορούμε επίσης να " βρούμε " κοντά σε καταρράκτες ή σε επίπεδες επιφάνειες καθαρού νερού.

Ακόμα είναι γνωστό πως οποιαδήποτε οικιακή συσκευή, ή γενικώς συσκευή που εκπέμπει ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία, κάνει πολύ κακό στην υγεία του ανθρώπου. Τα καλώδια υψηλής τάσης της ΔΕΗ πρέπει να βρίσκονται μακριά από κατοικημένες περιοχές, όπως και οι διάφορες κεραίες μεγάλης ισχύος, όπως της κινητής τηλεφωνίας.

ΙΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΕΡΑ

Το ιον είναι ένα στομό ή μία ομάδα ατόμων που έχουν

ακόμα και των αυτοκινήτων με τα οποία κινούμαστε θα προσπαθήσει να " αντλήσει " τη ζωτική ενέργεια που έχουμε επάνω μας.

Αντίθετα, τα αρνητικά ιόντα, προσπαθώντας να αποβάλουν τα έπιπλον ηλεκτρόνια τους, μας τα μεταδίδουν στην πρώτη ευκαιρία επαφής μαζί τους.

Με καλό καιρό τα φυτά και ιδίως τα δέντρα παράγουν αρωματικά αρνητικά ιόντα και " συλλαμβάνουν " θετικά ιόντα για να τα οδηγήσουν στο έδαφος. Το φύσημα επίσης του

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Είναι βέβαιο ότι όλες οι παραδοσιακές κοινωνίες ήξεραν να προσανατολίζουν τα σπίτια τους σύμφωνα με το μαγνητικό Βορρά (που δεν συμπίπτει με το γεωγραφικό Βορρά) και αυτό το αποδεικνύουν όλες οι έρευνες που έγιναν κατά καιρούς για τους Ατζέκους και τους Μάγιο και για διάφορους λαούς της Αφρικής, της Αυστραλίας και της Πολυνησίας.

Στην Κίνα ολόκληρη η αρχιτεκτονική δημιουργία βασίστηκε στην έννοια του Σύμπαντος, της Γῆς και της σχέσης μεταξύ τους, ενώ η σχέση του ανθρώπου με τα τέσσερα βασικά σημεία του ορίζοντα βρήκε την αποθέωσή της. Πριν κτιστεί στιδήποτε, ο υποψήφιος κατασκευαστής ζητούσε τη γνώμη ενός γεωμάντη.

Η κινέζικη γεωμαντία Feng-Shouyi αναφέρεται στην ύπαρξη δύο ρευμάτων μαγνητικού χαρακτήρα: το ένα Γιάγκ, θετικής πολικότητας (γαλάζιος δράκος), το άλλο Γιν, αρνητικής πολικότητας (λευκή τίγρη) και σημειώνει ότι το ιδανικό μέρος για να κατασκευαστεί κάτι συγκεντρώνει πολλές γήινες αλλά και κοσμικές ιδιότητες. Το παραδοσιακό εξάλου γιαπωνέζικο σπίτι είναι προσανατολισμένο σύμφωνα με τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, ενώ το κρεβάτι του ζευγαριού έχει πάντοτε το προσκέφαλό του στο Βορρά.

Ο λαός των Ντογκόν, στο Μαλί της Αφρικής, προσανατολίζει τα σπίτια του και τα κρεβάτια του στον άξονα Βορρά-Νότου και οι άντρες κοιμούνται πάντοτε στη δεξιά τους πλευρά στενίζοντας τη Δύση, ενώ οι γυναίκες στην αριστερή, κοιτάζοντας προς την Ανατολή, στη θέση δηλαδή ακριβώς που θα έχουν και μέσα στο μνήμα όταν πεθάνουν!

Στο Γιαζντ του Ιράν οι κατοικίες που κατασκευάζονται από πλίνθους ονομάζονται "σπίτια των τεσσάρων εποχών" και είναι επίσης προσανατολισμένες στον άξονα Βορρά-Νότου. Σήμερα πολλοί επιστήμονες απέδειξαν ότι τόσο η χειρωνακτική όσο και η πνευματική εργασία

διευκολύνονται, όταν ο χώρος εργασίας είναι προσανατολισμένος στην κατεύθυνση Ανατολής-Δύσης και ο χώρος ύπνου και ξεκούρασης στην κατεύθυνση Βορρά-Νότου.

Ο νότιος προσανατολισμός προκαλεί νευρικότητα, ο ανατολικός κολή διάθεση, ενώ ο βόρειος πρεμει τα νεύρα.

ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Στη μελέτη και κατασκευή ενός κτιρίου είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε τα κλίμα της περιοχής και ειδικότερα:

- Την ηλιακή ακτινοβολία σε Kw/h/ημέρα
- Την ηλιοφάνεια σε ώρες
- Τη μέγιστη και ελάχιστη μηνιαία και ημερήσια θερμοκρασία σε βαθμούς Κελσίου.
- Τη μηνιαία βροχόπτωση σε χιλιοστά
- Τη μεσημερήσια και μηνιαία σχετική υγρασία
- Τους ανέμους ανά μήνα και έτος

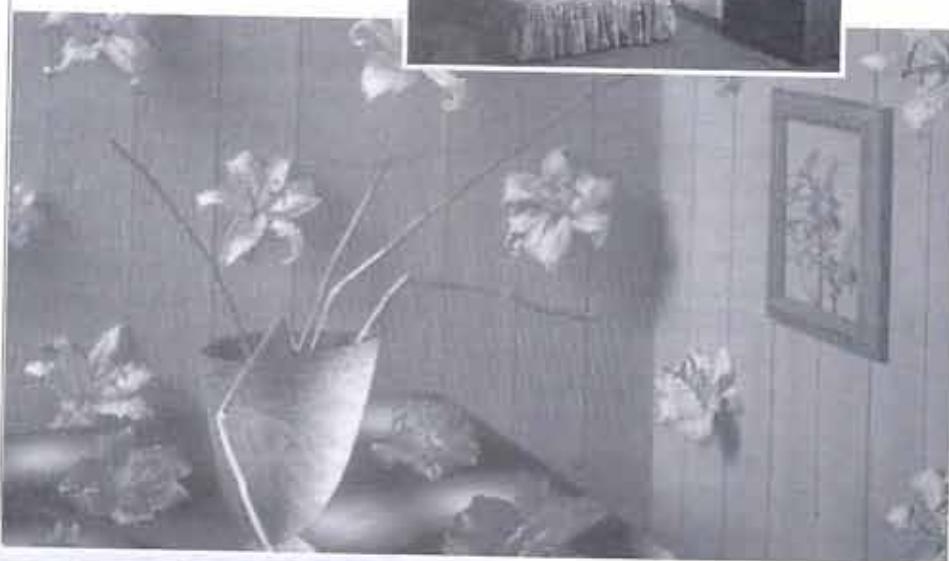
Με βάση αυτά τα στοιχεία μπορούμε να κατασκευάσουμε το κτίριο με τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρείται ζεστό το χειμώνα και δροσερό το

καλοκαίρι, χρησιμοποιώντας στο ελάχιστο ή και καθόλου τα συνήθη μέσα ψύξης και θέρμανσης που καταναλώνουν πάρα πολύ ενέργεια.

I. Τα ηλιακά παράθυρα

Είναι το απλούστερο σύστημα θέρμανσης ενός χώρου με φυσικό τρόπο συάλογο με το είδος και το πάχος των τζαμιών. Επιτρέπει τη θέρμανση ενός χώρου μέσω της άμεσης ηλιακής ακτινοβολίας, πράγμα που

Σήμερα πολλοί επιστήμονες απέδειξαν ότι τόσο η χειρωνακτική όσο και η πνευματική εργασία διευκολύνονται, όταν ο χώρος εργασίας είναι προσανατολισμένος στην κατεύθυνση Ανατολής-Δύσης και ο χώρος ύπνου και ξεκούρασης στην κατεύθυνση Βορρά-Νότου.

σημαίνει ουσιαστικά μεγάλα ανοίγματα στο νότιο μέρος του κτιρίου με τη μορφή π.χ. παραθύρων, συρόμενων ή ανοιγόμενων θυρών ή ακόμα και φεγγιτών, που, σε συνδυασμό με τη χρήση κατάλληλων δομικών υλικών και φυσικά κατάλληλης θερμομόνωσης στο εσωτερικό του χώρου, να μπορούν να αποθηκεύσουν στη διάρκεια της ημέρας θερμότητα και να

την αποδώσουν στη συνέχεια στη διάρκεια της νύχτας.

Η λειτουργία αυτών των ανοιγμάτων πρέπει να έχει κατάλληλα μελετηθεί, ώστε να μη

σκιάζονται καθόλου το χειμώνα και να μπορούν να σκιαστούν το καλοκαίρι, οπότε και αποζητούμε τη μείωση της θερμοκρασίας στο εσωτερικό μιας κατασκευής.

2. Τα θερμοκήπια

Το γυαλί έχει την ιδιότητα να είναι διαπερατό από τις προσπίπουσες ακτίνες του ορατού φάσματος και τις υπέρυθρες ακτίνες μικρού μήκους κύματος. Αντίθετα δεν είναι διαπερατό από τις υπέρυθρες μεγάλου μήκους κύματος, που προέρχονται από τη θερμική ακτινοβολία.

Η ηλιακή ακτινοβολία που φτάνει στη γυάλινη επιφάνεια ενός θερμοκηπίου στο μεγαλύτερο ποσοστό, την

διαπερνά. Το γυαλί απορροφά ένα μέρος της ακτινοβολίας, την οποία στη συνέχεια διοχετεύει προς το εσωτερικό και προς το εξωτερικό μέρος του θερμοκηπίου, ενώ αντανακλά ένα άλλο μέρος της προσπίπουσας ακτινοβολίας προς τα έξω. Η ενέργεια που διαπερνά το γυάλινο κέλυφος του θερμοκηπίου τελικά προσπίπτει σε κάποια αδιαπέραστα από το φώς σώματα, όπως οι τοίχοι και το δάπεδο, που απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος της, με αποτέλεσμα να ανεβαίνει η θερμοκρασία τους. Η θερμότητα αυτή διανέμεται δι' αγωγής μέσα στο ίδιο το σώμα, δια μεταφοράς και δι' επανεκπομπής ακτινοβολίας προς τις επιφάνειες με χαμηλότερη θερμοκρασία, όπως οι τοίχοι και τα ποράθυρα που δεν φωτίζονται άμεσα από τον ήλιο. Καθώς όμως το γυαλί δεν είναι διαπερατό από τις ακτινοβολίες μεγάλου μήκους κύματος, όπως αυτές που εκπέμπουν με τη σειρά τους τα υλικά και τα αντικείμενα που βρίσκονται μέσα στο θερμοκήπιο, οι θερμικές αυτές ακτινοβολίες αντανακλώνται και μένουν εγκλωβισμένες στο εσωτερικό του θερμοκηπίου. Οι απώλειες δι' αγωγής από τις γυάλινες επιφάνειες απ' όπου εισέρχεται ο ήλιος είναι μηδαμινές, αφού το ίδιο το γυαλί έχει ήδη, όπως αναφέραμε, υψηλή θερμοκρασία.

Με βάση λοιπόν τις παραπάνω γνώσεις και αρχές, μπορούμε να οδηγηθούμε στη λύση της ενσωμάτωσης, με διάφορους τρόπους, σε μία αρχιτεκτονική κάτωψη ενός θερμοκηπίου, που ν' αποδίδει σε ένα σπίτι την αναγκαία ποσότητα θερμότητας.

3. Καναδικό πηγάδι

Εκμεταλλευόμενοι τις διαφορές της θερμοκρασίας μεταξύ του αέρα και της γης, μπορούμε ακόμα να εισαγάγουμε αέρα από ένα απομακρυσμένο σημείο της κατασκευής, σε μία θερμοκρασία Α κι αφού τον αναγκάσουμε με φυσικό ή μηχανικό τρόπο να περάσει από ένα δεδομένο βάθος μέσα στο υπέδαφος να τον εισαγάγουμε στο εσωτερικό του σπιτιού, σε μία θερμοκρασία Β. Με δεδομένο λοιπόν το ότι η θερμοκρασία στο βάθος των δύο περίπου μέτρων είναι σχεδόν σταθερή χειμώνα-καλοκαίρι στους 12°C , μπορούμε με αυτόν τον τρόπο, χρησιμοποιώντας ένα σωλήνα διαμέτρου 30 εκατοστών, μήκους το λιγότερο 20μ. και με εξωτερική θερμοκρασία 30°C , να έχουμε φυσικό κλιματισμό και θερμοκρασίες στο εσωτερικό της κατασκευής γύρω στους 20° έως 23°C .

Ας σημειωθεί επίσης ότι στο εσωτερικό ενός σπιτιού πρέπει να αποφεύγεται, και για λόγους βιολογικούς και για λόγους ψυχολογικούς η λεγόμενη θερμική μονοτονία. Γι' αυτό η καλύτερη λύση είναι εκείνη που προβλέπει διαφορετικές θερμοκρασίες στα διάφορα δωμάτια.

Υπνοδωμάτιο 17°C

Καθιστικό 20°C

WC 20°C

Γραφείο 17°C

Κουζίνα 18°C

Σκάλα 10°C

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- K. Τσίπηρας, "Το οικολογικό Σπίτι", Νέα Σύνορα-Α.Α.Λιβάνη, Αθήνα 1996
- Γ. Τρουμπούνης, "Ηλιακή ενέργεια και αρχιτεκτονική", Εξάντας

NEA AKROPOLIS
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΛΛΑΣ

Ο πραγματικός καλλιτέχνης δεν είναι εκείνος που εκφράζει το δικό του συναισθηματικό κόσμο, ή τον τρόπο με τον οποίο αυτός βλέπει τον κόσμο ή τα πράγματα. Επίσης, δεν είναι εκείνος που απλώς κατέχει μία τεχνική, επειδή αυτή είναι μέσο και όχι αυτοσκοπός. Σε πολλούς τομείς της σύγχρονης τέχνης όλα τα παραπάνω συγχέονται και μπερδεύονται. Η τέχνη για την τέχνη καθαυτή, δε λέει τύπωτα.

*"Μία Τέχνη δίκως μήνυμα,
είναι σαν ένας φάκελος χωρίς
γράμμα"* J. A. Livraga

Η δράση του καλλιτέχνη είναι η έμπνευση. Μία λειτουργία που ξεφεύγει από τα πλοκάμια του νου. Η έμπνευση (εν πνοή), είναι μία παρόμοια λειτουργία μ' εκείνη του ενθουσιασμού (Εν Θείᾳ Ουσίᾳ). Κάθε άνθρωπος μπορεί να εμπνευστεί από Εκείνο που βρίσκεται "έξω και πάνω" απ' αυτόν, και έτσι η έμπνευση δεν είναι ένα προνόμιο των καλλιτεχνών αλλά κάθε ανθρώπου.

Ο άνθρωπος γεννιέται ως
τέτοιος αλλά και γίνεται.
Γεννιέται με τη δυνατότητα,
όπως κάθε κορίτσι και κάθε
σγόρι, είναι εν δυνάμει μητέρα
και πατέρας αντίστοιχα.

Το ίδιο και ο καλλιτέχνης.
Γίνεται, απ' την στιγμή που
δέκεται τα "γονιδια", τις Ιδέες,
Εικόνες, με μία λέξη τα
Σύμβολα, από μία άλλη
ανώτερη διάσταση και είναι
ικανός να τις εκφράσει καθαρά,
χωρίς παραμόρφωση.

Έτσι λειτουργεί σαν
υποδοχέας, σαν ένας αγωγός
που φέρει μέσα του μηνύματα
από τη σφαίρα της Ομορφιάς.

"Τέχνη είναι η Σοφία που
έγινε Ομορφιά." J. A. Livraga

Σύμφωνα με την εσωτερική παράδοση η Τέχνη αλλά και κάθε μορφή γνώσης, είναι ένα δώρο των θεών. Οι Μούσες, ως κόρες του Δία & της Μνημοσύνης ή της Αρμονίας, ήταν οι θείες εμπνεύστριες των ποιητών.

Η Ιδιότητα του Απόλλωνα
ως προστάτη των ποιητών
έθεσε αργότερα τις Μούσες

κάτω από την αιγίδα του Θεού
ο οποίος είχε την προσωνυμία
Μουσηγέτης.

Παρόμοιες αντιλήψεις
βρίσκουμε σ' όλους τους
παραδοσιακούς λαούς.

Περνώντας στο θέμα μας, βλέπουμε πως στο ελληνικό τραγούδι ανθεί τελευταία, πλήθος συμβόλων (ιδεών-εικόνων) που εντάσσονται στην εσωτερική φιλοσοφική παράδοση. Εικόνες καθαρές, γνήσιες, αρχετυπικές, ιδέες που

Ο Εσωτερισμός στο σύγχρονο ελληνικό τραγούδι

Π. Μυστακίδης

Είναι καιρός τώρα, όπου παρατηρούμε μέσα στο ελληνικό τραγούδι -κυρίως το έντεχνο- μία στροφή, μία τάση προς τον εσωτερισμό. Αν και εύκολα θα ισχυριζόνταν κανείς, πως αυτό πάντα συνέβαινε στο χώρο του έντεχνου τραγουδιού, τελευταία όμως παρατηρείται μία έντονη εξάπλωση εσωτερικών ιδεών μέσα στο ελληνικό τραγούδι, σε ρυθμούς λαϊκούς, επικούς, λυρικούς, έντεχνους ...

“Μία Τέχνη δίχως μόνυμα,
είναι σαν ένας φάκελος χωρίς
γράμμα”

"ανεβάζουν" τον Άνθρωπο, που αναπαριστάνουν με ποιο ουθεντικά χρώματα την πραγματική Ζωή.

Ιδέες που μιλούν για τη φύση της ψυχής του κόσμου και του ανθρώπου,

τη ζωή πέρα απ' τη ζωή (ζωή σ' άλλες διαστάσεις χωρίς το φυσικό σώμα) τους Νόμους της Φύσης, το χρόνο και τη μετενσάρκωση τα όρια του νου, την Ουσία-Σκοπό της ζωής,

τη δημιουργική φαντασία, παραμύθια για μεγάλους και για μύθους αληθινούς,

Λέει λοιπόν η εσωτερική παράδοση, πως τα πάντα γεννήθηκαν από το ΕΝΑ,

"...πριν το φως, τα πάντα Ήνα"

-Λ. Νικολακοπούλου, Δ. Γαλάνη- από μία πρώτη και άγνωστη, Αιτία χωρίς Αιτία, "... την πρώτη Ουσία την Αρχή σηκώστε με να δω."

-Λ. Νικολακοπούλου, Δ. Γαλάνη- Η Φύση αρέσκεται στο να κρύβεται, έλεγαν στην

αρχαιότητα (Φύσις κρύπτεσθαι φιλεῖ) και μ' αυτό εννοούσαν πως υπάρχουν αόρατες πτυχές της ζωής, άλλοι Κόσμοι.

Ο Ησιόδος στην Θεογονία του αναφέρει ότι από το Χάος γεννήθηκε το Έρεβος και η Νύχτα οι οποίοι με τη σειρά τους γεννούν τον Αιθέρα και την Ήμέρα, δηλ. τη Ζωή.

“...Σαν γυναίκα γεννά στο χώμα η Νύχτα το πρωί, κι όλα αντέχουν ξανά και γίνονται ζωή. Μια παλιά Κιβωτός, μέσ' απ' του χρόνου τις στοές, βγάζει ακόμα στο φως, ζευγάρια αναπνοές. ...”

- Ε. Αρβανιτάκη-
“Έρχομαι απ'
της σιωπής τα
απόκοσμα τα
μέρη, κι είδα την
Πνοή της Γης να
φιλιέται με το
αγέρι ...”
-Α. Ιωαννίδης-

Ο άνθρωπος ως

μία από τις άπειρες μορφές ζωής, θεωρείται παιδί του Ουρανού και της Γης “Μάνα Γη, Πατέρα Ουρανέ, τα παιδιά σας είμαστε...”

-Ινδιάνικο, Daniel & X. Κατσιμίχας-

“...Τώρα είσαι ο γιος της Γης, πατέρας ο Ουρανός, παιξε με την άμμο σαν μικρός Θεός.” -Κ. Στασινοπούλου-

Μέσα μας αντιμάχονται και τραβούν οι δύο αντίθετες δυνάμεις-έλξεις: του Ουρανού και της Γης και καλούμαστε να

τις εναρμονίσουμε.

Έτσι ο άνθρωπος, αποτελείται από ένα αθάνατο, πύρινο στοιχείο και από ένα θυητό, υλικό σώμα. Όταν αυτά τα δύο ενώνονται μεταξύ τους το λέμε με μια λέξη Ζωή, συνώνυμο της Πνοής, της Ψυχής και έτσι ταυτίστηκε με το πτητικό στοιχείο, με τον αέρα. Το χαρακτηριστικό της αυτό αποδόθηκε δίνοντάς της φτερά, για να πετά και παριστάνεται ως ένα πτηνό, ως πεταλούδα (σκουλήκι με φτερά) ή ως άνθρωπος με φτερά.

“... κι ἦρθε το σκουλήκι, η χαρά και η λύπη κι ένα ζευγάρι φτερά. Αχ κορμί μου πήλινο και σύ κλαρίνο ξύλινο, ποιος μας κρατάει σε τούτο το χορό; ... φύσα Ψυχή μου κι ανέβα σαν φτερό.” -Ε.

Αρβανιτάκη-

“...από φωτιά κι από υερό έχω περάσει, από ατσάλι έχω φτιαχτεί και την ψυχή μου έχω κρεμάσει απ’ το ταβάνι με κλωστή.” -Ν. Σφακιανάκης-

“... ἀνθρωποι είναι με φτερά, που φέρνουν τα μηνύματα από τον άλλο κόσμο...”

-Ο. Περίδης-

Θυμάμαι εκείνο το ερώτημα που θέταμε μικροί: “Τι υπάρχει ανάμεσα στον Ουρανό και τη Γη,” και λέγαμε “ο αέρας”. Ομως η ζητούμενη απάντηση ήταν να πούμε το “και” δηλ. “Ουρανό και Γη”. Υπάρχει λοιπόν μία ενδιάμεση - στην Ουράνια και τη Γηνή σφαιράζωνη που είναι αυτή της Ψυχής και η οποία ενώνει τις άλλες δύο, συμμετετέχοντας στις λειτουργίες τους.

Σχετίζεται με τις ζώνες Βαν Άλλεν της Αστροφυσικής επιστήμης, μία διπλή ζώνη που περιβάλλει τη γη. Ο Πορφύριος αναφέρει αυτή την απόκρυψη

διδασκαλία στο “Άντρο των Νυμφών”, καθώς επίσης και ο Πλάτωνας -μεταξύ άλλων- στον μύθο του Ήρως του Αρμενίου, λέγοντας πως υπάρχει ένα σταυροδρόμι όπου συναντώνται οι ανερχόμενες και κατερχόμενες ψυχές.

“Μία σφαίρα υγρή γύρω από τη Γη, μια ουράνια δεξαμενή, εκεί που λούζονται οι Ψυχές πριν να χαθούν στο Σύμπαν.... μια περπατώ, και μια πετώ στων δύο κόσμων το κενό, να βρω τη χαραμάδα.... κι από τη γη που άνοιξε περνά στον κάτω κόσμο...” -Ορ. Περίδης-

Εδώ ο ποιητής, τα λέει πολύ ξεκάθαρα και συνάμα περιεκτικά. Όλη η δημιουργία, βρίσκεται μέσα σ' έναν ωκεανό ζωής όπου πλέει το στερέωμα, οι πλανήτες, τα άστρα οι γαλαξίες, που όπως δηλώνει η τελευταία λέξη έχει άμεση σχέση με το γάλα, το γάλα του ουράνιου ωκεανού; της μεγάλης Μάνας, της Γοίας. Έτσι και η γη πλέει μέσα σ' αυτό το υγρό στοιχείο.

Η μία ζώνη ονομάζεται - στην αρχαιοελληνική παράδοση- της Αφροδίτης, και είναι ο τόπος όπου διαβαίνουν οι ψυχές που πρόκειται να ενσαρκωθούν στην φυσική γη. Οι άνθρωποι που τελείωσαν το βίο της γήινης ζωής τους, αρχίζουν το ανοδικό ταξίδι με οδηγό το Χάροντα-βαρκάρη, πλέοντας στα νερά του Αχέροντα για να φτάσουν στην Ζώνη της Ιππολύτης. Στο σταυροδρόμι των δύο ζωών υπάρχει η πηγή της Λήθης και διφασμένες καθώς είναι οι ψυχές, έρχονται για να πιουν νερό, απ’ αυτό της λησμονιάς. Έτσι ξενούν την προηγούμενη κατάσταση στην οποία

βρίσκονταν με αποτέλεσμα να μη θυμούνται.... ξέχασαν.

“... η κρυφή η βρύση είναι του Χάροντα η βρύση... όσο κι αν διφάσει η ψυχή σου δροσερό νερό, μην το σβήνεις το κορμί σου στο ποτάμι αυτό...μην αλλάζεις τη φωτιά σου με τη λησμονιά.”

-Ν. Ξυδάκης-

Το θέμα αυτό επαναλαμβάνεται από πολλούς καλλιτέχνες. Ζούμε σε κατάσταση ονείρου, δηλαδή σε μία οσυνείδητη ζωή, ζούμε στο σκοτάδι, χωρίς πορεία.

“... σκοτάδι μέσα μου βαθύ, ξανά ο ύπνος με ξέκασε, ... τόσες χιλιάδες αστέρια εκεί πάνω κι εγώ μοναχή μου στη γη, ούτε που ξέρω, που είμαι, που πάω και τι με κρατάει στη ζωή. Ξέκασα και γύρω πια νυκτώνει” - Χ.Αλεξίου-

Λέει ο εσωτερισμός, πως έχουμε ζήσει πολλές φορές, πολλές ζωές στη γη και θα ζήσουμε επίσης πολλές ακόμα, μέχρι να θυμηθούμε αυτά που λησμονήσαμε. Η κίνηση της Ψυχής, όπως και η ροή του χρόνου, είναι κυκλική. Η Φυσική επιστήμη μιλά για την καμπυλότητα του χρόνου, για τους ρυθμούς της ζωής, για τις κυκλικές μετενσαρκώσεις ή αλλιώς για τους βιορυθμούς. Όπως λέμε, η ιστορία επαναλαμβάνεται. Μέρα-νύχτα, κειμώνας-καλοκαίρι, ζωή-θάνατος ...και έτσι με όλα τα όντα, χορεύοντας στον κοσμικό παλμό.

“..Σώμα που χορεύεις κι έχεις οδηγό, μες τα κύτταρά σου τον κοσμικό παλμό... σαν το στάχυ, που λυγίζει και

σηκώνεται ξανά, να 'ρχεσαι και να μας φεύγεις μια στο χώμα, μια ψηλά.'

-M. Κανά-

Το "βούτηγμα" της Ψυχής στην ύλη την οδηγεί σε νάρκη κοθώς κυριεύεται από τα υλικά

μένα και περιμένει..." όμως η έλλογη συνείδηση του ανθρώπου βρίσκεται σε μάχη, αντιστέκεται ... και συνεχίζει; "...σε θέλω στο πλευρό μου, ακοίμητο φρουρό μου, με το φιλί και το σπαθί το δράκο να σκοτώσεις και να'ρθεις να με

κάστρο (φυλακή) περιμένει τον Ιππότη που θα την λευτερώσει. Περιμένει τον Έρωτα, τον γιο της Ουράνιας Αφροδίτης, που συμβολίζει τον έρωτα στην αληθινή και αιώνια Ομορφιά, την Αγάπη σε σταθερές αξίες, που δεν φθείρονται με το

πάθη, από τις ηδονές των αισθήσεων. Βαραίνει η ψυχή από την ύλη που κουβαλά και με τα φτερά της αδύναμα και μουδισμένα, παύει να πετά και μετατρέπει τον εαυτό της σε μια όπτερη ύπαρξη. Εξουσιάζεται από το αλόγιστο πάθος, από το ασυνείδητο, το έντσικτο, που παρομοιάζεται σαν ένα αγρίμι που κατασπαράζει την ψυχή.

"Του πόθου το αγρίμι ... πεινάει για σένα, διψάει για

σώσεις απ' την ζωή μου την κλειστή. ..."

-Ε. Αρβανιτάκη-

'Όλη η ζωή γεμάτη δοκιμασίες, μάχες για την απελευθέρωση της Ψυχής, που σαν πεταλούδα βρίσκεται φυλακισμένη στον υλικό της φορέα. "...ξελευθερώνω την ωραία πεταλούδα από τη σφραγισμένη γυάλα της, να σου δανείσει τα φτερά της τα βελούδα..." -Δ. Τσακνής-

Η Ψυχή είναι η "Ωραία Κοιμωμένη" που μέσα στο

πέρασμα του χρόνου.

"Στο κάστρο είναι κλεισμένη χρόνους εκατό, η ωραία κοιμωμένη κι ένα μυστικό. Μάγισσα το κρατάει, δράκοντας το φυλάει στο κάστρο πως θα μπω, πες μου το μυστικό ... Το μόνο της ζωής μου ταξίδι είσαι εσύ, κοντεύω τα σαράντα κι ακόμα είμαι παιδί" -Ν. Ξυδάκης-

Χωρίς ανάμνηση δεν υπάρχει το μέλλον, αλλά μία επιστροφή στα ίδια, στους ίδιους πόνους στα ίδια

μοθήματα. Ξανά και ξανά, μέχρι να μάθουμε ν' αγαπούμε τα σημαντικά, τις αληθινές αξίες της ζωής τις οποίες για να αποκτήσει κανείς πρέπει να κοπιάσει και ναι, εκεί, στα δύσκολα βρίσκεται η Αλήθεια, δημιουργώντας έτσι συνείδηση και μνήμη, για να οδηγηθούμε σ' αυτήν την πολυπόθητη Α-λήθεια (στο αλησμόνητο).

“... Όλα είναι ίδια αν δεν τ' αγαπάς, κι όλα μένουν ίδια άμα δεν τα πας κι όλα αυτά που είναι γίνονται ξανά, μέσα απ' τη δικιά σου τη ματιά.” - Ο. Περίδης -

Γιατί όλη αυτή η ιστορία, προς τι όλο αυτό το παιδείμα της ζωής; “... Στον κόσμο αυτό παιδεύτηκα γιατί ήρθα μ' ένα κάρμα, το παρά πέρα απ' τη ζωή να μάθω ν' αγαπώ. Ατομική μου ενέργεια κι ανάσα μου στα χείλη την πρώτη Ουσία, την Αρχή σηκώστε με να δω. Όχι από περιέργεια, μα δε χωράω στην ύλη και τούτη η ψεύτρα η εποχή την έχει για θεό.” - Δ. Γαλάνη -

Κάρμα στην ανατολική φιλοσοφία, είναι ο Νόμος της ανταπόδοσης, είναι η Θεία Δίκη. Ο άνθρωπος προκειμένου να αποκτήσει τη Γνώση Θέλησε να ταξιδέψει στον κόσμο, να μάθει το Μυστικό της Δημιουργίας και από τότε άρχισαν οι περιπέτειες, αλυσιδωτές δράσεις και αντιδράσεις, “ανοιχτοί λογαριασμοί” και “ακάλυπτες επιταγές” στην τράπεζα της Ζωής. Με λίγα λόγια όλα τα βάσανα του ταξιδιού. Το ταξίδι της Ιθάκης έχει αρχίσει προ πολλού!

“... ταξιδιώτης εγώ ...που θέλει στο αύριο να

φτάσει... Δεν ήρθα εδώ να φωνάξω με σημαίες και ζήτω, ψάχνω να βρω υλικό για το δικό μου το μύθο... Νόμοι αγύρτες οδηγούν στο χαμό, το τιμόνι του πλοίου κυβερνούν μεθυσμένοι διαβόλοι και στης Ιθάκης το γλυκό πηγαιμό να μου βάλουν δεσμά κι εμπόδια θέλησαν όλοι. ... κλείνω τα αυτιά μου και υφώνω πανί, μ' ένα σκύλο πιστό συντροφιά και την ελπίδα πυξίδα.” - Δ. Τσακνής -

Όλο το Το Μυστικό βρίσκεται στην πορεία. Μόνο “σαν βγείς στον πηγαιμό για την Ιθάκη” συνειδητοποιείς ότι αυτή βρίσκεται μέσα σου!

“**Δεν έκανα ταξίδια μακρινά ταξίδεψε η καρδιά κι αυτό μου φτάνει, σε όνειρα σε αισθήματα αγνά, το μυστικό του κόσμου ν'** ανασάνει.” - Χ. Κ. Π.

Κατσιμίκας -

Θελήσαμε να μεγαλώσουμε, ζητήσαμε να μάθουμε τη Γνώση, το Μυστικό ΤΟΥ και έτσι μας “δάνεισε” τα μέσα για να πετύχουμε το Σκοπό. Μας έδειξε τον τρόπο κι αυτός είναι “μοναξιά”

“...έχουν γνώσιν οι Φύλακες, ζουν οι παλιοί Φαροφύλακες, τη μοναξιά μου θα βάψουνε ξαφνικά, μοναξιά χρυσή, η ζωή μου είσαι εσύ.”

- Δ. Τσακνής -

Τα “Μέσα” που δανειστήκαμε πρέπει να επιστραφούν και η Γνώση το ίδιο, γιατί τότε εμείς δε θα υπάρχουμε ως μονάδες χωριστές γιατί θα είμαστε το Όλο.

“Παίρνω το βλέμμα μου, δυο στάλες αίμα μου, παίρνω

δυο όνειρα κι ένα φτερό. Τώρα αφήνομαι, σγέρας γίνομαι και βγαίνω βόλτα στο Ουρανό. Κρατάω απόσταση, κάνω διόρθωση, σ' όλα τα κείμενα που έχουν γραφτεί από τα χέρια μου και τη μιζέρια μου ... Τα μάτια έκλεισα και μέσα τους έκτισα μία εικόνα σου και μια στιγμή, αυτή που αγάπησα και την προστάτεψα, από τη λήθη και τη σιωπή. Στα δύο κόπηκα και παραδόθηκα μεσ' το μεθύσι μου και στο θυμό, άδειο μπουκάλι μου είσαι το

Για ν' ακούσουμε τη φωνή του, τη φωνή της Σιγής, τον Άπω ήχο, πρέπει να σταματήσουμε τη σκέψη, να κλείσουμε το στόμα μας, γιατί όταν μιλάμε, όταν σκεφτόμαστε, δεν ακούμε.

χάλι μου, είσαι ένα μήνυμα σε γιαλό. Κάπου εδώ μένω κι εγώ, σ' ένα νησί στον

Χρειάζεται να ράθουμε από που ερχόμαστε για να ξέρουμε προς τα πού να πάμε, διαφορετικά θα είμαστε πάντα χαμένοι στο πουθενά.

Ουρανό.. -Δ. Τσακνής-

Η απόντηση λοιπόν που δίνεται, είναι ότι για να έχουμε συνείδηση της τελειότητάς μας πρέπει να περάσουμε οδύνες, διότι ο πόνος γεννά συνείδηση. Δε μαθαίνουμε τίποτα το καινούργιο, απλά θυμόμαστε

αυτό που ήδη είμαστε! Αρκεί να στρέψουμε το βλέμμα μέσα μας, μέσα μας είναι όλα, η άγνοια και η γνώση και αυτό είναι το πιο μεγάλο Μυστήριο!

"Μες το κλειστό δωμάτιο μπορείς να βρεις ό,τι δεν τόλμησες ποτέ να ονειρευτείς και ό,τι μέσα σου βαθιά αγάπησες κι όμως ποτέ δεν είδες να βγαίνει αληθινό. Όλα είναι εκεί, εκεί υπάρχουν όλα, μες το κλειστό δωμάτιο,

όλα και τίποτα. Αγάλματα Θεών λησμονημένων και της Ελένης το πουκάμισο. Όλα είν' εκεί κι άλλα πολλά που κάποτε φαντάστηκες. ... και μαγικά τοτέμ απ' γάγνωστες φυλές ... θάνατοι και φωτιές κι αόρατη ομαρφιά. Αν έχεις χέρια να τα αγγίξεις μπορείς να βρεις κλειδί να ξεκλειδώσεις τη σιωπή τους, αρκεί να πας ολάνοιχτος γυρεύντας τα." -Χ. ΚΠ

Κατσιμίκας-

Για να μπορέσουμε να δούμε αυτόν τον αόρατο ίαυτό μας, χρειάζεται να κλείσουμε τα φυσικά μάτια. "Δεν βλέπεις σωστά, παρά με την καρδιά.

Την ουσία δεν την βλέπουνε τα μάτια" -Α. Εξιπερύ-

Για ν' ακούσουμε τη φωνή του, τη Φωνή της Σιγής, τον Άηχο ήχο, πρέπει να σταματήσουμε τη σκέψη, να κλείσουμε το στόμα μας, γιατί όταν μιλάμε, όταν σκεφτόμαστε δεν ακούμε.

"... τώρα άκου της σιωπής τη μελωδία ... μια μελωδία που τη σκάρωσα για σένα .." - Μ. Πασχαλίδης-

"Πολλά είπα, λίγα έζησα και ξέμεινα εδώ πέρα.... Όταν στα χείλη φτάνουνε χάνουνε την ουσία. Η λέξη είναι μία, Ήσυχιά, ησυχία, ... ησυχία." - Α. Ιωαννίδης-

Υπήρξαν και υπάρχουν άνθρωποι που θυμούνται, όχι εξαιτίας κάποιας θείας Χάρης, αλλά είναι το αποτέλεσμα της δικής τους προσπάθειας, της επίμονης και επίπονης εργασίας που απέφερε Συνείδηση, και συνείδηση είναι Φως. Αυτοί είναι οι "Φαροφύλακες" που λέει παρακάτω ο καλλιτέχνης.

"...είναι τόσες πολλές, οι καρδιές οι χαμένες στο διάστημα. Οι χαμένες καρδιές που 'κουν εκραγεί, θα γυρίσω στη γη, θα γυρίσω τελειώνουν τα καύσιμα. Μα, έχουν γνώσιν οι φύλακες, ζουν οι παλιοί Φαροφύλακες, τη μοναξιά μου θα βάψουνε ξαφνικά, μοναξιά χρυσή, η ζωή μου είσαι εσύ." -Δ. Τσακνής-

Αυτοί που κατάφεραν να βγουν έξω από την σπηλιά είναι οι Μύστες, Δάσκαλοι των ανθρώπων που με το παράδειγμα της ζωής τους προσανατολίζουν τον κόσμο που είχε ξεφύγει από τη γενική

του πορεία, παγιδευμένος καθώς είναι στο άτιμο παιχνίδι του υλισμού κυνηγώντας ψεύτικα όνειρα, κατακτώντας πρόχειρες αξίες. Αυτοί έχοντας πραγματώσει τον προσωπικό τους Μύθο, απελευθερώνονται από τον - υποχρεωτικό για τους κοινούς ανθρώπους- κύκλο των μετενσαρκώσεων κατακτώντας έτσι το "εισιτήριο" για τη Νιρβάνα, τον Παράδεισο. Όμως, από αγάπη προς τους άλλους ανθρώπους που παιδεύονται ακόμη στο λαβύρινθο της ζωής, αναλαμβάνουν να "ξεπληρώσουν" από το ομαδικό κάρμα της ανθρωπότητας. Τέτοιες περιπτώσεις ανθρώπων είναι π.χ. οι Ιδρυτές των Θρησκειών κ.α.

"Γεννιόμαστε όλοι κλαίγοντας...για το γάλα, υφαίνει ο χρόνος δάκρυα, βάσανα μεγάλα. Ο Ζαρατούστρα μοναχά γεννήθηκε γελώντας, γι' αυτό κι εγώ τα πάθη μου τα λέω τραγουδώντας. Γεννιόμαστε όλοι κλαίγοντας, κλαίγοντας για τη μάνα, νεράκι έχει στον κόρφο της, νεράκι και νιρβάνα." -Ν. Ξεδάκης-

Αυτοί ξέρουν να διακρίνουν το Αληθινό από το ψεύτικο, ξέρουν τι πρέπει να πραγματώσουν στη ζωή τους, ... έχουν μία διπλή αποστολή. Από τη μία να πραγματώσουν τον ατομικό σκοπό της ζωής τους

"Δωσ' μου ένα σύνορο να περπατώ, Δωσ' μου ένα όνομα να μη χαθώ, Δωσ' μου ένα όνειρο να κρατηθώ, Δωσ' μου ένα όραμα ν' αντισταθώ,

δωσ' μου ένα παιδί να εξομολογηθώ, δωσ' μου ένα φιλί να πλύνω το κακό, ... Ξύπνησέ με το πρωί μ' ένα σκοπό που να λέει χαλάλι στη ζωή που ζω."

Από την άλλη, να διαφυλάξουν τη Γνώση με σκοπό να μπορέσουν να τη βρουν και οι συνάνθρωποι τους .

"...η μοίρα μου έχει αποφασίσει: πολεμά και στρατιώτη άγυρυπνο μ' έχουνε ορίσει να νικάω ... Είμαι νεκρός ή ζωντανός; Είμαι μικρός ή γέρος; Είμαι αιώνες οπαδός σε τούτο εδώ το μέρος. ... της ιστορίας κράτησα στα χέρια μου τα βάρη ... Η Πίστη μου είναι Οδηγός και του Δικαίου ο Λόγος. ...Να μου αλλάξουνε μιαλό έχουνε προσπαθήσει, άδικος κόπος. Ο άρχοντας κατάφερε μόνο να με μεθύσει, ο γλεντοκόπος. Πατώ στα πόδια μου γερά, δεν είμαι καιροσκόπος." -Δ. Τσακνής-

"Γυρίζω τις πλάτες μου στο μέλλον που φτιάχνεται όπως θέλετε... το έργο το έχω δει μη με τρελαίνετε, το πλοίο των ονείρων μου με πάσι σε κόσμους που εσείς δεν τους αντέχετε. Μένω μονάχος στο παρόν μου, να σώσω οτιδήποτε αν σώζεται .. συνένοχο στο φόνο δε θα μ' έχετε, .. το κόλπο είναι στημένο και στα μέτρα σας " - Π. κ' Χ. Κατσιμίχας -

'Όταν λείπει η συνειδησή μας από αυτό που κάνουμε, δ.τι και να είναι αυτό, είναι σα να μην το έχουμε πραγματώσει. Αν δεν κάνουμε μία συνειδητή ζωή, τότε είναι σαν να μη

ζούμε. Χρειάζεται να μάθουμε από που ερχόμαστε για να ξέρουμε προς τα που να πάμε, διαφορετικά θα είμαστε πάντα χαμένοι στο πουθενά.

"...Αχ ζούμε οι άνθρωποι μες στο πουθενά, μα όταν χανόμαστε βγάζουμε φτερά και γεννιόμαστε ξανά. Μέσα στ' όνειρο σε είδα μια φορά, Αρετούσα με τα κόκκινα μαλλιά, στο μπαλκόνι σου θ' ανέβω κρυψά. ... θα σε φάκνω στο τέλος του κόσμου και στην αρχή του Ουρανού.. θα σε φάκνω παντού."

-Μ. Λιδάκης -

N' αναζητήσουμε την Αρετούσα, είναι ν' ακολουθήσουμε τον ανηφορικό δρόμο της Αρετής. Είναι να φτιάξει ο καθένας το δικό του παραμύθι, να πραγματώσει τον προσωπικό του το Μύθο.

"...στο τέλμα αυτό που βιθιζόμαστε, φτιάχνω μαζί σας το δικό μας παραμύθι, γιατί χανόμαστε. Μες το δικό σου παραμύθι ξαναβρέστο το ξεχασμένο μονοπάτι σου και ξαναχάστο, ξαναβρέστο, ξαναπέστο το τραγουδάκι σου."

-Δ. Τσακνής-

N' αναζητήσουμε την Αρετούσα, είναι ν' ακολουθήσουμε τον ανηφορικό δρόμο της Αρετής. Είναι να φτιάξει ο καθένας το δικό του παραμύθι, να πραγματώσει τον προσωπικό του το Μύθο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΛΗΘΩΝ

ο ΓΕΜΙΣΤΟΣ

I. Μουστρη

Μανουήλ Β' παλαιολόγος, Βυζαντινός Αυτοκράτορας (1393-1425) και συγγραφέας.

“...ου μετά Πλάτωνα σοφώτερον
(εξηρήσθω δε λόγου Αριστοτέλης)
οὐκ
έφυσεν η Ελλάς.” Βησσαρίων

“Plethonem quasi Platonem
alterum.” Μαρσίλιο Φιτσίνο

Ο Πλήθων, βυζαντινός φιλόσοφος και κοινωνικός μεταρρυθμιστής, ένας από τους κυριώτερους εκπροσώπους του βυζαντινού ουμανισμού, γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη γύρω στο 1360. Σχεδόν τίποτα δεν είναι γνωστό για τα νεανικά του χρόνια και για τις σπουδές του. Βέβαιο είναι πάντως ότι έκανε πολυετείς σπουδές σε φιλοσοφία, φιλολογία, μουσική, θεολογία, μαθηματικά, αστρονομία, δίκαιο.

Ο Γεώργιος Σχολάριος -αργότερα Πατριάρχης Γεννάδιος- παλιός μαθητής και φίλος του Πλήθωνα, που αργότερα στράφηκε εναντίον του και που ακόμα κι όταν άρχισε να τον χτυπάει τον προσφωνούσε “φίλων ἀριστε καὶ σοφώτατε”, μας δίνει σε δύο επιστολές του κάποια σημαντικά στοιχεία για τη νεανική περίοδο της ζωής του Πλήθωνα.

Μας λέει

ότι ο Πλήθων, περίπου είκοσι χρονών, έψυγε από την Κωνσταντινούπολη και πήγε στην Αδριανούπολη, όπου έγινε μαθητής για αρκετά χρόνια ενός μυστηριώδους Ιουδαίου, του Ελισσαίου, που υπηρετούσε στην αυλή του Σουλτάνου Μουράτ του Β. Ο Σχολάριος λέει ότι ο Ελισσαίος, φαινομενικά ήταν Ιουδαίος, ενώ πραγματικά ήταν “ελληνιστής” και “πολύθεος” όπως τον αναφέρει στην επιστολή του προς τον Ιωσήφ τον Εξαρχο. Από αυτόν ο Πλήθων διδάχτηκε Πλάτωνα, Αριστοτέλη, Αθερρόη και τις διδασκαλίες του Ζωροάστρη.

Οταν επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη κι άρχισε να διδάσκει, η εκκλησία ενοχλήθηκε ζητώντα από την

προτίμησή του στο αρχαίο ελληνικό πνεύμα και ιδιαίτερα στον Πλάτωνα, αλλά κι από την επρροή που ασκούσε, και πίεσε τον αυτοκράτορα Μανουήλ Β τον Παλαιολόγο να τον διώξει, συνομάζοντάς τον "αποστάτη" όπως τον Ιουλιανό. Η αποπομπή του μάλιστα θεωρήθηκε από το Σχολάριο μεγάλη επιείκεια, επειδή κατ' αυτόν έπρεπε να στιγματιστεί ή να απελαθεί "εις βάρβαρον...γην" ή να ακρηστευθεί με "άλλον τίνα τρόπον."

Ετσι ο Πλήθων αποσύρθηκε στο Μυστρά για πρώτη φορά το 1409. Οι Παλαιολόγοι δύνανται και σαν αυτοκράτορες και σαν δεσπότες του Μορέως τον τιμούσσαν βαθιά για το ήθος και τη σοφία του. "Άργυρόβουλοι ορισμοί" του δεσπότη του Μυστρά, Θεόδωρου, παρέχουν σ' αυτόν και στους γιους του "χωρία" και "κάστρα". Και ο αυτοκράτορας Ιωάννης ο Ή, επικυρώνει με δικό του "χρυσόβουλον λόγον" τις αποφάσεις του Θεόδωρου.

Υπήρξε επίσης δάσκαλος του νεαρού γιου του αυτοκράτορα Μανουήλ στο Μυστρά, πράγμα που αποδεικνύει ότι ο ίδιος ο αυτοκράτορας δεν τον θεωρούσε επικίνδυνο, αφού τον άφησε να γίνει παιδαγωγός του γιου του.

Στο Μυστρά υπηρέτησε ως ανώτατος λειτουργός της δικαιοσύνης, "ως δικανικός και καθολικός κριτής του Μορέως", ως σύμβουλος των Παλαιολόγων και ως δάσκαλος ενός κύκλου αφοσιωμένων μαθητών, μεταξύ των οποίων συναντάμε το μετέπειτα καρδινάλιο Βησσαρίωνα, το Μάρκο Ευγενικό, το Μιχαήλ Αποστόλη, το Λαόνικο

Χαλκοκονδύλη και άλλους. Το πνευματικό ύψος του δασκάλου κι ο εκλεκτός κύκλος των μαθητών του, έκανε τους νεότερους ιστορικούς να πουν ότι πλάι στις όχθες του Ευρώτα αναστήθηκε η Πλατωνική Ακαδημία των Αθηνών, που την είχε κλείσει ο Ιουστινιανός το 529.

Το 1437-39 ο Πλήθων διετέλεσε μέλος της ελληνικής αντιπροσωπείας στη Σύνοδο Φερράρας- Φλωρεντίας για την ένωση των εκκλησιών. Το ταξίδι αυτό στην Ιταλία αποτελεί σημαντικό σταθμό στην ιστορία της διάδοσης των ελληνικών γραμμάτων στη Δύση. Στη σύνοδο ο Πλήθων υποστήριξε τις απόψεις των βυζαντινών κι αντιτάχθηκε στην ένωση των Εκκλησιών. Είχε επίσης την ευκαιρία να συναντηθεί με επιφανείς Ιταλούς ουμανιστές

η προαναφερόμενη πραγματεία -που την έγραψε για να δώσει στους φίλους του στην Ιταλία τη δυνατότητα να θυμούνται τα δόσα τους είχε αναπτύξει προφορικά κι αναλυτικά- είναι ένα πρότυπο μνημοτεχνικής, ανταποκρίνεται απόλυτα στο σίτημα του "λακωνίζειν" και δεν ξεφεύγει διόλου από την αρχή ότι ο φιλόσοφος χρειάζεται ακροατή κι όχι αναγνώστη, διευκολύνοντας τον άξιο ακροατή μονάχα με επιγραμματικές περιλήψεις. Θα προτιμούσε να παραδοθούν τα λόγια του χωρίς τη βοήθεια του γραπτού λόγου, όπως του Πυθαγόρα, του Ζωροάστρη κι άλλων μεγάλων ανδρών, αλλά ήξερε ότι οι καιροί είχαν αλλάξει κι έτσι υποχρέωσε τον εαυτό του να γράφει, όπως έκανε κι ο Πλάτων.

Τα φανερά σημάδια για το

Ο Πλήθων πίστευε ότι ο φιλόσοφος δεν πρέπει να γράφει παρά μόνο ότι είναι απαραίτητο για να διευκολύνει την απομνημόνευση - και την προφορική από γενιά σε γενιά μετάδοση- των λόγων του.

και να γίνει ο εισηγητής του πλατωνισμού στην Ιταλία της Αναγέννησης κι ο εμπνευστής της ίδρυσης της Πλατωνικής Ακαδημίας της Φλωρεντίας από τον Κόζιμο των Μεδίκων. Εκεί εκφώνησε την περίφημη πραγματεία του "Περί ων Αριστοτέλης προς Πλάτωνα διαφέρεται", υποστηρίζοντας την υπεροχή του Πλάτωνα απέναντι στον Αριστοτέλη.

Ο Πλήθων πίστευε ότι ο φιλόσοφος δεν πρέπει να γράφει παρά μόνο ότι είναι απαραίτητο για να διευκολύνει την απομνημόνευση -και την προφορική από γενιά σε γενιά μετάδοση- των λόγων του. Ετσι

επερχόμενο τέλος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και η αγωνία του για το πώς θα μπορούσε να αποφευχθεί η καταστροφή, τον οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι μόνη λύση είναι η επιστροφή στις αρχαίες ελληνικές δοξασίες και στη Θρησκεία. Η κρισιμότητα των περιστάσεων τον οδήγησε στη συγγραφή -μεταξύ του 1416 και του 1423- δύο υπομνημάτων, από τα οποία το πρώτο, "Λόγος προς τον βασιλέα Μανουήλον περί των εν Πελοποννήσω πραγμάτων", απευθύνεται στον αυτοκράτορα Μανουήλ Β Παλαιολόγο και το δεύτερο, "Συμβουλευτικός περί

της Πελοποννήσου", προς το Θεόδωρο Β. Στα υπομνήματα αυτά -σπουδαία δοκίμια πολιτικής θεωρίας- ο Πλήθων προτείνει συγκεκριμένα σχέδια για μεταρρυθμίσεις σε πάρα πολλούς τομείς, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν κατά τη γνώμη του στην ανόρθωση της αυτοκρατορίας.

Δεν επρόκειτο τόσο για μια αναγέννηση του Βυζαντίου όσο για την ίδρυση μιας νέας μορφής κράτους, με έδρα το Μορέα. Εμπνεόμενος από την "Πολιτεία" του Πλάτωνα, λέει ότι δεν πρέπει οι ίδιοι άνθρωποι να στρατεύονται και οι ίδιοι να δουλεύουν και να εισφέρουν στη συντήρηση

προακινδυνεύοντες των όλων, οι τε άρχοντές τε και επιστατούντες άλλοι άλλοις των κοινών και σώζοντες έκαστα, και μείω και ελάττω, βασιλεύς τε κορυφαίος ἀπασιν επιστατών και πάντα κατευθύνων τε και σώζων".

Επίσης στο υπόμνημά του προς το δεσπότη Θεόδωρο Β λέει ότι οι σύμβουλοι των βασιλέων πρέπει όχι μόνο να είναι "πεπαιδευμένοι", αλλά και να προέρχονται από τις τάξεις εκείνων που δεν είναι "ουθ" οι παμπλούσιοι, ουθ' οι απορώτατοι", και διαιρεί την κοινωνία σε τρεις τάξεις:

στο "γένος" το "αυτουργικόν", στη μεγάλη τάξη των γεωργών και κτηνοτρόφων, που είναι ιδιοκτήτες γης και ποιμνίων,

Πατριάρχη Γεννάδιου. Το χειρόγραφο αυτό έφτασε στα χέρια του Πατριάρχη από το δεσπότη του Μιστρά Δημήτριο Παλαιολόγο. Ο Πατριάρχης, θεωρώντας το ειδωλολατρικό, αποφάσισε να το παραδώσει στις φλόγες και διέταξε όσους είχαν αντίγραφα να κάνουν το ίδιο. Ο μαθητής του Πλήθωνα, Δημήτριος Ραούλ Καβάκης, αν και ήταν φίλος του Γεννάδιου, δεν υπάκουει και διατήρησε τα αποσπάσματα εκείνα που είχε ο ίδιος αντιγράψει. Ήταν το περιεχόμενό του είναι σε γενικές γραμμές γνωστό χάρη σε ορισμένα αποσπάσματα και στους τίτλους των κεφαλαίων που διασώθηκαν. Το σύστημά του αποβλέπει στην επικράτηση μιας παγκόσμιας θρησκείας, βασισμένης κυρίως στη νεοπλατωνική φιλοσοφία.

Μόνος οδηγός του ανθρώπου, σύμφωνα με τον Πλήθωνα, είναι η φιλοσοφία. Η ιδανική του πολιτεία θα έχει πολίτευμα παρόμοιο με της αρχαίας Σπάρτης, σε συνδυασμό με τις πλατιωνικές αντιλήψεις.

Το μεγάλο αυτό έργο του Πλήθωνα είναι χωρισμένο σε τρία "βιβλία". Από τα τριάντα ένα κεφάλαια του πρώτου βιβλίου έχουν διασωθεί μόνο τα τέσσερα πρώτα, από τα οποία επτά του δεύτερου μόνο δύο και από τα σαράντα τρία του τρίτου βιβλίου έχουν διασωθεί εννιά.

Στο πρώτο κεφάλαιο του πρώτου βιβλίου -"Περί διαφοράς των περί των μεγίστων ανθρώποις δοξών"- μάς λέει ο Πλήθων ότι η ίδια η φύση έκανε τους αυθρώπους να θέλουν να ζήσουν "ευδαιμόνως". Άλλα ενώ ο σκοπός τους είναι ο ίδιος, οι δρόμοι που διαλέγουν για να

Το σύστημά του αποβλέπει στην επικράτηση μιας παγκόσμιας θρησκείας, βασισμένης κυρίως στη νεοπλατωνική φιλοσοφία.

Μόνος οδηγός του ανθρώπου, σύμφωνα με τον Πλήθωνα, είναι η φιλοσοφία. Η ιδανική του πολιτεία θα έχει πολίτευμα παρόμοιο με της αρχαίας Σπάρτης, σε συνδυασμό με τις πλατιωνικές αντιλήψεις.

του στρατού. Οσοι στρατεύονται θα είναι απολλαγμένοι από κάθε οικονομική εισφορά. Οσοι εισφέρουν θα είναι απολλαγμένοι από κάθε στρατιωτική υποχρέωση. Υποστηρίζει επίσης ότι από τους καρπούς της παραγωγικής εργασίας το ένα μέρος πρέπει να παίρνει ο ίδιος ο εργάτης, το δεύτερο ο ιδιοκτήτης, δηλαδή όποιος προσφέρει τους αμπελώνες, τα βόδια και γενικά τα μέσα παραγωγής, και το τρίτο το "δημόσιο", που το αποτελούν οι "την ασφάλειαν παρασκευάζοντες τοις όλοις οι στρατευόμενοί τε και

στο "γένος" το "διακονικόν", δηλαδή στην τάξη των εργατών και των εμπόρων, και στο "αρχικόν φύλον", σ' εκείνους που αφιερώνονται στη δημόσια διοίκηση, στη δικαιοδύνη και στο στρατό.

Οι απόψεις του διατυπώθηκαν αναλυτικότερα στο έργο του "Νόμων Συγγραφή", όπου συνοψίζεται ολόκληρο το πρόγραμμα των θρησκευτικών, πολιτικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων που εισήγηθηκε ο Πλήθων στους Δεσπότες του Μορέως. Δυστυχώς όμως το έργο αυτό δε σώζεται ολόκληρο, γιατί κάηκε με εντολή του

φτάσουν στην ευδαιμονία είναι πολλοί. Ετσι προκαλείται, όπως λεει, "ανωμαλία" και "ταραχή". Για να μας βγάλει η φιλοσοφία από τη μεγάλη σύγχυση πρέπει να εξετάσει "τι ποτ' έστιν ονθρωπος, και τις ποτε η φύσις τε αυτού και δύναμις έστιν". Αλλά για να λύσουμε το πρόβλημα αυτό, πρέπει να θέσουμε πρώτα το ερώτημα "περί της των όλων φύσεως, τι μεν πρεσβύτερον των όντων, τίνες δε δεύτεραι και τρίται φύσεις, τίνες δε ἔσχαται, και τις δύναμις εκάστων". Ετσι εξηγεί γιατί είναι υποχρεωμένος να αρχίσει από τους θεούς.

Περιγράφει τη σύγχυση που επικρατεί στα πνεύματα των ανθρώπων σχετικά με την ύπαρξη ή την ανυπαρξία θεών, με τη δυνατότητα του ανθρώπου να κερδίσει την εύνοια των θεών, με την ύπαρξη ενός ή πολλών θεών με την αιωνιότητα ή την παροδικότητα του κόσμου. Λέει

πως άλλοι πιστεύουν ότι εκτός από τον ένα θεό, το δημιουργό των πάντων, όλα τα άλλα όντα έχουν γίνει μέσα στο χρόνο κι έχουν προκύψει από κάποια αιτία, έτσι είναι προορισμένα να καθούν. Άλλοι πάλι ισχυρίζονται ότι ο κόσμος έγινε βέβαια μέσα στο χρόνο, θα διαμένει όμως "τον επέκεινα χρόνο ες αεί ανώλεθρος". Άλλοι καταλήγουν στη σκέψη ότι ένα μέρος του κόσμου όλο γίνεται και διαμορφώνεται, ενώ παράλληλα ένα άλλο μέρος διαλύεται κι αφανίζεται, κι ότι η ταυτόχρονη αυτή γένεση και διάλυση θα προχωρεί "αεί δι'οιώνος". Και υπάρχουν, τέλος, άλλοι που φρονούν ότι το σύμπαν είναι "τη μεν αιτία γενητόν, τω δε χρόνω σγένητον", άρα και "ανώλεθρον".

Στο δεύτερο κεφάλαιο του πρώτου βιβλίου, "Περί γηγεμόνων των βελτίστων λόγων", αναζητεί τη μέθοδο

που θα μας βγάλει από τη σύγχυση και θα μας οδηγήσει στην αλήθεια. Και η μέθοδος αυτή είναι η αναζήτηση των λόγων των μεγάλων ανδρών του παρελθόντος. Μας αναφέρει όλους τους μεγάλους σοφούς και νομοθέτες του παρελθόντος που ασχολήθηκαν μ' αυτά τα θέματα όπως το Ζωροάστρη, το Μίνωα, το Λυκούργο, το Νουμά, τους Βραχμάνους και τους Μάγους, τους Κουρήτες, τους επτά σοφούς της αρχαίας Ελλάδας και "επί δε πάσι τούτοις Πυθαγόραν τε και Πλάτωνα, και τους απ' αυτών πολλούς τε και αγαθούς γενομένους φιλοσόφους, ων ευδοκιμώτατοι Παρμενίδης, Τίμιος, Πλούταρχος, Πλωτίνος, Πορφύριος, Ιάμβλιχος".

Σ' ένα άλλο σημείο λέει ότι οι θεοί δεν έχουν καμμιά αντίρρηση να γνωρίσουμε την αλήθεια και να πλησιάσουμε κι αυτό ακόμα τα μυστικά της

Τα ιρείπια των ανακτόρων του Μιστρά συνδέονται με την οικογένεια των Παλαιολόγων. Πολλοί γόνοι της, που υπήρχαν δρχοντες του βυζαντινού δεσποτάτου, ζήσαν εδώ.

δικής τους ζωής. Είναι μάλιστα πρόθυμοι να μας βοηθήσουν να γνωρίσουμε την αλήθεια. Μετά τη διαπίστωση αυτή, στρέφεται προς τους θεούς που επιτροπεύουν "επιστήμας τε καὶ δόξας αληθείας" και τους παρακαλεί να οδηγήσουν τα πνευματικά του βήματα.

Από το δεύτερο βιβλίο του, το έκτο κεφάλαιο είναι το "Περί ειμαρμένης".

Μπαίνοντας αμέσως στο θέμα λέει ότι όλα τα "μέλλοντα" είναι προκαθορισμένα, ότι τα πάντα έχουν την αιτία τους κι ότι οι αιτίες των πάντων, μολονότι στο χρόνο γίνονται τα πάντα, έχουν τη ρίζα τους στην αιωνιότητα, μια ρίζα αμετακίνητη, που είναι η ίδια η βούληση του Δία.

Το Δία των ονομάζει "τὸν αιτιώτατον", δηλαδή την αιτία των αιτιών. Αφού τα πάντα είναι προκαθορισμένα, παραδέχεται ο ίδιος ο Πλήθων ότι είναι φυσικό να πει κάποιος πως έτσι ούτε οι άνθρωποι είναι ελεύθεροι ούτε οι θεοί αν οι "κακοί" "είναι ανάγκη...κακοί", είναι δεμένοι και οι ίδιοι οι θεοί, και δεν μπορούν να τιμωρήσουν τους κακούς.

Για τους ανθρώπους μας λέει: "Άλλα τους μεν ανθρώπους κυρίους εσυτών είναι, ου τω μη υπ' ουδενός αν το παράπαν ἀρχεσθαι, μήτε του ἄλλου, μήτ' αν αυτῶν των θεών, αλλά τω ἔχειν μεν τι εν εαυτοῖς ἀρχον, το φρονούν, το δε πολὺ ἀρχόμενον". Και το "φρονούν" το διευθύνει ο Θεός.

Ομως με τη ψυχή τους ὄρχουν οι άνθρωποι "καν ἀρχόμενοι ἀρχασιν ελευθέρους δε είναι τε πως και μη είναι. Ει μεν ελευθερίαν τις την ουκ ανάγκην καλεί, ουκ αν ορθώς φαίνοιτο καλών". Ούτε είναι η ελευθερία κάτι που αγνοεί την

"ανάγκη", ούτε όμως και η "ανάγκη" είναι "δουλεῖα". "η γαρ τα αγαθώ δουλεία ου μόνον ου δεινόν, αλλά και λυσιτελές τε και φίλον και αυτώ τω δουλεύοντι ουδέν γαρ αν ἄλλ' ή αγαθόν απολαύσει τις ουλεύων αγαθώ".

Στο εικοστό δεύτερο κεφάλαιο αυτού του έργου, που κάθηκε, το "Περί αιθανασίας της ψυχῆς της ανθρωπίνης", υποστήριζε, όπως λέει ο πατριάρχης Γεννάδιος σε επιστολή του προς τον Ιωσήφ Εξαρχο, τη μετενσάρκωση.

Από το τρίτο βιβλίο· του έργου του "Νόμων Συγγραφή" διασώθηκαν εννέα κεφάλαια κι όχι όλα ακέραια. Το τριακοστό δεύτερο είναι το "Περί των των θεών ονομάτων", το τριακοστό πέμπτο περιέχει έμμετρους ύμνους στους θεούς, στους Ολύμπιους θεούς γενικά, στους ουρανίους θεούς, τον Ήλιο, τη Σελήνη και "εξ σύμπαντας θεούς".

Η "Επινομίς" περιέχει τα γενικά συμπεράσματα του Πλήθωνος, είναι ο επίλογος ολόκληρου του έργου του. Λέει ότι ο άνθρωπος είναι "σύνθετος". Μέσα του σημειώνεται η διασταύρωση δύο ειδών, "του μεν θηριώδους και θνητού, του δε αθανάτου τε και τοις θεοίς συγγενούς". Η ευδαιμονία του ανθρώπου έγκειται στην εκτέλεση πράξεων που ανταποκρίνονται στη θεία φύση του. Και παρακάτω λέει ότι η συνύπαρξη του θνητού και του αθανάτου στοιχείου μέσα μας είναι αναγκαία για την πληρότητα, την τελειότητα και την ισορροπία του σύμπαντος.

Επηρεασμένος επίσης από τους Στωικούς και υποστηρίζοντας τη θέση του ότι ο άνθρωπος είναι "σύνθετος".

χρησιμοποιεί την αυτοκτονία σα μεταφυσικό επιχείρημα, λέγοντας ότι απ' όλα τα όντα ο άνθρωπος είναι το μόνο που αυτοκτονεί, που ορμάει "επί τον αυτού όλεθρον", ενώ όλα τα άλλα έχουν μοναδική φροντίδα το "σώζεσθαι".

Στα έργα του Πλήθωνα περιλαμβάνονται επίσης και ορισμένα άλλα συγγράμματα, όπως σχόλια σε διάφορους αρχαίους συγγραφείς - Διόδωρο, Πλούταρχο, Στράβωνα- το "Περί αρετών", "Περί Ειμαρμένης", "Ζωροστρείων τε και πλατωνικών δογμάτων συγκεφαλαίωσις" κ.α.

Επίσης στο έργο του "Προς τας υπέρ Αριστοτέλους Γεωργίου του Σχολαρίου αντιλήψεις" απαντάει στο μεγάλο αντίπαλό του, το Γεννάδιο Σχολάριο, όταν ο τελευταίος προσπάθησε να αντικρούσει τον φιλοπλατωνισμό του.

Ο Πλήθων πέθανε κι ενταφιάστηκε στο Μυστρά το 1452. Άλλα το 1465 ο ηγεμόνας του Ρίμινι, Σιγισμούνδος Μαλατέστα, μετέφερε τα οστά του στον καθεδρικό ναό του Ρίμινι, όπου και παραμένουν μέχρι σήμερα.

Βιβλιογραφία

"Ιστορία του Ευρωπαϊκού Πνεύματος".

Παναγιώτη Κανελλόπουλου "Γεννήθηκα στο 1402",

Παναγιώτη Κανελλόπουλου "Βυζάντιο και Δύση",

Κωνσταντίνου Γιαννακόπουλου "Παγκόσμιος Ιστορία του Πολιτισμού",

Γουΐλ Ντυράν

Περιοδικό "Νέα Ακρόπολη"- Νοεμ.-Δεκ. 1988

ΜΕΡΙΚΑ ΚΛΕΙΔΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΟΥΜΕ ΤΟΝ ***ΤΖΟΡΝΤΑΝΟ ΜΠΡΟΥΝΟ***

Marie-Francoise Touret

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Ο Τζορντάνο Μπρούνο ανήκει στους ουμανιστές που καθρεφτίζονται στη σχολή της ελληνο-λατινικής σκέψης και στους πολυμαθείς που αναταράζουν το σύνολο της γνώσης της εποχής τους. Μοιράστηκε τη δίψα τους για γνώσεις, για νέες ιδέες και για ελευθερία, που κατέληξε στη διανοητική, επιστημονική, λογοτεχνική και καλλιτεχνική ανανέωση, γνωστή με το όνομα **Αναγέννηση** και στην άρνηση του δογματισμού της Εκκλησίας, η οποία βρισκόταν στην αρχή της Μεταρρύθμισης.

Αλλωστε, όπως πολλοί άλλοι -και περισσότερο από άλλους- υπέστη θρησκευτικούς διωγμούς, κυρίως από την καθολική Εκκλησία.

Καταδικασμένος σε εξορία και διαρκή περιπλάνηση σαν συνέπεια της έχθρας όλων των ορθοδοξιών, είτε ήταν καθολική, προτεσταντική ή αγγλικανική, πέθανε στην πυρά, καταδικασμένος για σίρεση από την Ιερά Εξέταση. Εν τούτοις, υπήρξε άνθρωπος της εποχής του, υπήρξε επίσης, κατά παρόδοξο τρόπο, άνθρωπος της Παράδοσης και ταυτόχρονα πρόδρομος των οποίοι η εποχή μας ανακαλύπτει ξανά.

ΕΡΜΗΤΙΣΜΟΣ

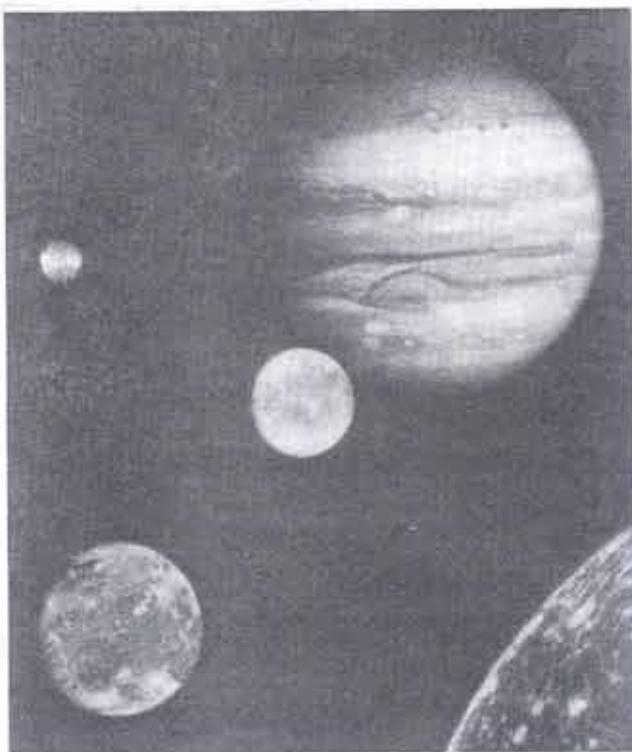
Πεσμένη κατά μεγάλο μέρος στη λήθη, λόγω των βαρβαρικών εισβολών, της καταστροφής της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και της γενικής οπισθοδρόμησης που επήλθε στην διάρκεια του Μεσαίωνα, η αρχαία κουλτούρα ξανα-ανακαλύφθηκε στην Ευρώπη χάρη στα ελληνικά και στα λατινικά χειρόγραφα που διατηρήθηκαν από τον αραβικό κόσμο και τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης.

Ο Τζ. Μπρούνο μοιράστηκε με τους καλλιεργημένους ανθρώπους της εποχής του το πάθος με το οποίο αφοσιώθηκε στην έκ νέου ανακάλυψη της Αρχαιότητας και το ζήλο με τον

οποίο καθρεφτίστηκε στην σχολή του παρελθόντος.

Ο νεοπλατωνισμός, φιλοσοφική διδασκαλία που γενήθηκε στην Αλεξάνδρεια τον 2ο αιώνα και έδωσε αφορμή να συναντηθούν η ελληνική

Η Διάνοια, σπρείο εκκίνησης όλων όσων υπάρχουν, είναι ο καλλιτέχνης που λειτουργεί στο εσωτερικό της ύλης για να δημιουργεί τα πράγματα.

Η Υλη, ακαθόριστη, ζωντανή, μία και αιώνια, τεμνόμενη σε αδιαίρετα άτομα, τους παρέχει την ουσία τους. Η Ψυχή τους δίνει μορφή και ζωή. Από το κλωναράκι της χλόπος ως τ' άστρα, δύλα είναι έμψυχα, ζωντανά.

και η ανατολική σκέψη, άσκησε επάνω τους βαθειά επίδραση.

Ο Μπρούνο επικαλείται την ερμητική παράδοση (τα κείμενα της οποίας, ξεχασμένα από τον 2ο και 3ο αιώνα, ανακαλύφθηκαν ξανά στην αρχή του 16ου αιώνα και μεταφράστηκαν από το Μαρσίλιο Φιτσίνο) η οποία συνδέεται με τον Ερμή τον Τρισμέγιστο (τον τρεις φορές μεγάλο). Αιγύπτιο μύστη της πιο μακρινής αρχαιότητας,

στην αρχή μιας παράδοσης σοφίας, που συνεχίζεται με αδιάσπαστο ρυθμό, περνώντας από τον Πυθαγόρα στον Πλάτωνα.

ΚΟΣΜΟΣ

Τον 16ο αιώνα, η επίσημη θεώρηση για το σύμπαν -ή θεώρηση της Εκκλησίας- ήταν αυτή του Πτολεμαίου, του Ελλήνα αστρονόμου του 2ου αιώνα. Η γη, ακίνητη, ήταν στο κέντρο και γύρω της γύριζαν ο ήλιος, η σελήνη και οι πλανήτες.

Ο Κοπέρνικος, βεβιώνοντας ότι ο ήλιος ήταν στο κέντρο και ότι η γη γύριζε γύρω του (και γύρω από τον εαυτό της), κλόνισε τη θεολογική αντίληψη που παραχωρούσε στον άνθρωπο μια προνομιούχο θέση, στο κέντρο της δημιουργίας. Καταδικάστηκε φυσικά από την Εκκλησία.

Ο Τζ. Μπρούνο δεν αρκέστηκε στο να υπερασπιστεί τις θέσεις του Κοπέρνικου, αλλά τις ξεπέρασε. Και η δική του αναπαράσταση για το Σύμπαν είναι εκπληκτικά κοντά σ' αυτήν της σύγχρονης επιστήμης.

Αναρίθμητα άστρα σε συνεχή κίνηση και αέναο εξέλιξη, προικισμένα με ζωή, γεμίζουν τον χώρο, που είναι επομένως άπειρος, στερημένος κέντρου και οιώνιος.

ΤΟ ΕΝΑ

Ο Θεός είναι το Ενα, παρών ολόκληρος παντού, αλλά επίσης πάνω απ' όλα, έξω από

τον κόσμο και πάνω από κάθε γνώση, χωριστός από το σύμπαν που εκπορεύεται απ' αυτόν και τον ερμηνεύει (με την ετυμολογική έννοια: ο Θεός ξεδιπλώνεται). Είναι πανταχού παρών, ενυπάρχων και περβατικός.

Σ' αυτόν διαλύονται οι αντιθέσεις και συμπίπτουν τα αντίθετα, στην Ενότητα.

Αδιάσπαστες στην πραγματικότητα, η Διάνοια, η Ψυχή και η Υλη είναι οι τρεις όψεις της θεότητας. Συνδέονται για να γεννήσουν το πολλαπλό, εφήμερη αντανάκλαση του Θεού, τα στοιχεία του οποίου διαλύονται συνέχεια για να ξανασυντεθούν διαφορετικά.

Η Διάνοια, σημείο εκκίνησης όλων όσων υπάρχουν, είναι ο καλλιτέχνης που λειτουργεί στο εσωτερικό της ύλης για να δημιουργεί τα πράγματα.

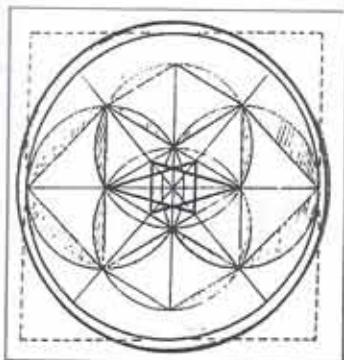
Η Υλη, ακαθόριστη, ζωντανή, μία και αιώνια, τεμνόμενη σε αδιαίρετα άτομα, τους παρέχει την ουσία τους.

Η Ψυχή τους δίνει μορφή και ζωή. Από το κλωναράκι της χλόης ως τ' άστρα, όλα είναι έμψυχα, ζωντανά.

ΜΝΗΜΗ

Η κλασική τέχνη της μνημοτεχνικής ή μνημονικής, εφαρμοζόταν από τους ρωμαίους ρήτορες και, αργότερα, από τους μεσαιωνικούς ιεροκήρυκες.

Είχε σκοπό να διευκολύνει την απομνημόνευση, με τη χρήση νοητικών εικόνων συνδεδεμένων μεταξύ τους με ένα νήμα οδηγό. (Για παράδειγμα, μια διαδρομή που πραγματοποιείται νοητικά από μέρος σε μέρος μέσα σ' ένα οικοδόμημα). Με κάθε εικόνα συνδέονταν ένα στοιχείο που έπρεπε να συγκρατηθεί.

Γνώρισε νέα ανάπτυξη στην Αναγέννηση και έφθασε στο απόγειό της με το Μπρούνο για τον οποίο ήταν ένας μαγικο-θρησκευτικός δρόμος.

Χάρη στα περιπλοκα σύνολα εικόνων, που ανασυγκροτούνταν σ' ένα σύστημα τροχών, το οποίο ο καθένας διασκεύαζε σε συνάρτηση με την εσωτερική του εξέλιξη, είχε σκοπό να επιτρέπει στο πνεύμα την πρόσβαση στην παγκόσμια γνώση. Άλλωστε, η δύναμη των εικόνων-φυλακτών -που δρούσαν με μαγικό τρόπο-, οι οποίες ήταν διαλεγμένες για την ομοιότητά τους με τις αρχετυπικές εικόνες, επέτρεπαν στον άνθρωπο, που γίνεται αντανάκλαση του σύμπαντος, την πρόσβαση στο Θείο.

ΜΑΓΕΙΑ

Επίφοβος και προοριζόμενος για το όνειδος, ο μεσαιωνικός μάγος εξασκούσε μυστικά την τέχνη του που η Εκκλησία απαγόρευε

Το γόντρο που περιέβαλε το μάγο της Αναγέννησης προερχόταν απ' αυτό των αρχαίων συγγραφέων από τους οποίους εμπνεύταν: τον Πυθαγόρα, τον Πλάτωνα, τον Πλωτίνο και τον αρχαιότερο απ' όλους, τον Ερμή τον Τρισμέγιστο, καταγόμενο από

την Αίγυπτο, πατρίδα της μαγείας.

Το σύμπαν είναι συνεχές, και οποιαδήποτε παρέμβαση σε οποιοδήποτε σημείο αντανακλά στο σύνολο, όπως εξαπλώνεται σε μια λίμνη το κύμα που δημιουργείται από ένα χαλίκι.

Άλλωστε, σύμφωνα με την αρχή της αναλογίας: "Αυτό που είναι Επάνω είναι όπως αυτό που είναι Κάτω, αυτό που είναι Κάτω είναι όπως αυτό που είναι Επάνω" (*Corpus hermeticum*), μια επέμβαση σ' ένα σημείο έχει ένα αποτέλεσμα στα άλλα σημεία με τα οποία βρίσκεται σε αναλογία, στα άλλα επίπεδα ύπαρξης. Οπως σε μια μουσική νότα αντηκούν οι αρμονικές αυτής της ίδιας νότας στις άλλες ηκτάβες.

Η τέχνη του μάγου είναι να γνωρίζει και να εξουσιάζει αυτό το ρεύμα συμπάθειας και αυτή την αναλογία που διατρέχει το σύμπαν απ' άκρου εις άκρον. Συνετός, σοφός και όγιος είναι για την Μπρούνο "ο άνθρωπος που έχει πραγματώσει μέσα του επαρκή τελειότητα ώστε να μεταμορφωθεί σε εικόνα του σύμπαντος και να του παραχωρήθούν οι δυνάμεις της ίδιας της Φύσης".

ΗΡΩΙΣΜΟΣ

Ο ήρωας του Μπρούνο, με υπερανθρώπινη προσπάθεια, ανυψώνεται, πάνω από τα θέλγητρα του πολλαπλού και της αλλαγής, έχω από την φυσική του κατάσταση, για να επιχειρήσει την επιστροφή στην θεότητα και στην Ενότητα.

Η αγάπη με την πιο υψηλή έννοια του όρου είναι η κινητήριος δύναμη αυτής της ανάβασης προς τα επάνω -ή αυτής της καθόδου προς το

κέντρο- προς την τελειότητα.

Η διάνοια και η βούληση, όλες οι ικανότητες κινητοποιούνται εξίσου και κατακτούν τις ηρωικές αρετές, τη Δύναμη, τη Σύνεση, την Καρτερία, την Απλότητα, κ.λ.π., χάρη στις οποίες τίποτε δεν μπορεί να παρεκτραπεί από το σκοπό.

Θλιμμένος από την οδυνηρή νοσταλγία του Θεού, ο ήρωας γνωρίζει τον πόνο του να μην μπορεί να συλλάβει το Απόλυτο που ασκεί επάνω του ασυγκράτητη έλξη.

Μέσω της ποίησης ο Μπρούνο επιχειρεί να εκφράσει αυτήν την ακατανίκητη ορμή που τον άγει και τον φέρει, σ' αυτήν την απελπισμένη προσπάθεια του ξεπεράσματος των ορίων του.

Ο πρώας του Μπρούνο, με υπερανθρώπινη προσπάθεια, ανυψώνεται, πάνω από τα θέλγητρα του πολλαπλού και της αλλαγής, έχω από την φυσική του κατάσταση, για να επιχειρήσει την επιστροφή στην θεότητα και στην Ενότητα.

Η αγάπη με την πιο υψηλή έννοια του όρου είναι η κινητήριος δύναμη αυτής της ανάβασης προς τα επάνω -ή αυτής της καθόδου προς το κέντρο- προς την τελειότητα.

Η διάνοια και η βούληση, όλες οι ικανότητες κινητοποιούνται εξίσου και κατακτούν τις πρωικές αρετές, τη Δύναμη, τη Σύνεση, την Καρτερία, την Απλότητα, κ.λ.π., χάρη στις οποίες τίποτε δεν μπορεί να παρεκτραπεί από το σκοπό.

IKEBANA

ο δρόμος των λουλουδιών

Mariia Ximenez

Γ' μέρος

ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ Ο ΧΩΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Είναι βασικό, αφού μιλάμε για μια τέχνη διαλογισμού, ο χώρος εργασίας να βρίσκεται σε άψογη τάξη και καθαριότητα, πράγμα που μπορεί να κατορθωθεί μονάχα με μια συνεχόμενη προσοχή και φροντίδα. Η ηρεμία και η σιωπή είναι απαραίτητη τόσο για την εσωτερική διαδικασία του ανθρώπου όσο και για την καλή κατάσταση των ανθέων. Πρέπει να αποφεύγονται οι θόρυβοι, οι βίαιες κινήσεις και οι συζητήσεις. "Η Ικεμπάνα αποτελεί μια τελετουργική πράξη από τη στιγμή που μπαίνει κανείς στο χώρο

εργασίας, ο τρόπος με το οποίο εργάζεται κανείς με τα λουλούδια και με τα εργαλεία, η εσωτερική στάση, η ατμόσφαιρα, όλα αυτά προκαλούν μια κατάσταση εξύψωσης της ψυχής που αναζητάει το ον".⁷

Τα εργαλεία πρέπει να είναι ειδικά και να φροντίζονται ώστε να βρίσκονται πάντα σε καλή κατάσταση.

Τα βασικά εργαλεία είναι τα kenzan, τα ειδικά ψαλίδια και τα κατάλληλα δοχεία.

Πέρα από αυτά, είναι καλό να διαθέτουμε ένα μικρό πριονάκι για να κόβουμε τα χοντρά κλαδιά, ένα μπωλ με νερό για να κόβουμε μέσα τα λουλούδια, σύρμα, λάστιχα και σπάγγο για να δένουμε τα κλαδιά, μικρά ξυλαράκια για στήριγμα, βοτσαλάκια και πέτρες για κάλυμμα του kenzan και για διακόσμηση και άλλα υλικά που ο καθένας μπορεί να χρειαστεί.

Το kenzan είναι μια αγκαθωτή βάση από μολύβι όπου καρφώνονται τα λουλούδια και τα κλαδιά για να κρατιούνται στην κατάλληλη θέση και κλίση. Χρειάζεται να είναι ανθεκτική και βαριά ώστε να μπορεί να κρατάει το βάρος υψηλών κλαδιών. Υπάρχουν διαφόρων ειδών και μεγεθών. Είναι απαραίτητο για την τοποθέτηση των λουλουδιών σε ρηχά δοχεία και δεν μπορεί να αντικατασταθεί γιατί οποιοδήποτε άλλο σύστημα,

όπως το ειδικό σφουγγάρι που χρησιμοποιείται στις δυτικές συνθέσεις, δεν καλύπτει όλες τις χρήσεις του.

Τα ειδικά ψαλίδια δεν είναι εύκολο να βρεθούν στην αγορά αλλά μπορεί να αντικατασταθούν μ'ένα μικρό κλαδευτήρι.

Είναι καλό να έχουμε ειδικά δοχεία αλλά αυτά, με λίγη φαντασία, μπορεί να αντικατασταθούν με διάφορα που υπάρχουν στην αγορά. Τα κλασικά ρηχά δοχεία για Moribana μπορεί να είναι παραλληλόγραμμα, κυκλικά, ήμικυκλικά, οβάλ και μακρόστενα, με διάμετρο 20-30 εκ. και 5-6 εκ. βάθους. Τα βάζα για Nageire συνιστάται να είναι κεραμικά, περίπου 30 εκ. ύψος και 10 εκ. άνοιγμα.

Μπορεί να χρησιμοποιηθούν διάφορα άλλα δοχεία, κυρίως στις ελεύθερες συνθέσεις. Όσον αφορά το υλικό, είναι καλύτερα να είναι φυσικό: πορσελάνη, κεραμικά, μπρούντζος, μπαμπού, κλπ. αν και σε ελεύθερες συνθέσεις μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε υλικό. Το γυαλί δεν συνιστάται γιατί και "αποκαλύπτει" τα στηρίγματα των λουλουδιών και δεν έχει την απαιτούμενη αντοχή στην πίεση, αλλά σε μερικές συνθέσεις μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

Το σημαντικό είναι να έχουμε υπ' όψη μας ότι το δοχείο αποτελεί μέρος της σύνθεσης και πρέπει να δίνουμε μεγάλη προσοχή στην επιλογή του. Είναι προτιμότερο

να είναι μονόχρωμα ή με λίτιτη διακόσμηση, ώστε να ανδεικνύεται η σύνθεση και τα χρώματα των λουλουδιών. Επίσης να προσέχουμε το δοχείο, και φυσικά η σύνθεση, να εναρμονίζεται με το περιβάλλον όπου θα τοποθετηθεί.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΚΕΒΑΝΑ

Κάποιοι υποστηρίζουν ότι η τέχνη της Ikebana έχει τις ρίζες της στην Ινδία, από την οποία πέρασε στην Κίνα και από και στην Ιαπωνία. Όμως, στην αρχαιότατη ιαπωνική θρησκεία του Shinto πρόσφεραν λουλούδια και κλαδιά στους βωμούς των Kami, των θεών. Και ήδη αναφέραμε πως, στην αρχή, λέγεται ότι οι μοναχοί μάζευαν με συμπόνια τα ταλαιπωρημένα από τις θύελλες του κειμώνα λουλούδια ή από τις ζέστες του καλοκαιριού για να παρατείνουν τη ζωή τους και να τους προσφέρουν ένα ένδιοξ θάνατο.

Τον 6ο αιώνα, με τον ερχομό του Βουδισμού στην Ιαπωνία, καθιερώνονται οι προσφορές λουλουδιών (tabetana) στα αγάλματα του Βούδα. Τα λουλούδια ήταν μια από τις τρεις προσφορές στο Βούδα, μαζί με λιβάνι (άρωμα) και φωτιά ή κεριά.

Στις αρχές του 7ου αιώνα ο πρίγκιπας Ονο-Νο-Ιμοκο, που είχε ταξιδέψει στην Κίνα, εγκαταλείπει τα εγκόσμια και γίνεται μοναχός με το όνομα Senmu στο ναό Rokakudo. Έκει, σε μια καλύβα δίπλα στη λίμνη, αφιερώνει τη ζωή του στην ανθοδετική τέχνη και καθιερώνει τους πρώτους κανόνες της. Ο Senmu θεωρείται, λοιπόν, ο ιδρυτής της Ikebana και της πρώτης Σχολής, την Ikenobo, που σημαίνει "καλύβα στη λίμνη".

Από τον 8ο αιώνα εισάγεται από την Κίνα η συνήθεια του τσαγιού και διαμορφώνεται η Τελετή του Τσαγιού. Η Ikebana

παίρνει από τότε όλες διαστάσεις αφού, ένα απαραίτητο μέρος της τελετής είναι η σύνθεση λουλουδιών που τοποθετείται στην αίθουσα (chabana).

Από το 6ο ως το 15ο αιώνα ιδρύονται οι λεγόμενες Κλασικές Σχολές Ikebana και αναπτύσσονται διάφορα στιλ: Kenka, Rikka,

Nagueire,
Chabana,
Seika... Σ' αυτή την χώρα, που έχει ονομαστεί "ο κήπος της γης" ανθίζουν σιγά σιγά τρεις σημαντικές τέχνες: η Ikebana, το Bonsai ή δέντρα μινιατούρες και η διαμόρφωση των κήπων, όλες τους με μια μεταφυσική προέκταση και σαν δείγμα μιας "λατρείας" της φύσης. Ο Βουδισμός Ζεν δίνει μια νέα άθηση σ' αυτές τις τέχνες του διαλογισμού.

Από το 14ο αιώνα ο όρος Ikebana αρχίζει να χρησιμοποιείται σαν τέχνη και πάνε να είναι μια τέχνη αποκλειστικά για μοναχούς. Οι εκθέσεις Ikebana και λουλουδιών ήταν ένα συνηθισμένο φαινόμενο ενώ το πολιότερο κείμενο που έχει φθάσει σε μας χρονολογείται από το 16ο αιώνα, αφού η διδασκαλία γινόταν πάντα προφαρικά.

Η διαδικασία εκλαϊκευσης της Ikebana είχε αρχίσει το 17ο αιώνα αλλά το άνοιγμα προς τη Δύση, σαν και εναρμονισμένο με μεγάλο σεβασμό στην ιαπωνική πορρόσα, που προκάλεσε η κίνηση του Mutsuhito Meiji το 19ο αιώνα, έφερνε μια μεγάλη αλλαγή σε ολόκληρη την Ιαπωνία και συγκεκριμένο στην Ikebana.

Ενώ μέχρι τότε η Ikebana

γινόταν αποκλειστικά από άνδρες και είχε αναπτυχθεί από μοναχούς, σαμουράϊ και αριστοκράτες, τώρα ανοίγει και για τις γυναίκες. Και δόθηκε τόση μεγάλη σημασία που η Ikebana θεωρήθηκε αναπόσπαστο μέρος της τέχνης

της geisha και απαραίτητη γνώση για κάθε γυναίκα που ήταν έτοιμη για γάμο μόνο αφού μάθαινε την ανθοκομική τέχνη και ήταν ικανή να φροντίζει το Τοκοναμα.

Ταυτόχρονα, ιδρύονται οι σύγχρονες Σχολές Ikebana, που εντάσσουν στις συνθέσεις νέα λουλούδια φερμένα από τη Δύση και προσαρμόζουν τις ξένες επιδράσεις στην Ikebana, χωρίς να χάσει την αυθεντική γιαπωνέζικη σφραγίδα της.

Η πρώτη ήταν η Σχολή Ohara, που ιδρύθηκε το 1895 από τον Ushin Ohara και δημιούργησε το στιλ Moribana. Αργότερα ιδρύθηκε η Σχολή Sogetsu από τον Sofu Teshigahara, με μεγάλη επίδραση της γλυπτικής και μετά οι Σχολές Adachi και Ichijo που ειδικεύτηκαν σε μαθήματα για ξένους.

Η πιο πρόσφατη Σχολή είναι η Sangetsu, που ιδρύθηκε από τον Mokiti Okada. Πραγματικά, η διάδοση της Ikebana στη Δύση έγινε κυρίως μετά τα μέσα του 20ου αιώνα.

Η ΟΡΘΙΑ ΑΡΤΕΜΙΣ

Τα δώρα του Δία, το "Άστρο Τόξο", ο λειτουργικός αριθμός τρία και η κοσμική σπρασία των επωνυμιών και των μυστηριώσαντι εροπραξιών της θεάς.

Γ. Χαραλαμπόπουλος

ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ
ΤΗΣ ΧΑΜΕΝΗΣ ΓΝΩΣΗΣ
του Παναγώτη Τσικάτου,

σε επιμέλεια του Γιώργου
Χαραλαμπόπουλου,

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
Πληροφορίες 75 | 943 |

Στο άριστο του πολεμικού Καλλίρροου "Υμνος εις Άρτεμιν", καταχωρούνται σημαντικές πληροφορίες συνεπά με την ιδιότητα της θεάς, στις οποίες υποκρύπτονται κοσμικές διαδικασίες. Όπως ακάμε τη θεάς στην τάση χρόνων, στην αγκαλιά του πατέρα της Δία, του ζήτησε αιώνια παρθενία, τοίχος σκύλους (βιότοπος, οξιώματο), τόξο και βέλη, φως, κρακωτό χιτώνα με κόκκινη μπορτούπορα, αύριτο μικρούς Νύμφες, είκοσι ποτάμιες από το μινωικό Αμνισό, όλα τα βουνά του νόσου και τουλιάστον, με πόλη. Ο Δίας ωστόσο της απάντησε συγκατανεύοντας: "Θα σου διάσω πρώτα πάλεων (τρις δέκα τοι πτολίεθρα και ουχ ένα), οι οποίες θα μάθουν να τιμούν ταί αίλιαν θεό, αλλά μόνο εσένα, και θα αποκαλούνται με το όνομα της Αρτέμιδος" (στιχ. 25-38).

Το Αρχαίο της Επιστητής διδύμηκε νάρκη και τιμήθηκε και λατρεύτηκε η θεά με την επωνυμία Ορθία ή Λαρνακή ή Λιγυοδέσμα. Η έννοια της ιδιότητας Ορθία, που σε ορισμένες περιοχές τη συναντόμενη με την Ορθωσία, είναι μέχρι στιγμής ανερμήνητη. Αν και τοπωνυμικά συνδέεται με τις αρκετές καμπανίες Ορθία της Ήλιδας και Ορθωσία της Καρίας, η διαφεύγουσα αλληγορία θα πρέπει να αναδιπλωθεί σε άλλο επίπεδο. Για παράδειγμα, το τριπλό επίθετο (Ορθία, Λιμνάτις και Λιγυοδέσμα), η αναφορά του Καλλίρροου στα τρία χρόνια της θεάς, και η τριπλή επανάληψη του δίσκου για τη προσδιορισμό των τριάντα πάλεων, οδηγούν στην κοσμική συμπεριφορά του αριθμού τού. Το απίθετο Λιγυοδέσμα, αν και φαίνεται ότι δόθηκε επειδή βρέθηκε το ξόσον της θεάς μέσα στο Λιγυόριο, δεν είναι έτσι. Ένα από τα iερά βότανα της προστάτιδας των τοκετών, της λοχείας και της γυναικείας ενέργειας ήταν η λυγαριά, την οποία χρησιμοποιούσαν για τα προβλήματα της αγροτικής (Διονυσούρδης 1.134 και Πλίνιος 24.59). Το βότανο αυτό το συναντάμε στις παρανυμένες ποιη γίνονταν στην Άγρα Αττικής, όπου στόλιζαν το άγολμα της θεάς (Σχολιαστής του Ευριπίδη στην "Ιππόλιτο" στιχ. 73, διάβασε τελευταία αποκατάσταση της λέξης "λόγω" στο ορθό "λόγω"). Στην Σωαδίνα, Ειλείθυια και Σώτειρα εκφράζει τις κοσμικές διαδικασίες της αναγέννησης και αφορούνται στις γονιμικές τελετές των γυναικών, που, κατά τον Πλίνιο (Φυσική Ιστορία 7.64), τον Ακιστούντη (Περὶ Ζώνων Γενέσεως 2.4) και το Δημόκριτο (στον Columela "De Re Rustica" II 3.64), απεριβάνται τις βαθύτερες αναζητήσεις της μυστικής λήψης ζωικής ενέργειας. Την iερότητα των πάλεων αυτών προστατεύει και εποπτεύει η θεσσαλική Ενοδία (θρακική Βριμώ), μορφή της Αριάδνης-Ειδάσης.

Από τα εικοσιά τέσσερα λατρευτικά κέντρα της θεάς (Ορθίας-Λιμνάτιδος-Αγροτέρας), δέκαοκτώ καποδιάσπονται στην Πελοπόννησο, δύο στην Αθήνα, ένα στο Βυζάντιο, ένα στο Αρτεμίσιο, ένα στη Φαναριώνη και ένα στο Θέρμο. Το πρώτο γνωστό iερό της Ορθίας χτίστηκε πριν από το 8^ο π.Χ. αιώνα, προφανώς για λατρευτική συνέχεια της προϊστορικής θεότητας. Το πλήθις των ευρημάτων των Βεΐκων διά της ήταν το μοναδικό στην Ελλάδα. Από τις μαρμάρινες πλάκες με τις επιγραφές των αναδημάτων, που βρέθηκαν στην ανακατασκευή του ναού κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους, φαίνεται πως η θεά βρισκόταν σε στενή σχέση με τα παιδιά της Σπάρτης, ηλικίας μικρότερης των δέκα τριών αριών. Εὑμφάνισε τον Παυσανία ("Λακωνικά" 17.1) κοντά στο iερό της Ορθίας βρισκόταν και το iερό της Ειλείθυιας και από το συγγενές περιεχόμενο των δύο θεοτήτων φαίνεται πως λατρευόνταν στον ίδιο χώρο. Κατά τη λυκούργεια νομοθεσία, το κέντρο της συγγής των παιδιών, που διαρκούσε έξι χρόνια, ήταν το iερό της Ορθίας. Στα τρία παιδικά σώματα που γίνονταν εκεί, (κασσορατόρια, κελοία και μώα) δινόταν ως έπαθλο ένα δρεπάνι που αφιερώνοταν στη θεά. Για το παιδί της μεγαλύτερης ηλικίας γινόταν κάθε χρόνο στο βωμό της θεάς η iεροπραξία της διαμαρτήγωσης (Ξενοφών "Λακεδαιμονίων Πολιτεία" 2.9), ο δε αγώνας καρτερίας (αντοχής) τελείωνε με την ανάδειξη του βωμονίκη, ο οποίος μπορούσε να στήσει τον ανδριάντα του κοντά στο iερό της Ορθίας. Στην εσωτερική σημασία των μυστηρίων, διαφαίνονται οι γονιμικές και αναγέννησιακές iερουργίες που έχουν σχέση με την πολλαπλότητα του κόσμου. Η έκφραση της τριαδικότητας στις iερουργίες της Άρτεμης ανάγεται σε ευρύτερες κοσμικές διαδικασίες, όπου ο αριθμός τρία λειτουργεί ως καταλύτης. Αυτό όμως που φαίνεται να υποκρύπτεται πίσω από αυτές είναι το τριπλό σύστημα του Άστρου του Κυνός, όπου το τόξο του Απόλλωνα αλληγορεί το Σείριο. Η κατοχή του "τόξου" από την Άρτεμη έχει σχέση με τις "τοξεύσεις" του Ακταίονα και του Ωρίωνα και οδηγεί στο κοσμικό μυστικό του οστερισμού αυτού (βλέπε Robert Bauval - Adrian Gilbert The Orion Mystery Arrow Book London 1998). Γι αυτό και ο σοφός Τόξαρις, ο "φέρων τόξο και βίβλο" (Λουκιανός "Τόξαρις"), προέρχεται από το χώρο της Ταυροπόλου θεάς. Το "Άστρο Τόξο", θα το συναντήσουμε και στην "Πινακίδα ΣΤ" του Έπους "Ενούμα Ελίς", σαν όπλο του Ενλίλ, όπου τοποθετείται στον ουρανό και ονομάζεται "Τόξο Άστρο" (βλέπε αναλυτικά Γ. Χαραλαμπόπουλος "Εύδοξος ο Κνίδιος, ο φορεύς των ουρανών μυστικών" Ατραπός τεύχος II σελ. 33-38).

Σελίδα Αλληλογραφίας με τους Αναγνώστες μας

Από καιρό με προβληματίζει το θέμα της ζωής και του θανάτου, με την έννοια του τι γίνεται μετά το θάνατο; Πού πάει η ψυχή; Ξέρουμε ή μπορούμε να έχουμε ίδεα γι' αυτό;

Δεν με καλύπτει η υλιστική άποψη που λέει ότι μετά το θάνατο διαλύονται τα πάντα. Δεν μπορώ να δεχτώ ότι όσα έχω ζήσει, νοιώσει, βιώσει, εξαφανίζονται.

Αν ήταν έτσι, τότε τι νόημα έχει αυτό που ζούμε; Με λίγα λόγια σας ρωτάω για τη Μετενσάρκωση. Ισχύει; Και αν ναι ποιος είναι ο σκοπός της, τι εξυπηρετεί;

Διάβαζα τις προάλλες το περιοδικό "Αστρα και Οραμα" (τεύχος 30) και είδα πως υπήρχε μια αντίστοιχη απορία με τη δική μου.

Η απάντηση όμως που δόθηκε δεν με κάλυψε. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι κατηγορώ το εν λόγω περιοδικό, θα ήθελα μια απάντηση και από σας, όσο γίνεται πληρέστερη για αυτό το τόσο σημαντικό θέμα.

Ευχαριστώ

Νικόλαος Μπάρμπος

Απάντηση ΝΑ.

Αγαπητέ κύριε,

Φυσικό είναι να μην μπορούμε να μιλάμε με απόλυτες βεβαιότητες για αυτό το θέμα. Θα έπρεπε κάποιος να το είχε βιώσει και να το θυμόταν, για να μπορούσαμε να έχουμε μια μαρτυρία που θα κάλυπτε και τον ορθολογικό τρόπο σκέψης και το συναισθηματικό.

Έχουμε όμως πολλές διδασκαλίες και παραδόσεις που αναφέρονται στο θέμα της μετενσάρκωσης, ξεκινώντας από τον Πλάτωνα ο οποίος μας έλεγε ότι "η ψυχή δεν μαθαίνει, απλά θυμάται".

Στην Μπαγκαβάτ Γκίτα, το Ινδικό έπος στο οποίο στηρίζεται η ανατολική ηθική και φιλοσοφία, μέσα από τον Κρίσανα μαθαίνουμε ότι "...το σώμα είναι το ένδυμα που φοράει η ψυχή για να εμφανιστεί στον κόσμο. Αλλάζουμε ρούχα, αλλά είμαστε πάντα οι ίδιοι."

Ιδιες ψυχές που προσπαθούν να εξελιχθούν. Περνούν από τον ένα κόσμο στον άλλο (αλλαγή επιπέδου συνειδησης) όπου επεξεργάζονται τα βιώματα και "Ξυπνούν", γεννιούνται ή πεθαίνουν - ανάλογα από ποιο πρίσμα το κοιτάς - έτοιμοι και ανανεώμενοι για να συνεχίσουν την πορεία τους.

Μέσα από την ερώτησή σας δώσατε και ένα μέρος της απάντησης. Πράγματι, τι νόημα θα είχε να ζούμε, αν ήταν μετά το θάνατο να εξαφανίζονταν όλα.

Για να καταλάβουμε όμως το νόημα της μετενσάρκωσης πρέπει να ξεκινήσουμε την ανάζητηση από πιο πριν. Γιατί ζούμε, τι νόημα έχουν όλα όσα μαθαίνουμε και υποφέρουμε, τι αποκομίζουμε από αυτά και ποιός είναι ο απώτερος σκοπός.

Αν δεχτούμε ότι στόχος είναι η εξέλιξη και η βελτίωση του Ανθρώπου, τότε καταλαβαίνουμε ότι η συνέχεια είναι αυτή που μας επιτρέπει την εξέλιξη. Το πέρασμα από τη μια ζωή στην άλλη όπου μαζεύουμε εμπειρίες, τις επεξεργαζόμαστε και τις χρησιμοποιούμε σαν όπλα στον αγώνα μας για εξέλιξη.

Σε μια στήλη απλή δεν μπορεί να αναλυθεί πράγματι ένα τόσο σημαντικό θέμα. Στη Νέα Ακρόπολη, ανοίγουμε συντάξεις σεμινάρια, στα οποία αναφερόμαστε πολύ σ' αυτό το θέμα. Αν ενδιαφέρεστε για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνείστε μαζί μας για να παρακολουθήσετε κάποιο από αυτά, στο οποίο σήμουρα θα καλυφτείτε πολύ περισσότερο.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

**Με αρκετά
ενδιαφέροντες
τίτλους**

**συνεχίζεται
σταθερά η σειρά**

**"Εσωτερική
Αναζήτηση", από
τις εκδόσεις
ΚΕΔΡΟΣ.**

**Έχουμε
αναφερθεί σε
προηγούμενο
τεύχος του
περιοδικού μας
(τεύχος 77).**

**'Ετσι λοιπόν
στα νέα
βιβλία της
σειράς
βρίσκουμε:**

ΧΡΩΜΑΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

R. Mp. Αμπερ - εκδ. ΚΕΔΡΟΣ

Ένα βιβλίο αφιερωμένο σε μια από τις μεθόδους της εναλλακτικής ιατρικής, που γνωρίζει αρκετή ανάπτυξη στις μέρες μας: τη θεραπεία με τα χρώματα. Θεωρητικό και πρακτικό εγχειρίδιο ταυτόχρονα, αυτό το βιβλίο είναι χρήσιμο και κατατοπιστικό για όσους ασκούν τη μέθοδο της χρωματοθεραπείας. Είναι όμως πολύ χρήσιμο και για όσους θέλουν να μάθουν γι' αυτήν. Μην ξεχνάμε ότι το χρώμα παιζει σημαντικό ρόλο στη ζωή μας. Γιατί να μη μάθουμε να το χρησιμοποιούμε καλύτερα;

ΤΑΟ ΜΥΣΤΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

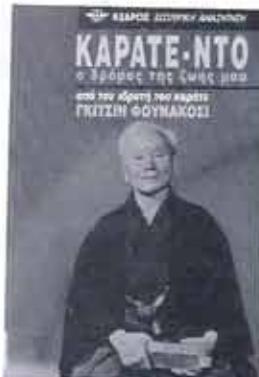
Τζόν Μπλόφελντ - εκδ. ΚΕΔΡΟΣ

Περιτυλιγμένος με τη μαγεία της απόμακρης Ανατολής, ο Ταοϊσμός ταυτίζεται για πολλούς δυτικούς με το Μυστικισμό και το Μυστήριο. Σ' αυτό το βιβλίο παρουσιάζονται αρκετές όψεις του Ταοϊσμού από το συγγραφέα, ο οποίος έζησε πολλά χρόνια στην Κίνα. Πρόκειται για ένα ενδιαφέρον βιβλίο που εισάγει στη σκέψη το μυστικισμό και τις πρακτικές του θρησκευτικο-φιλοσοφικού συστήματος του Ταοϊσμού, που ξεκίνησε με τον αινιγματικό και σχεδόν μυθικό σοφό Λαό Τσε, συγγραφέα του "Ταό Τε Κινγκ".

ΚΑΡΑΤΕ ΝΤΟ: Ο δρόμος της ζωής μου

Γκιτσίν Φουνακός - εκδ. ΚΕΔΡΟΣ

Το βιβλίο αποτελεί την αυτοβιογραφία του Γκιτσίν Φουνακός, που θεωρείται "πατέρας του σύγχρονου Καράτε". Ο συγγραφέας καταφέρνει, όχι μόνο να παρουσιάσει το βίο ενός ανθρώπου, αφιερωμένου σ' ένα σκοπό -αυτόν της διάδοσης του Καράτε σ' όλη την Ιαπωνική επικράτεια, καθώς και εξω απ' αυτήν- αλλά και μια πλειάδα στοιχείων σήμων να υιοθετηθούν από κάθε ανθρώπο που ασχολείται η όχι με τις πολεμικές τέχνες. Έτσι ο Γ. Φ. προβάλλει οιασποστικά ένα φιλοσοφικό τρόπο ζωής με δυνατές αρχές και αξίες που πάντα υποστηρίζει. Παράλληλα δείχνει τα οφέλη που μπορεί ν' αποκομίσει κανείς από τη ζωή του, ακολουθώντας έναν άξιο και έντιμο βίο. Τέλος δίνει στον αναγνώστη μια σαφή εικόνα της μορφής και της ουσίας αυτού που σήμερα ονομάζουμε ΚΑΡΑΤΕ.

ΥΠΕΡΣΥΝΕΙΔΗΣΗ: Ένας οδηγός διαλογισμού

Τζ. Ντόναλντ Γουόλτερς

Ο Διαλογισμός, μια μέθοδος πρωταρχική για την πνευματική ανάπτυξη, στην Ανατολή, έχει αρχίσει εδώ και καιρό τα βήματά του και στη Δύση. Σ' αυτό το βιβλίο, που έχει σαν αφετηρία του τις οδηγίες του δασκάλου της Γιόγκα, Παραχάνσα Γιοκανάντα, ο συγγραφέας δίνει οδηγίες χρήσιμες για όλους όσους θέλουν ν' ασκήσουν το Διαλογισμό. Δίνονται πληροφορίες για το δρόμο που οδηγεί στη βαθύτερη κατανόηση των πραγμάτων και στη γνώση του εαυτού μας.

Μή χάσετε στο ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Η Φυσική Φιλοσοφία των Προσωκρατικών

Μια μελέτη πάνω σε κάποιες από τις φιλοσοφικές τάσεις του παρελθόντος.
Μια ευκαιρία για να κατανοήσουμε το έργο των Προσωκρατικών, αλλά και να
βοηθήθουμε από τη φιλοσοφία και τη στάση τους, στο μέλλον μας.

Η εποχή της Πληροφορίας

Τι πρεσβεύει η εποχή μας. Τι είναι αυτό που την χαρακτηρίζει.

Η τεχνολογία και η μεταβίβαση της πληροφορίας.

Η εποχή της ανταλλαγής πληροφοριών και όχι της επικοινωνίας.

και άλλα θέματα εσωτερισμού και φιλοσοφίας .

Η ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΣΤΗ ΕΛΛΑΔΑ :

ΑΘΗΝΑ : Αγ. Μελετίου 29,
ΚΑΛΛΙΘΕΑ : Λασκαρίδου 84,
ΠΕΙΡΑΙΑΣ : Αλκιβιάδου 146,
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ : Αλ. Συμεωνίδη 7,
ΛΑΡΙΣΑ : Απόλλωνος 1,
ΙΩΑΝΝΙΝΑ : Σουλίου 36,
ΠΑΤΡΑ : Κανακέρη 245,
ΗΡΑΚΛΕΙΟ : Μαστιράχα 11,
ΧΑΝΙΑ : Κ. Σιρακιανάκη 22
ΡΕΘΥΜΝΟ : Αρκαδίου 217,

τηλ.: 8231301, 8817900
τηλ.: 9595000
τηλ.: 4114963
τηλ.: (031)-854008
τηλ.: (041)-254694
τηλ.: (0651)-34228
τηλ.: (061)-316725
τηλ.: (081)-288479
τηλ.: (0821)-86038
τηλ.: (0831)-52884

**ΑΝΟΡΩΠΕ,
ταξιδιώτη στο Σύμπαν,
ΛΑΞΕΨΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ!**

**ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ**

ΑΓ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ 29, ΚΥΨΕΛΗ - ΤΗΛ. 8231301 - Τ.Κ. 11361 •

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: INTERNET <http://www.acropolis.org>